

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Π. Μ. Σ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Διπλωματική Εργασία

**Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη. Κατασκευή γλωσσικού υλικού
για μικρούς μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες**

της

Ρίζου Άννα-Μαρίας Α. Ε. Μ 0861

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Γρίβα Ελένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Εξεταστές: Ντίνας Κωνσταντίνος, Καθηγητής

Στάμου Αναστασία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Φλώρινα Φεβρουάριος 2019

Ευχαριστίες

Αρχικά, απευθύνω τις θερμές μου ευχαριστίες στους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος που μεταλαμπάδευσαν τις γνώσεις τους σε μας, και με τη μεταδοτικότητα τους με βοήθησαν να κατανοήσω τα διδασκόμενα και να ενισχύσουν την αγάπη μου για μάθηση.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα, την υπεύθυνη καθηγήτρια της διπλωματικής μου εργασίας, κ. Γρίβα Ελένη για τη σωστή καθοδήγηση και ενίσχυση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας μου.

Τέλος, αφιερώνω την εργασία στην κόρη μου, που κατανόησε τις ώρες που αφιέρωσα και συγχρόνως, στέρησα από την ίδια για την ολοκλήρωση της εργασίας μου, στον σύζυγό μου για τη συμπαράσταση που μου παρείχε και στους γονείς μου που βρίσκονταν δίπλα μου, παρέχοντας εμπύχωση και ενίσχυση στην ολοκλήρωση του Μεταπτυχιακού μου διπλώματος.

Copyright © Ονοματεπώνυμο, 2015.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Ρίζου Άννα- Μαρία

A.E.M.: 0861

Ηλεκτρονική διεύθυνση: anmarizou@gmail.com

Έτος εισαγωγής: 2017-2018

Κατεύθυνση: Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη. Κατασκευή γλωσσικού υλικού για μικρούς μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρεται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον προορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι το/τη συγγραφέα.

Ημερομηνία: 10/1/2019

Η δηλούσα

Ρίζου Άννα-Μαρία

(ονοματεπώνυμο φοιτήτριας)

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	7
Abstract.....	9
Εισαγωγή.....	11
1. Η Ελλάδα και οι προσφυγικές - μεταναστευτικές ροές.....	16
1.1. Προσφυγικό- Μεταναστευτικό.....	17
1.1.1. Πρόσφυγες –Μετανάστες.....	18
1.1.2 Το γλωσσικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο.....	19
2. Η Ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη.....	22
2.1. Ο όρος «γλώσσα».....	22
2.1.1. Ο όρος «Πρώτη Γλώσσα»- «Μητρική Γλώσσα».....	22
2.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της δεύτερης/ ξένης γλώσσας.....	23
2.2.1. Ο όρος «Δεύτερη Γλώσσα».....	23
2.2.2. Ο όρος «Ξένη Γλώσσα».....	24
2.3. Η Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης.....	25
2.4 Προσεγγίσεις και μέθοδοι διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης.....	26
2.4.1. Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative approach).....	26
2.4.2. Ολική αισθητηριακή κινητική απόκριση (Total physical response).....	28

2.4.3. Δραστηριοκεντρική μέθοδος (Task-based learning).....	29
2.4.4. Ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας (Content and language integrated learning).....	30
2.5. Συνδυαστική ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων.....	31
2.5.1. Προφορικός λόγος.....	32
Κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου.....	32
2.5.2 Γραπτός λόγος.....	33
Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου.....	33
2.6. Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής ικανότητας-επίγνωσης-επικοινωνίας.....	34
3. Αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού.....	38
3.1. Πολυτροπικότητα.....	38
3.2. Πολυμεσικότητα.....	39
3.3. Πολυαισθητηριακή προσέγγιση.....	40
3.4. Παιγνιώδης προσέγγιση.....	40
3.5. Διαφοροποιημένη προσέγγιση.....	41
4. Το Εκπαιδευτικό Υλικό: «Ταξιδεύοντας σε μια καινούρια χώρα».....	43
<i>Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ)</i>	43
4.1.Στοχοθεσία του Εκπαιδευτικού Υλικού.....	44
4.2. Περιεχόμενα και μεθοδολογία.....	46

4.3. Αρχές ανάπτυξης διδακτικού υλικού.....	48
4.4. Ο πολυτροπικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού υλικού.....	49
4.5. Ο παιγνιώδης προσανατολισμός του γλωσσικού υλικού.....	52
4.6. Ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης και επικοινωνίας.....	54
4.7. Δομή και περιεχόμενο.....	56
4.8. Θεματικές Ενότητες.....	60
4.8.1. Ενότητα Προγραφής.....	60
4.8.2. Πρώτη Ενότητα «Ας γνωριστούμε».....	63
4.8.3. Δεύτερη Ενότητα «Στο σχολείο».....	66
4.8.4. Τρίτη Ενότητα «Στην τάξη».....	69
4.8.5. Τέταρτη Ενότητα «Οικογένεια».....	73
4.8.6. Πέμπτη Ενότητα «Στο σπίτι».....	76
4.8.7. Έκτη Ενότητα «Όλοι έχουμε ένα σώμα».....	80
4.8.8. Έβδομη Ενότητα «Ο χρόνος».....	83
4.8.9. Όγδοη Ενότητα «Το γλυκό συναίσθημα».....	87
4.8.10. Ένατη Ενότητα «Όνειρα και παραμύθια».....	90
5. Συζήτηση.....	95
Βιβλιογραφία.....	99
Παράρτημα- Ακουστική Κατανόηση.....	105

Το Εκπαιδευτικό Υλικό.....113

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει την κατασκευή γλωσσικού υλικού για μικρούς μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης.

Στόχος να δοθεί έμφαση στην επικοινωνιακή προσέγγιση και τη διαπολιτισμική διάσταση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης. Μια διαπολιτισμική προσέγγιση που θα ενσωματώσει και θα διαχειριστεί ωφέλιμα τα διαφορετικά πολιτισμικά προφίλ των μαθητών. Ένα γλωσσικό υλικό που δεν ακυρώνει, αλλά αντίθετα, σέβεται και αποδέχεται την πολιτισμική ταυτότητα των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης των μαθητών.

Ο σχεδιασμός του γλωσσικού υλικού βασίστηκε στην επικοινωνιακή προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας και την επικοινωνιακή λειτουργία του γλωσσικού κώδικα της ελληνικής γλώσσας, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τον σωστό σχεδιασμό. Σύμφωνα με τον Μήτση (2011α), «γνωρίζω μια γλώσσα» δεν σημαίνει ότι απλά μπορώ να λέω και να χρησιμοποιώ κάποιες λέξεις ή προτάσεις, αλλά αντίθετα ότι μπορώ, χρησιμοποιώντας αυτές τις προτάσεις, να πετύχω ένα επικοινωνιακό αποτέλεσμα, δηλαδή να χρησιμοποιώ τη γλώσσα για επικοινωνιακούς σκοπούς.

Εστιάζει στην καλλιέργεια των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων μέσα από αυθεντικές καταστάσεις επικοινωνίας με έμφαση στις βιωματικές δραστηριότητες που επιτρέπουν την ενεργή συμμετοχή και δημιουργική χρήση της γλώσσας-στόχου. Παράλληλα, παρέχει στους μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, ευκαιρίες στήριξης και ανάδειξης της πολιτισμικής τους ταυτότητας και της μητρικής τους γλώσσας. Το γλωσσικό υλικό εντάσσει στο εσωτερικό του τη μητρική- πρώτη γλώσσα (Γ1) των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ, καθώς αποτελεί το μορφωτικό τους κεφάλαιο πάνω στο οποίο θα δομηθεί η νέα γνώση.

Η θεματολογία πηγάζει από την καθημερινή ζωή, τις συνήθειες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών, σε ένα ευχάριστο, παιγνιώδες και ευέλικτο περιβάλλον

μάθησης. Το υλικό βασίστηκε στα χαρακτηριστικά της πολυαισθητηριακής μάθησης, της πολυτροπικότητας των κειμένων, της πολυμεσικότητας, ως απόρροια της τεχνολογικής εξέλιξης, της παιγνιώδης μάθησης και της διαφοροποιημένης προσέγγισης.

Λέξεις κλειδιά: ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη, μικροί μαθητές, επικοινωνιακή προσέγγιση, διαπολιτισμική επικοινωνία-επίγνωση, διαφοροποιημένη προσέγγιση, παιγνιώδης μάθηση.

Abstract

This paper aims at presenting the construction of language teaching material for schoolchildren, refugees and immigrants learning Modern Greek as a second/foreign language.

The aim is to emphasize the communicative approach and the intercultural dimension of teaching Greek as a second/foreign language. An intercultural approach that will integrate and manage constructively the different cultural profiles of students. A linguistic material that does not cancel but respects and accepts the cultural identity of students with a migrant profile. For this, raising students' intercultural awareness is an essential condition.

The design of the language material was based on the communicative approach to language teaching and the communication function of the Greek language code, ensuring the conditions necessary for proper design. According to Mitsis (2011), “ I know a language “ does not mean that I can just say and use some words or sentences but that I can use these sentences to achieve a communicative result, that is to use language for communicative purposes.

The focus is on developing the four language skills through real-life communication situations with an emphasis on experiential activities that enable active participation and creative use of the target language. At the same time, pupils, refugees and migrants are provided with opportunity's to support and promote their cultural identity and mother tongue. The language material integrates the mother tongue-first language (C1) of students with migrants' profile, as it constitutes their educational capital on which to build new knowledge.

Themes covered originate from everyday life, habits and interests of students in a pleasant, playful and flexible learning environment. The material was based on the characteristics of multisensory learning, multimodality of texts, multimediality, arising from technological advances, playful learning and a different approach.

Key words: Greek as a second/foreign language, schoolchildren, communication approach, intercultural communication-awareness, differentiated approach, playful learning.

Εισαγωγή

Παρατηρείται ότι η Ευρώπη βιώνει, ίσως, τη μεγαλύτερη μεταπολεμική προσφυγική κρίση, κυρίως από χώρες της Μέσης Ανατολής. Οι ραγδαίες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές έχουν επηρεάσει σε μέγιστο βαθμό την ελληνική κοινωνία, η οποία οφείλει να υπερβεί τον εθνοκεντρισμό της σε συνάρτηση με τον μονοπολιτισμικό της χαρακτήρα και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Η αθρόα μετακίνηση ανθρώπων από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα στην ελληνική κοινωνία, έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια με αποτέλεσμα να παρατηρείται μεταστροφή της κοινωνίας σε πολυπολιτισμική. Η νέα πραγματικότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας έχει επιφέρει μια νέα μορφή επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη της. Οι αλλαγές που έχει επιφέρει είναι εμφανείς σε όλα τα επίπεδα της ζωής, στο κοινωνικό, στο πολιτισμικό, στο οικονομικό και στο γλωσσικό.

Η γλωσσική και εθνική ομοιομορφία έχει δώσει τη σκυτάλη της στην πολιτισμική πολυμορφία και ετερότητα. Τα νέα δεδομένα απαιτούν σωστή οργάνωση και διαχείριση της ετερότητας, εισάγοντας το διαπολιτισμικό στοιχείο με σκοπό τη δημιουργική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

Ο χώρος της εκπαίδευσης παύει να είναι ομοιογενής. Η εθνοπολιτισμική διαφορά είναι διάχυτη στο ελληνικό σχολείο. Η μονοπολιτισμική εκπαίδευση παύει να υφίσταται, διότι πλέον είναι δυσλειτουργική και αναχρονιστική (Κεσίδου, 2008). Το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να διαδραματίσει ενεργό και καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την αναγνώριση και αποδοχή της ετερότητας και του πλουραλιστικού στοιχείου που διέπουν τη σημερινή κοινωνία, μια πολυπολιτισμική κοινωνία (Γκόβαρης, 2011). Επιβάλλεται να ακολουθήσει το ρεύμα των αλλαγών και να προσαρμοστεί στα νέα κοινωνικά δεδομένα.

Η διαδικασία ένταξης των προσφύγων και των μεταναστών στο ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης συνιστά πρόκληση για την ελληνική κοινωνία, η οποία καλείται να αναλάβει τον σχεδιασμό και την παραγωγή κατάλληλων εκπαιδευτικών υλικών. Οι μικροί μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, οφείλουν και πρέπει να έχουν πρόσβαση στην ελληνική εκπαίδευση. Απώτερος στόχος είναι η ένταξη τους στο

εθνικό σύστημα εκπαίδευσης της χώρας υποδοχής. Η ποικιλομορφία του μαθητικού πληθυσμού και η συνύπαρξη της ετερογένειας έχει διαμορφώσει νέα δεδομένα, τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης αντιμετώπισης, υιοθετώντας μια νέα μορφή επικοινωνίας, τη διαπολιτισμική επικοινωνία και επίγνωση. Κρίνεται απαραίτητη η κατασκευή γλωσσικών διδακτικών υλικών που να βασίζονται στα νέα κοινωνικά δεδομένα και στις ανάγκες μιας διαπολιτισμικής προσέγγισης της μάθησης.

Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου γλωσσικού υλικού βασίστηκε στη θεωρητική αρχή της επικοινωνιακής προσέγγισης, σύμφωνα με την οποία η εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης επιτυγχάνεται μέσα από την ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας. Η καλλιέργεια των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων πραγματοποιείται μέσα σε αυθεντικές καταστάσεις επικοινωνίας με έμφαση στη βιωματική μάθηση που επιτρέπει την ενεργή συμμετοχή και δημιουργική χρήση της γλώσσας-στόχου. Παράλληλα, αναπτύσσεται μια πέμπτη επικοινωνιακή δεξιότητα, «η μαθητεία στον πολιτισμό» (Ντίνας & Γρίβα, 2017), απαραίτητη προϋπόθεση για την αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας και την ανάπτυξη διαπολιτισμικής επικοινωνίας.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από την αλματώδη τεχνολογική και πολυαισθητηριακή πραγματικότητα. Τα δεδομένα αλλάζουν καθημερινά, εμπλουτίζοντας τον άνθρωπο με νέες γνώσεις που τον βοηθούν να επιτύχει στο μέγιστο των ικανοτήτων του. Η νέα πραγματικότητα επικοινωνίας και υπερπληροφόρησης επηρεάζει, ενεργοποιεί και προωθεί τη γλωσσική, γνωστική και κριτική ικανότητα των μαθητών. Γίνεται αντιληπτό ότι η μάθηση είναι πολυδιάστατη και διαφοροποιείται ανάλογα. Το γλωσσικό υλικό προάγει την ενεργή μάθηση μέσα από τη διαφοροποιημένη προσέγγιση. Με τη χρήση πολλαπλών κειμένων, πολυτροπικών, με την πολυαισθητηριακή μάθηση, ενεργοποιώντας όλες τις αισθήσεις, με την έμφαση στην παιγνιώδη προσέγγιση, εστιάζοντας στα γλωσσικά και κινητικά παιχνίδια στην ελληνική ως δεύτερη/ξένη, ευνοούν τη μάθηση και κινητοποιούν τους μαθητές για ενεργή συμμετοχή και αφομοίωση της γλώσσας-στόχου μέσα από θέματα που προκαλούν το ενδιαφέρον τους. Η διδασκαλία οφείλει να αναγνωρίσει την πολυμορφία και ετερογένεια και να την αξιοποιήσει κατάλληλα μέσα από τη διαφοροποιημένη προσέγγιση.

Ωστόσο, η δυσαρμονία μεταξύ των κωδίκων που χρησιμοποιούν οι μαθητές, πρώτος κώδικας επικοινωνίας, μητρική (Γ1) και δεύτερος κώδικας (Γ2) της πλειονοτικής ομάδας, μπορεί να επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην προσαρμογή τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (Νικολάου, 2000). Κρίνεται απαραίτητος ο σχεδιασμός εκπαιδευτικού γλωσσικού υλικού που θα λαμβάνει υπόψη το πολιτισμικό και μορφωτικό κεφάλαιο των μαθητών πάνω στο οποίο θα δομηθεί η εκμάθηση-γνώση της δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Στόχος της κατασκευής του γλωσσικού υλικού είναι η εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερη/ξένης, εστιάζοντας στην επικοινωνιακή προσέγγιση και καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και επίγνωσης των μαθητών, αναδεικνύοντας παράλληλα, τη γλώσσα και το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών. Μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση θα μάθουν να συνεργάζονται και να αλληλεπιδρούν ισότιμα.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές οι οποίες επηρέασαν την εθνική ομοιογένεια της Ελλάδας και διαμόρφωσαν νέα δεδομένα. Η αναφορά στο μεταναστευτικό-προσφυγικό φαινόμενο γίνεται σκόπιμα, καθώς αποσαφηνίζονται οι έννοιες πρόσφυγας και μετανάστης, εστιάζοντας στην ειδοποιό διαφορά τους. Παράλληλα, αναφέρεται στο γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο-κεφάλαιο των παιδιών, προσφύγων και μεταναστών, το οποίο διαφέρει από το κεφάλαιο της χώρας υποδοχής και συνήθως δεν αναγνωρίζεται. Αναφέρεται στη σημαντικότητα της ενίσχυσης της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας των μαθητών, οι οποίοι είναι φορείς μιας άλλης γλώσσας, ενός άλλου πολιτισμού, μιας άλλης μορφής κοινωνικοποίησης η οποία μπορεί να συντελέσει στην ενοποίηση των πολιτισμικών στοιχείων μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία οι μαθητές θα αποκτήσουν ευρύτερη κατανόηση του σύγχρονου κόσμου και της κοινωνίας. Εισάγεται το διαπολιτισμικό στοιχείο, ως απόρροια της νέας πραγματικότητας, η οποία έχει οδηγήσει στη μετάλλαξη των κοινωνιών σε πολυπολιτισμικές.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η αναγκαιότητα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, ως απόρροια της πολυπολιτισμικότητας της κοινωνίας. Γίνεται αντιληπτό ότι η διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας χρήζει ιδιαίτερης προσοχής και αντιμετώπισης, διότι απευθύνεται σε άτομα από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα με ιδιαιτερότητες και διαφορές πολιτισμού, γλώσσας, κουλτούρας, θρησκείας. Για τη διδασκαλία των δεύτερων/ξένων γλωσσών έχουν

διατυπωθεί και εφαρμοστεί κατά καιρούς διάφορες προσεγγίσεις-μέθοδοι, βασισμένες σε διάφορες θεωρίες, συμπεριφοριστικές, γνωστικές, οπτικοακουστικές. Παρουσιάζονται οι σύγχρονες προσεγγίσεις-μέθοδοι διδασκαλίας που στοχεύουν στην επικοινωνιακή εκμάθηση και χρήση της δεύτερης/ξένης γλώσσας, η οποία ταυτίζεται με τη συνδυαστική ανάπτυξη και τη λειτουργία των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων, ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση, γραφή.

Παρουσιάζει και αναλύει τη διαφορετική μορφή επικοινωνίας, τη διαπολιτισμική επικοινωνία και την καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης-ικανότητας των μαθητών. Δίνεται έμφαση στην αποσαφήνιση των όρων πρώτη γλώσσα- μητρική(Γ1), δεύτερη γλώσσα, ξένη γλώσσα (Γ2).

Συγχρόνως, παρουσιάζεται η διδακτική μέθοδος που προτείνεται για την διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης, στηριζόμενη στην επικοινωνιακή μέθοδο διδασκαλίας. Εστιάζει στους διαφορετικούς σκοπούς της πρώτης γλώσσας και της δεύτερης/ξένης γλώσσας και αναφέρονται κάποια χαρακτηριστικά-τεχνικές του γλωσσικού υλικού που εστιάζουν στη διαφοροποιημένη μάθηση της επικοινωνιακής προσέγγισης.

Στο τρίτο κεφάλαιο εστιάζει στις αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού. Διασαφηνίζονται οι όροι πολυτροπικότητα, πολυμεσικότητα, πολυαισθητηριακό, παιγνιώδες και διαφοροποιημένη προσέγγιση, οι άξονες πάνω στους οποίους στηρίχτηκε η κατασκευή του υλικού, σύμφωνα με τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες και την επικοινωνιακή προσέγγιση της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Η εργασία κλείνει με το τέταρτο κεφάλαιο στο οποίο γίνεται η παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού «Ταξιδεύοντας σε μια καινούρια χώρα», παρουσιάζοντας τη στοχοθεσία και τους επιμέρους στόχους του. Συγχρόνως, αναφέρεται το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEFR, 2001) σύμφωνα με οποίο ορίζονται τα επίπεδα γλωσσομάθειας από Α1 έως Γ2, ανάλογα με το επίπεδο γνώσης της γλώσσας και ικανότητας χρήσης της γλώσσας για επικοινωνιακούς σκοπούς. Το επίπεδο πάνω στο οποίο απευθύνεται το γλωσσικό υλικό είναι το επίπεδο Α1-(Α2).

Αναφέρεται στη μεθοδολογία, στα περιεχόμενα και στις αρχές ανάπτυξης του γλωσσικού υλικού:

- ανάπτυξη γλωσσικών/ επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων
- ανάπτυξη κινητικών ικανοτήτων/ δεξιοτήτων
- ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

Δίνει έμφαση και εστιάζει στον πολυτροπικό χαρακτήρα, στον παιγνιώδη προσανατολισμό και στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης και επικοινωνίας του εκπαιδευτικού υλικού. Αναλύεται η αφορμή της δημιουργίας του εκπαιδευτικού υλικού και τέλος, κλείνει με τη συζήτηση σχετικά με την υλοποίησή του, με προτάσεις αξιοποίησης της διδασκαλίας του.

Ολοκληρώνοντας, γίνεται αντιληπτό ότι η γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία είναι πλέον μια πραγματικότητα την οποία πρέπει να σεβαστούμε, να αποδεχτούμε και να διαχειριστούμε με το καλύτερο δυνατό τρόπο. Ο εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης, πρέπει να συνάδει με την κατάρριψη του εθνοκεντρισμού και της μονοπολιτισμικής προσέγγισης των γεγονότων.

1. Η Ελλάδα και οι προσφυγικές - μεταναστευτικές ροές

Η ανθρώπινη ιστορία χαρακτηρίζεται από συνεχείς μετακινήσεις πληθυσμών. Οι εθνοκαθάρσεις, που δημιουργήθηκαν στο βωμό της ομοιογένειας των εθνικών κρατών, αποτέλεσαν το έναυσμα των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν διάφορα ιστορικά γεγονότα, όπως ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, οι Βαλκανικοί πόλεμοι, με τους οποίους αυξήθηκε ο πληθυσμός της Ελλάδας, η συνθήκη του Νεϊγύ (1919) με τη μετανάστευση από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα και τέλος, η Μικρασιατική καταστροφή (1922) με την ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών, που αποτέλεσε τον ξεριζωμό εκατομμύρια ανθρώπων της ελληνικής τότε επικράτειας (Γεωργούλας, 2001). Οι μετακινήσεις αυτές άλλαξαν ριζικά τα δεδομένα της ελληνικής κοινωνίας.

Ωστόσο, συνεχίστηκαν οι μετακινήσεις πληθυσμών και τις επόμενες δεκαετίες, διαμορφώνοντας νέα σύνορα και νέα δεδομένα. Τη δεκαετία του '80 και '90 αναβιώνει το μεταναστευτικό φαινόμενο μέσα από γεγονότα γεωπολιτικά-οικονομικά-κοινωνικά, «σταθμό» για την ιστορία της ανθρωπότητας: η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, η κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η ένωση της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας, η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας (Τριανταφυλλίδου & Μαρούκης, 2010).

Παρά ταύτα, τα τελευταία χρόνια έχουν χαρακτηριστεί ως το αποκορύφωμα των μετακινήσεων, καθώς ο αριθμός των προσφύγων και των μεταναστών έχει ραγδαία αυξηθεί και προέρχεται από τις χώρες, κυρίως, της Μέσης Ανατολής, λόγω του εμφυλίου πολέμου στη Συρία και σε γειτονικές περιοχές. Θεωρείται το μεγαλύτερο προσφυγικό ρεύμα που εμφανίζεται μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο για το οποίο πρέπει, άμεσα, να ληφθούν μέτρα για την καλύτερη αντιμετώπιση και διαχείριση του.

Γίνεται αντιληπτό ότι η Ελλάδα έχει επωμιστεί το μεγαλύτερο βάρος του προσφυγικού και μεταναστευτικού ρεύματος, καθώς αποτελεί πέρασμα στην Ευρώπη. Παρά ταύτα, δεν υπήρξε προετοιμασμένη να δεχτεί όλο αυτό το μετακινούμενο ρεύμα. Η Ελλάδα μετεξελίχθηκε από χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρα υποδοχής. Ωστόσο, αποτελεί μια χώρα, η οποία ενέχει στο εσωτερικό της

μειονότητες και ομάδες ιστορικές, όπως τη μουσουλμανική και των Αθίγγανων, οι οποίες διαφέρουν γλωσσικά και πολιτισμικά από το ευρύτερο περιβάλλον της Ελληνικής κοινωνίας (Δαμανάκης, 2005), αλλά ενυπάρχουν και αποτελούν μέρος της ευρύτερης κοινωνίας. Η διαφορά, σύμφωνα με τους Σκούρτου, Βρατσάλη, Γκόβαρη (2004), έγκειται στο ότι οι μειονότητες εξελίχθηκαν σε βάθος χρόνου μέσα στην ελληνική κοινωνία, ενώ η παρουσία των προσφύγων και των μεταναστών έχει αναπτυχθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα με αποτέλεσμα να έχει ανατρέψει τα δεδομένα της κοινωνίας και της εκπαίδευσης, και να χρήζει άμεσης και ουσιαστικής διαχείρισης.

1.1. Προσφυγικό- Μεταναστευτικό

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από αθρόες πληθυσμιακές μετακινήσεις οι οποίες ανατρέπουν τα δεδομένα διαμόρφωσης, αντίληψης και καθιέρωσης του θεσμού κοινωνία.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται έξαρση του προσφυγικού και μεταναστευτικού φαινομένου στην Ελληνική κοινωνία. Οι γεωπολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές εν όψη της παγκοσμιοποίησης, έδωσαν έναυσμα στη μετακίνηση πληθυσμών με σκοπό την ανεύρεση μιας καλύτερης ζωής.

Ωστόσο, οι διαφορετικοί λόγοι μετακίνησης των διαφορετικών εθνικών ομάδων, τους διαχώρισε και τους προσέδωσε διαφορετικούς τίτλους, τον τίτλο του πρόσφυγα και του μετανάστη.

Οι έννοιες, πρόσφυγας και μετανάστης, συχνά ταυτίζονται. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για δυο διαφορετικές έννοιες που λαθεμένα τις συγκλίνουν. Το σημείο σύγκλισης μπορεί να θεωρηθεί ο όρος μετακίνηση, που υφίσταται και στις δύο έννοιες, αλλά το σημείο απόκλισης που διαχωρίζει τις έννοιες, πρόσφυγας και μετανάστης είναι ο σκοπός της μετακίνησης τους σε άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Για την πληρέστερη κατανόηση του προσφυγικού και μεταναστευτικού φαινομένου, θα αποσαφηνίσουμε τους ορισμούς πρόσφυγας και μετανάστης και θα εστιάσουμε στην ειδοποιό διαφορά τους.

1.1.1 Πρόσφυγες- Μετανάστες

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών (2018), «πρόσφυγες είναι τα άτομα που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους, εξαιτίας του φόβου διώξεων, διαμαχών γενικευμένης βίας ή άλλων καταστάσεων που έχουν διαταράξει σοβαρά την έννομη τάξη και ως αποτέλεσμα δικαιούνται διεθνούς προστασίας».

Οι πρόσφυγες αδυνατούν να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους με αποτέλεσμα συνήθως, να στερούνται την προστασία της χώρας τους. Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951, κύριοι υπεύθυνοι για την προστασία τους είναι, πλέον, οι χώρες υποδοχής.

Η μετανάστευση αποτελεί μια κοινωνική πραγματικότητα, η οποία επιδρά στην αναθεώρηση της πολιτισμικής ταυτότητας των μεταναστευτικών ομάδων (Μουσούρου, 1993).

Ο όρος μετανάστης διαφέρει εννοιολογικά σε κάθε χώρα, ανάλογα με την πολιτική και τη νομοθεσία που υπάγονται στο καθεστώς της εκάστοτε κοινωνίας. Οι μετανάστες υφίστανται διακρίσεις, οι οποίες επηρεάζονται εξίσου από το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα της χώρας υποδοχής, καθώς έχουν διαφορετικές νομικές εκδοχές (Τριανταφυλλίδου & Μαρούκης, 2010).

Ως μετανάστευση, ερμηνεύεται η οικειοθελής μετάβαση μιας ομάδας ή ενός ατόμου σε μια άλλη κοινωνία. Το κίνητρο των μεταναστών είναι κυρίως οικονομικό, καθώς η εργασία αποτελεί τον κυριότερο και πρωτεύοντα άξονα της μετανάστευσης. Εγκαταλείπουν τη χώρα προέλευσης τους και μετακινούνται σε περιβάλλοντα με ευνοϊκότερες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης. Όπως αναφέρει η Βεντούρα (2011), οι μετανάστες μετακινούνται μέσω κοινωνικών και εθνοτικών δικτύων. Ο τρόπος εγκατάστασης τους διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, ως προς την οικονομική και κοινωνική τους ανέλιξη (Βεντούρα, 2011). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι παρά τη μετακίνησή τους, συνεχίζουν να επιδέχονται την προστασία της χώρας τους.

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, δεν υπάρχει επίσημος ορισμός για τον διεθνή μετανάστη. Η πλειοψηφία αποδίδει τον όρο μετανάστης σε αυτόν που αλλάζει τον τόπο κατοικίας του και διαμένει σε μια άλλη χώρα για τουλάχιστον ένα χρόνο (Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών, 2018).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο όρος μετανάστης έχει διαφορετική ερμηνεία. Υπάγεται στους πολίτες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς περικλείει τους πολίτες «τρίτων χωρών».

Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ μεταναστών και προσφύγων είναι το κίνητρο. Οι πρόσφυγες εγκαταλείπουν τη χώρα τους φοβούμενοι για τη ζωή τους, ενώ οι μετανάστες εγκαταλείπουν τη χώρα τους οικειοθελώς, για την ανεύρεση μιας καλύτερης ζωής.

1.1.2 Το γλωσσικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο

Τα παιδιά πρόσφυγες- μετανάστες είναι φορείς διαφορετικών γλωσσικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων. Διαφέρουν ως προς την εθνική τους καταγωγή. Η ταυτότητα τους έχει διαμορφωθεί σε ένα άλλο γλωσσικό, υλικό και πνευματικό πολιτισμό. Λόγω της μετεγκατάστασής τους, έρχονται αντιμέτωποι με έναν άλλον πολιτισμό, μια άλλη νοοτροπία, την οποία οφείλουν να οικειοποιηθούν για την ομαλή ένταξη και αποδοχή τους στο κοινωνικό σύνολο. Γίνεται αντιληπτό ότι βρίσκονται ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς κόσμους, χώρα καταγωγής και χώρα υποδοχής. Οφείλουν να βρουν κοινά σημεία και να αναπροσδιοριστούν ή να «εγκαταλείψουν» μια από τις δύο.

Τα παιδιά πρόσφυγες- μετανάστες θεωρούνται πληθυσμός υψηλού κινδύνου, καθώς οι συνθήκες διαβίωσης τους ενέχει δυσκολίες. Εγκαταλείποντας τη χώρα καταγωγής τους για διάφορους λόγους, έρχονται αντιμέτωποι με μια καινούρια πραγματικότητα. Έχουν εισέλθει σε μια διαφορετική κοινωνία από αυτή που μέχρι πρότινος γνώριζαν και οφείλουν να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο της χώρας υποδοχής. Βιώνουν μια μεταβατική κατάσταση, η οποία έχει διάρκεια και οφείλουν να αναπροσαρμόζονται στα νέα κοινωνικά δεδομένα και να αναπροσδιορίζονται. Η

διαφορετική τους πολιτισμική καταγωγή αποτελεί, κάποιες φορές, αύξηση της μειονεκτικής τους μεταχείρισης και αποκλεισμό. Απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή ίσων ευκαιριών με τους γηγενείς, αποτελεί το δικαίωμα αξιοποίησης του μορφωτικού τους κεφαλαίου στα πλαίσια της εκπαίδευσης (Δαμανάκης, 2005).

Η εκπαίδευση θεωρείται το κυριότερο όργανο ένταξης των παιδιών στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Τα παιδιά πρόσφυγες έχουν ίσα δικαιώματα στην εκπαίδευση σε σχέση με τα παιδιά της πλειονοτικής ομάδας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ένταξη στο εθνικό σύστημα της χώρας υποδοχής (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, 2017). Τα παιδιά χρήζουν μιας κατάλληλης εκπαιδευτικής υποστήριξης, αποσκοπώντας στην ένταξή τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Χρειάζονται υποστήριξη και αμέριστη βοήθεια, για να μπορέσουν να ξεπεράσουν «τα κακώς κείμενα» της μετεγκατάστασής τους και να ανταπεξέλθουν στα νέα κοινωνικά δεδομένα. Λόγω του ότι πολλά από τα παιδιά είτε υστερούν στην γλώσσα, λόγω έλλειψης γραμματισμού στη μητρική τους, είτε έχουν διακόψει το σχολείο και συνεχίζουν να απέχουν, λόγω κινητικότητας, βιώνουν έναν αποκλεισμό.

Αυτό το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη σε έναν μαθητή με πολιτισμική ετερότητα, είναι το γεγονός, ότι ο μαθητής έρχεται στο σχολείο με γλωσσικές ικανότητες και ιδιότητες ενός άλλου πολιτισμού, οι οποίες δυσκολεύουν τη σχολική ένταξη και προσαρμογή στα νέα κοινωνικά δεδομένα (Hymes, 1972). Οι μαθητές παρουσιάζονται με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Η πολιτισμική διαφορετικότητα και ιδιαιτερότητα, που προέρχεται από τη μετανάστευση και το προσφυγικό, προσφέρει πληθώρα ευκαιριών και προκλήσεων (Τριανταφυλλίδου & Μαρούκης, 2010), οι οποίες με την κατάλληλη διαχείριση μπορούν να καταστούν φορείς πολιτισμικού εμπλουτισμού (Δαμανάκης, 2005). Κρίνεται απαραίτητο να αναδειχθεί η γλώσσα και το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών στην κατασκευή του γλωσσικού υλικού. Απαιτείται προσαρμογή στη νέα πραγματικότητα, νέοι τρόποι και μέθοδοι συμβιβασμού, αποδοχής και ενσωμάτωσης των διαφορετικών πληθυσμών στην Ελληνική κοινωνία και στο εκπαιδευτικό της σύστημα.

Για τους ενήλικες μετανάστες- πρόσφυγες, η ελληνική γλώσσα παραμένει ξένη. Αντίθετα, τα παιδιά, τα οποία συναναστρέφονται με άλλους συνομηλικούς τους, την αντιμετωπίζουν ως δεύτερη γλώσσα, διότι αποτελεί μέσο επικοινωνίας του σχολικού τους περιβάλλοντος. Το πολιτισμικό τους κεφάλαιο διαφέρει από το κεφάλαιο της

χώρας υποδοχής και συνήθως δεν αναγνωρίζεται. Οι μαθητές είναι φορείς μιας άλλης γλώσσας, ενός άλλου πολιτισμού, μιας άλλης μορφής κοινωνικοποίησης. Η γλώσσα αποτελεί ισχυρό στοιχείο της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας μιας κοινωνίας (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης, 1997). Η αποδοχή του μορφωτικού κεφαλαίου των μαθητών, ανεξαρτήτως προελεύσεως, αποτελεί τη βασική τομή μιας ισότιμης εκπαιδευτικής διαδικασίας (Δαμανάκης, 2005). Η διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ αποσκοπεί να διαφυλάξει και να καλλιεργήσει την εθνική τους ταυτότητα.

Συνεπώς, η μητρική γλώσσα των μαθητών αποτελεί το μορφωτικό τους κεφάλαιο, το οποίο οφείλουμε να διασώσουμε, διότι η ενίσχυση της μητρικής γλώσσας επηρεάζει θετικά την εκμάθηση και κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας. Παρατηρείται ότι όταν μια από τις δύο γλώσσες δεν αναπτύσσεται πλήρως, τότε η γνωστική λειτουργία επηρεάζεται αρνητικά (Σκούρτου, 1997).

Η γλώσσα του οικογενειακού περιβάλλοντος των μαθητών διαφέρει από τον κοινωνικό περίγυρο. Επιβάλλεται να αποκτήσουν μια αίσθηση κανονικότητας, η οποία θα τους διασφαλίσει την εκμάθηση της γλώσσας- στόχου. Η γλώσσα αποτελεί το σημαντικότερο μέσο προσαρμογής και ένταξης στα νέα κοινωνικά δεδομένα. Οι μαθητές πρέπει να διδαχθούν τη χρήση της γλώσσας της πλειονοτικής κουλτούρας και να την κατακτήσουν μέσα σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις. Βασικό στοιχείο κοινωνικής ένταξης θεωρείται, συγχρόνως, ο σεβασμός και η αναγνώριση της ετερότητας.

Η ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας μπορεί να συντελέσει στην ενοποίηση των πολιτισμικών στοιχείων μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία οι μαθητές θα αποκτήσουν ευρύτερη κατανόηση του σύγχρονου κόσμου και της κοινωνίας.

2. Η Ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη

2.1. Ο όρος «γλώσσα»

Η γλώσσα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη ζωή του ανθρώπου. Αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του είδους και γίνεται αντιληπτό σε όλους τους τομείς της ζωής. Λόγω, του ότι χαρακτηρίζεται από πολυμορφία και ετερότητα, έγινε αφορμή να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας πολλών επιστημονικών κλάδων, πέραν της επιστήμης της Γλωσσολογίας. Πιο συγκεκριμένα, ο γλωσσολόγος Saussure, οι ιδέες του οποίου έθεσαν τις βάσεις στην επιστήμη της Γλωσσολογίας, προσπάθησε να ορίσει το αντικείμενο της συγκεκριμένης επιστήμης κάνοντας μια διάκριση (Μήτσης, 2004α).

Η γλώσσα, σύμφωνα με τον εισηγητή της σύγχρονης γλωσσολογίας Saussure, διακρίνεται σε λόγο (langue) και ομιλία (parole) (οπ. αναφ. στο Μήτσης, 2004α). Ο λόγος είναι το σύστημα στοιχείων που επιτελούν συγκεκριμένες λειτουργίες και η ομιλία είναι η συνέπεια του λόγου, η χρήση αυτού του συστήματος, σύμφωνα με τον Saussure(1916, οπ αναφ. στο Μήτσης, 2004α). Γίνεται αντιληπτό, ότι η γλώσσα είναι ένα σύστημα σημείων, ένας κώδικας επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων. Η γλώσσα χρησιμοποιείται για την επίτευξη της επικοινωνίας μεταξύ των μελών μιας γλωσσικής κοινότητας (Μήτσης, 2004α). Είναι ένα κοινωνικό προϊόν το οποίο διαμορφώνεται και ενυπάρχει στα μέλη μιας γλωσσικής κοινότητας (Saussure, 1916).

Ανάλογη διάκριση διαμορφώνεται από τον Chomsky (1957, οπ. αναφ. στο Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης, 1997) που διαχωρίζει τη γλώσσα σε γλωσσική ικανότητα και σε γλωσσική πραγμάτωση. Γλωσσική ικανότητα νοείται η γνώση και δημιουργική χρήση του συστήματος- γλώσσα/λόγος- και γλωσσική πραγμάτωση το αποτέλεσμα αυτής της χρήσης, η εφαρμογή στην πράξη.

2.1.1. Ο όρος «Πρώτη Γλώσσα»- «Μητρική Γλώσσα»

Ο πρώτος κώδικας επικοινωνίας του ανθρώπου είναι αυτός, ο οποίος κατακτάται φυσικά και αβίαστα μέσα στο οικογενειακό του περιβάλλον από τη βρεφική ηλικία. Ο όρος που χρησιμοποιείται στη διεθνή βιβλιογραφία, ονομάζεται «μητρική γλώσσα». Αποτελεί τη γλώσσα που γνωρίζει να χειρίζεται και να χρησιμοποιεί ο άνθρωπος κατάλληλα από τη γέννηση του. Η «πρώτη γλώσσα» είναι αυτή που τον διαμορφώνει και συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση του. Σύμφωνα με τον Μήτση (2004α), ο «πρώτος κώδικας επικοινωνίας ή K1» συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου, η οποία περιλαμβάνει τις σκέψεις, τις αντιλήψεις και τα βιώματα που συνάδουν με τη μητρική γλώσσα. Συμπερασματικά, η μητρική γλώσσα κατακτάται εξίσου ομοιόμορφα σε όλους τους ανθρώπους και για όλες τις γλώσσες.

Συγχρόνως, η μητρική γλώσσα ενός λαού είναι ένας κοινωνικός θεσμός, μέσα στον οποίο περικλείονται όλα τα στοιχεία του εθνικού πλούτου της χώρας.

2.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της δεύτερης/ ξένης γλώσσας

2.2.1. Ο όρος «Δεύτερη Γλώσσα»

«Δεύτερη γλώσσα» θεωρείται «οποιαδήποτε γλώσσα κατακτά ή μαθαίνει ένα άτομο πέρα από τη μητρική του, άσχετα από το είδος του περιβάλλοντος μάθησης και άσχετα από τον αριθμό άλλων μητρικών γλωσσών που ενδεχομένως κατέχει» (Ellis, 1994 p. 12).

Η «Δεύτερη γλώσσα» (Γ2) μαθαίνεται χωρίς συστηματική καθοδήγηση, καθώς κατακτάται φυσικά μέσα από την επαφή και την επικοινωνία με τους φυσικούς ομιλητές της γλώσσας, μέσα σε ρεαλιστικό περιβάλλον, όπου χρησιμοποιείται ως κύρια ή πρώτη γλώσσα (Γρίβα & Στάμου, 2014). Σύμφωνα με την Μπέλλα (2011), «Δεύτερη γλώσσα» χαρακτηρίζεται η γλώσσα η οποία κατακτάται μόνο σε περιβάλλον όπου χρησιμοποιείται. Ωστόσο, η κατάκτηση της «Δεύτερης γλώσσας» επιτυγχάνεται εφόσον, έχει αρχίσει η ανάπτυξη της «Πρώτης γλώσσας» ή έχει ολοκληρωθεί (Σκούρτου, 1997).

Η «Δεύτερη γλώσσα» διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, καθώς αποτελεί τη γλώσσα των θεσμικών και κοινωνικών κανόνων της συγκεκριμένης κοινωνίας. Αποτελεί τη

γλώσσα που χρησιμοποιείται για συγκεκριμένους επικοινωνιακούς στόχους και συγχρόνως, θεωρείται γλώσσα κοινωνικοποίησης.

2.2.2. Ο όρος «Ξένη Γλώσσα»

«Ξένη γλώσσα» ονομάζεται η γλώσσα η οποία δεν ομιλείται και δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του ομιλητή. Αποτελεί τη γλώσσα η οποία δεν χρησιμοποιείται ως μέσο επικοινωνίας σε μια χώρα (Cook, 2008). Η εκμάθησή της συντελείται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο, σε οργανωμένο περιβάλλον τάξης, με συγκεκριμένο και κατάλληλα σχεδιασμένο εκπαιδευτικό υλικό και μέθοδο διδασκαλίας, όπως σε σχολείο, φροντιστήριο.

Ο Krashen (1992) αναφέρει στη θεωρία του πέντε υποθέσεις για την απόκτηση της «δεύτερης» γλώσσας. Μια από αυτές εστιάζει στην υπόθεση της απόκτησης-μάθησης, μια διάκριση ανάμεσα στις δύο γλώσσες, «δεύτερη» και «ξένη», η οποία αναφέρεται στη διαφορά που αναπτύσσεται μεταξύ των λέξεων, απόκτηση (acquisition) και μάθηση (learning). Έτσι λοιπόν, η «δεύτερη» γλώσσα κατακτάται (απόκτηση) φυσικά μέσα από την αλληλεπίδραση, όπως πρωτίστως αναφέρθηκε, ενώ η «ξένη» μαθαίνεται, καθώς είναι προϊόν επίσημης διδασκαλίας σε οργανωμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Συμπερασματικά, διαπιστώνουμε ότι η «μητρική γλώσσα» αποτελεί τον πρώτο κώδικα επικοινωνίας του ανθρώπου. Όλες οι άλλες γλώσσες, που κατακτά ο άνθρωπος στη ζωή του, αποτελούν ένα νέο κώδικα επικοινωνίας ο οποίος ονομάζεται είτε «δεύτερη» είτε «ξένη» γλώσσα. Σημείο σύγκλισης των δύο γλωσσών είναι ότι αμφότερες θεωρούνται «δεύτερος κώδικας» επικοινωνίας. Η διάκριση, που απορρέει από την κατάκτηση- εκμάθηση της «δεύτερης» και της «ξένης» γλώσσας, εστιάζεται κυρίως στα κίνητρα, στον στόχο και στον γεωγραφικό χώρο που επιβάλλει την κατάκτηση- εκμάθηση αυτών των δύο γλωσσών. Διαπιστώνουμε ότι η κατάκτηση της «δεύτερης γλώσσας» επιβάλλεται για λόγους κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης στην ευρύτερη κοινωνική ομάδα, ενώ η μάθηση της «ξένης γλώσσας» προκύπτει από προσωπική επιλογή, ως εφόδιο επιμόρφωσης και επικοινωνίας για μελλοντική χρήση.

2.3. Η Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης

Η διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας χρήζει ιδιαίτερης προσοχής και αντιμετώπισης, διότι απευθύνεται σε άτομα από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα με ιδιαιτερότητες και διαφορές πολιτισμού, γλώσσας, κουλτούρας, θρησκείας.

Για τη διδασκαλία των δεύτερων/ξένων γλωσσών έχουν διατυπωθεί και εφαρμοστεί κατά καιρούς διάφορες προσεγγίσεις, βασισμένες σε διάφορες θεωρίες, συμπεριφοριστικές, γνωστικές, οπτικοακουστικές.

Η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, διαφέρει από τη διδασκαλία της μητρικής. Οι σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας στοχεύουν στην επικοινωνιακή εκμάθηση και χρήση της δεύτερης/ ξένης γλώσσας, καθώς εστιάζει σε αυθεντικό και ρεαλιστικό περιβάλλον.

Το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να διαδραματίσει ενεργό και καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την αναγνώριση και αποδοχή της ετερότητας και του πλουραλιστικού στοιχείου, που διέπουν τη σημερινή κοινωνία, μια πολυπολιτισμική κοινωνία (Γκόβαρης, 2011).

Σύμφωνα με την Τοκατλίδου (2003), η γλωσσική εκπαίδευση δε στοχεύει μόνο τη γλωσσική καλλιέργεια, αλλά αποτελεί μια διαδικασία πιο σύνθετη, η οποία περικλείει στο εσωτερικό της την ένταξη στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, δηλαδή την επικοινωνία στο σύνθετο σύστημα του περιβάλλοντος του οποίου συμμετέχουν. Όπως αναφέρει ο Μήτσης (2004γ), η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας δεν αποτελεί τη μηχανιστική αφομοίωση των δομών της, αλλά την εσωτερίκευση και εξοικείωση των ευρύτερων πολιτιστικών της στοιχείων.

Η διαδικασία ένταξης των προσφύγων και των μεταναστών στο ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης συνιστά πρόκληση για την ελληνική κοινωνία, η οποία καλείται να αναλάβει τον σχεδιασμό και την παραγωγή κατάλληλων εκπαιδευτικών υλικών. Οι μικροί μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, οφείλουν και πρέπει να έχουν πρόσβαση στην ελληνική εκπαίδευση. Απώτερος στόχος είναι η ένταξη τους στο εθνικό σύστημα εκπαίδευσης της χώρας υποδοχής.

2.4. Προσεγγίσεις και μέθοδοι διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης

2.4.1. Επικοινωνιακή προσέγγιση (Communicative approach)

Η ανάπτυξη της επικοινωνιακής προσέγγισης θεωρήθηκε και αποτέλεσε προϊόν αμφισβήτησης των παλαιότερων μεθόδων διδασκαλίας, της παραδοσιακής και της δομιστικής μεθόδου (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης, 1997).

Οι αμφότερες κριτήκαν ανεπαρκείς να δώσουν ολοκληρωμένη εικόνα του γλωσσικού φαινομένου, καθώς το αντιμετώπιζαν στην επιφανειακή του μόνο διάσταση και έδιναν έμφαση στη μελέτη των γλωσσικών δομών (Μήτσης, 2004α).

Ο γλωσσολόγος Chomsky (1957, *οπ. αναφ. στο* Μήτσης, 2004α), υπήρξε ο πρώτος που αμφισβήτησε το δομικό μοντέλο, καθώς το έκρινε ελλιπές. Θεωρούσε ότι εστιάζοντας στη μηχανιστική επανάληψη της γλώσσας δεν παράγει δημιουργικό λόγο, διότι δεν αντιμετωπίζεται η γλώσσα ολικά, καθώς απουσιάζει η λειτουργική και επικοινωνιακή της χρήση (Μήτσης, 2004α). Όπως αναφέρει και ο Halliday (1964), η γλώσσα κατακτάται με την ενεργή συμμετοχή και όχι ως σύνολο από μεμονωμένες προτάσεις και λέξεις.

Μια θεωρητική αρχή της επικοινωνιακής προσέγγισης, σύμφωνα με τον Μήτση (2004β) είναι ότι η γλώσσα κατακτάται μέσα από την ενεργητική συμμετοχή των ατόμων σε πραγματικές επικοινωνιακές περιστάσεις.

Σύμφωνα με τον Hymes (1972), η επικοινωνιακή προσέγγιση εστιάζει στην προσαρμογή και χρήση της γλώσσας στις εκάστοτε συνθήκες επικοινωνίας. Δεν εμμένει στην επιφανειακή γνώση και σπουδή της γλωσσικής δομής, αλλά αντίθετα επιδιώκει τη λειτουργική χρήση και διαφοροποίηση της γλώσσας. Μια ολοκληρωμένη γλωσσική διδασκαλία, η οποία συνδυάζει τη γνώση του συστήματος της γλώσσας, τη γλωσσική ικανότητα και την προσαρμογή του στο κατάλληλο επικοινωνιακό πλαίσιο, την επικοινωνιακή ικανότητα (Μήτσης, 2004α). Σύμφωνα με τον Μήτση (2004α), η γλώσσα αποτελεί ένα σύστημα επικοινωνίας. Η έκφραση «γνωρίζω μια γλώσσα», σημαίνει ότι γνωρίζω πώς να χρησιμοποιώ τη γλώσσα, επιδιώκοντας το μέγιστο δυνατό επικοινωνιακό αποτέλεσμα. Η επικοινωνία αποτελεί

το βασικότερο στοιχείο της ανθρώπινης ζωής. Σύμφωνα με τον Τομπαΐδη «Η κατάκτηση της γλώσσας είναι γλωσσική πράξη , ομιλία και χρήση της γλώσσας, και όχι θεωρία για τη γλώσσα»,(Τομπαΐδης, 1985, σ.27)

Οι βασικές αρχές που διέπουν την επικοινωνιακή διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος της δεύτερης/ξένης γλώσσας, σύμφωνα με τον Μήτση (2004γ. σσ. 143-144) είναι:

A) «Η αρχή της επικοινωνιακής χρήσης της γλώσσας». Η εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας συντελείται μέσα σε ρεαλιστικό επικοινωνιακό περιβάλλον.

B) «Η αρχή της σκόπιμης χρήσης του γλωσσικού κώδικα». Η διδασκαλία στοχεύει στη λειτουργική χρήση της γλώσσας, η οποία χρησιμοποιείται για την επίτευξη συγκεκριμένων επικοινωνιακών καταστάσεων.

Γ) «Η αρχή της πρόκλησης του ενδιαφέροντος». Η διδασκαλία εστιάζει στα ενδιαφέροντα και στις επιθυμίες των μαθητών, καθώς αποτελούν κίνητρα για την ενεργή συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία.

Γίνεται αντιληπτό ότι καίριος στόχος της επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, θεωρείται η επικοινωνιακή ικανότητα, η οποία θα συντελεστεί μέσα από λειτουργικές και κοινωνικές δραστηριότητες, αλληλεπιδράσεις.

Η διδακτική μέθοδος που προτείνεται για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης, στηρίζεται στην επικοινωνιακή μέθοδο διδασκαλίας. Θεωρείται μια από τις βασικότερες προσεγγίσεις, ως προς την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας. Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση μέσα από πλούσιο και αυθεντικό υλικό. Τα χαρακτηριστικά του γλωσσικού υλικού επηρεάζονται από τη διαφοροποιημένη προσέγγιση, ως προς την πολυτροπικότητα των κειμένων, την πολυμεσικότητα, την πολυαισθητηριακή προσέγγιση και την παιγνιώδη μάθηση.

Σκοπός της διδασκαλίας της γλώσσας είναι οι μαθητές να μάθουν να χειρίζονται ικανοποιητικά τη γλώσσα, να είναι σε θέση να την καταλαβαίνουν, να τη διαβάζουν,

να τη μιλούν και να τη γράφουν, με αποτέλεσμα την ενεργητική συμμετοχή στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>).

Σκοπός της διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας είναι η ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των μαθητών, ώστε να επικοινωνούν σε διαφορετικά επικοινωνιακά και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Οι μαθητές να αναπτύξουν τη δεξιότητα να ανταποκρίνονται σε πραγματικές- ρεαλιστικές καταστάσεις επικοινωνίας (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>).

Συγχρόνως, επιδιώκεται η ένταξη και κοινωνικοποίηση των μαθητών στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, καθώς και η ολόπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητάς τους.

Η διδασκαλία όλων των ζωντανών γλωσσών ρυθμίζεται από ένα πλαίσιο με βασικούς άξονες τον εγγραμματισμό, την πολυγλωσσία και την πολυπολιτισμική διάσταση. Ο εγγραμματισμός αναφέρεται στην ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων και δεξιοτήτων που θα συμβάλλει στη λειτουργική χρήση της γλώσσας. Η πολυγλωσσία, σύμφωνα με τον Χρηστίδη (1999), αναφέρεται στην παρουσίαση των διαφορετικών γλωσσών και την ανακάλυψη των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ τους.

Η κατάκτηση- εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας δεν αποτελεί τη γνώση της θεωρίας της γλώσσας, αλλά την ίδια τη γλώσσα, η οποία ενεργοποιείται μέσα από τη γλωσσική πράξη, την ομιλία και τη χρήση της (Ρεπούσης, 2000). Μέσα από την ενεργητική μάθηση θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο.

2.4.2. Ολική αισθητηριακή κινητική απόκριση (Total physical response)

Η Ολική αισθητηριακή κινητική απόκριση ή η μέθοδος της Ολικής φυσικής αντίδρασης, σύμφωνα με τον Μήτση (2004γ), συνδέεται με τον καθηγητή ψυχολογίας Asher, ο οποίος επιδιώκει να συνδυάσει τη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας με φυσική δραστηριότητα. Δίνεται έμφαση στις προληπτικές δεξιότητες, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, και κυρίως στην ακρόαση.

Έχει θεωρηθεί μια αποτελεσματική μέθοδος διδασκαλίας, ιδιαίτερα για τα πρώτα στάδια εκμάθησης της γλώσσας-στόχου (Γρίβα & Σέμογλου, 2016). Σύμφωνα με τον Asher (οπ. αναφ. στο Μήτσης, 2004γ), τα μικρά παιδιά, αρχικά, αντιλαμβάνονται την ακουστική δεξιότητα, ως προς την πρόσκτηση της γλώσσας, και στη συνέχεια καταφεύγουν στις παραγωγικές δεξιότητες, παραγωγή προφορικού λόγου. Είναι η μέθοδος που ακολουθεί τα στάδια της φυσικής κατάκτησης της μητρικής γλώσσας (Γ1). Συνδυάζεται με ποικίλες αυθεντικές, αισθητηριακές και κινητικές δραστηριότητες, παιχνιδιές, τις οποίες εφαρμόζουν, αρχικά, οι μαθητές, χωρίς να παράγουν καθόλου λόγο. Εκτελούν τις εντολές, που τους δίνονται από τον/την εκπαιδευτικό, καθώς αντιδρούν αυθόρμητα με φυσική κινητική δραστηριότητα μέσα από το παιχνίδι.

Σύμφωνα με τη Γρίβα & Σέμογλου (2016), η μέθοδος διδασκαλίας διενεργείται μέσα από τη βιωματική μάθηση, η οποία αποτελεί σημαντικό παράγοντα εκμάθησης για τους μικρούς μαθητές, καθώς συμμετέχουν ενεργά σε κινητικές δραστηριότητες. Ωστόσο, ενέχει κάποιους περιορισμούς ως προς την αποτελεσματικότητά της, διότι εμμένει σε διεκπεραίωση εντολών και εφαρμογή τεχνικών που δεν αποτελούν ολοκληρωμένη προσέγγιση διδασκαλίας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι συνδυασμός της μεθόδου με άλλες προσεγγίσεις διδασκαλίας.

2.4.3. Δραστηριοκεντρική μέθοδος (Task-based learning)

Η Δραστηριοκεντρική μέθοδος θεωρείται εξέλιξη της Επικοινωνιακής προσέγγισης, καθώς εφαρμόζει πολλές από τις θεμελιώδεις αρχές της (Willis, 1996). Οι γνωστικές διεργασίες δε συνάδουν με τον τρόπο διδασκαλίας απαραίτητα, καθώς η γλωσσική εκμάθηση επιτυγχάνεται, κυρίως με την εμπλοκή των μαθητών σε δραστηριότητες επίλυσης προβλήματος, με εσωτερικές διεργασίες μάθησης. Μέσω της Δραστηριοκεντρικής μεθόδου προωθείται η μάθηση, μέσα από τη λειτουργική χρήση της γλώσσας, για την επίτευξη επικοινωνιακών στόχων.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Δραστηριοκεντρικής μεθόδου, σύμφωνα με τους Richards & Rodgers (2001) είναι:

A) Η έμφαση δίνεται στη διαδικαστική μάθηση και όχι στην επιτελεστική, καίριας σημασίας η διαδικασία και όχι το τελικό αποτέλεσμα.

B) Η διδασκαλία είναι επικεντρωμένη στη δραστηριότητα, η οποία εστιάζει στη μετάδοση του επικοινωνιακού μηνύματος.

Γ) Η μάθηση επιτυγχάνεται μέσα από την αλληλεπίδραση για την εκπλήρωση επικοινωνιακών στόχων.

Δ) Οι δραστηριότητες διαχωρίζονται σε ρεαλιστικές, καθώς είναι απαραίτητες στην καθημερινή ζωή και παιδαγωγικές για την εκμάθηση στοχευμένων εννοιών.

Ε) Η δυσκολία μιας δραστηριότητας έπεται στην εμπειρία, στην προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών και στην πολυπλοκότητα του θέματος.

Σύμφωνα με τον Willis (1996) η Δραστηριοκεντρική μέθοδος εμπλέκει τους μαθητές σε επικοινωνιακές δραστηριότητες για την επίτευξη επικοινωνιακών στόχων, μέσα από ρεαλιστικές επικοινωνιακές καταστάσεις, ενεργητική συμμετοχή, συνδυαστική χρήση των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων, συνδυασμό των μαθησιακών στυλ των μαθητών και ενεργοποίηση των στρατηγικών μάθησης.

2.4.4. Ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας (Content and language integrated learning)

Η μέθοδος της Ολοκληρωμένης εκμάθησης περιεχομένου και γλώσσας εστιάζει στην εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας μέσω του περιεχομένου ενός άλλου γνωστικού αντικειμένου (Γρίβα & Σέμογλου, 2016).

Η συγκεκριμένη μέθοδος εστιάζει εξίσου στις προσληπτικές δεξιότητες, αλλά και στις παραγωγικές. Οι μαθητές διδάσκονται μαθήματα περιεχομένου και αναπτύσσουν γνώσεις και δεξιότητες στη δεύτερη/ξένη γλώσσα, αλλά και στο συγκεκριμένο αντικείμενο που διδάσκονται. Η διδασκαλία είναι συνδυαστική της γλώσσας και του γνωστικού αντικειμένου.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή επιτροπή (2006, οπ. αναφ. στο Γρίβα & Σέμογλου, 2016) η συγκεκριμένη μέθοδος μπορεί να διαδραματίσει έναν αποτελεσματικό ρόλο στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων, καθώς εντάσσεται σε πολλά εκπαιδευτικά-γνωστικά αντικείμενα.

Τα οφέλη της μεθόδου σύμφωνα με τους Marsh & Lange (1999, οπ. αναφ. στο Γρίβα & Σέμογλου, 2016) είναι:

- A) Η ολιστική προσέγγιση στη διδασκαλία και μάθηση.
 - B) Ανάπτυξη επικοινωνιακών, γνωστικών και γλωσσικών δεξιοτήτων.
 - Γ) Υψηλή αυτοπεποίθηση στη χρήση της δεύτερης/ξένης γλώσσας.
 - Δ) Υψηλές επιδόσεις των μαθητών.
 - E) Αυξημένα κίνητρα μάθησης σε συνδυασμό με καλύτερες επιδόσεις.
- ΣΤ) Ενισχύονται οι στρατηγικές μάθησης και βελτιώνεται ο αυθορμητισμός και η δημιουργική έκφραση.

Η συγκεκριμένη μέθοδος μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τη διαπολιτισμικότητα, η οποία υφίσταται στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες.

2.5. Συνδυαστική ανάπτυξη των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων

Η γλωσσική εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας ταυτίζεται με την ανάπτυξη και τη λειτουργία των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων, ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση, γραφή. Αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων και των στοιχείων του συστήματος της γλώσσας (Μήτσης, 2004γ). Η διδασκαλία τους δεν είναι ανεξάρτητη, καθώς οι τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες συνδυάζονται και αναπτύσσονται αρμονικά.

Οι μαθητές μέσα από την επικοινωνιακή προσέγγιση θα καλλιεργήσουν τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, ανάγνωση, γραφή, ακρόαση, ομιλία, ώστε να μάθουν να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε όλες τις επικοινωνιακές περιστάσεις.

2.5.1. Προφορικός λόγος

Κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου

Η ακρόαση, σύμφωνα με τον Μήτση (2004β), ανήκει στην κατηγορία των προληπτικών δεξιοτήτων, κατά την οποία ο ομιλητής εισάγει τη γλωσσική πληροφορία που του είναι απαραίτητη, με σκοπό να κατανοήσει και να παράγει λόγο. Απαιτείται ένας συνδυασμός της ακουστικής ικανότητας, της απαιτούμενης προσοχής και της αποκωδικοποίησης της πληροφορίας για την ερμηνεία του μηνύματος και την παραγωγή λόγου.

Σύμφωνα με τον Ρεπούση (2000), η ακρόαση είναι η δυνατότητα κατανόησης απλών εκφράσεων και μηνυμάτων που μεταδίδονται με μη λεκτικά στοιχεία. Παράλληλα, είναι η αναγνώριση της ποικιλομορφίας του λόγου και η αφομοίωση του μηνύματος, αξιοποιώντας τα συμφραζόμενα. Στην εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας η ακρόαση θεωρείται μια από τις πιο δύσκολες δεξιότητες, καθώς χρειάζεται συνδυασμό των γνώσεων και των πληροφοριών του μηνύματος που δέχεται ο ομιλητής.

Η ομιλία, σύμφωνα με τον Μήτση (2004β), ανήκει στην κατηγορία των παραγωγικών δεξιοτήτων, κατά την οποία ο ομιλητής παράγει προφορικό λόγο. Συνδέεται με τη δεξιότητα της ακρόασης, καθώς αποτελεί μέρος της επικοινωνιακής προσέγγισης, αναπόσπαστο κομμάτι του επικοινωνιακού γεγονότος. Γίνεται αντιληπτό ότι «η ομιλία δεν μπορεί να νοηθεί έξω από το πλαίσιο κάποιας επικοινωνιακής δραστηριότητας στην οποία εντάσσεται» (Μήτσης, 2004γ).

Σύμφωνα με τον Ρεπούση (2000), η ομιλία είναι η δυνατότητα προφορικής έκφρασης, χρησιμοποιώντας απλές γλωσσικές δομές. Εκτέλεση βασικών λεκτικών πράξεων, διάλογο, έκφραση συναισθημάτων, παιχνίδι ρόλων κ. α.

Συμπερασματικά, η κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου αποσκοπεί στην ικανότητα των μαθητών να ανταποκρίνονται στις επικοινωνιακές περιστάσεις και να συμμετέχουν ως ενεργητικοί και όχι παθητικοί ακροατές. Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα να εκτίθενται συχνά στην παραγωγή προφορικού λόγου με αποτέλεσμα να ξεπεράσουν τυχόν δυσκολίες και να αφομοιώσουν τη δεύτερη/ξένη γλώσσα μέσα σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας.

2.5.2 Γραπτός λόγος

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

Η ανάγνωση, σύμφωνα με τον Μήτση (2004β), ανήκει στην κατηγορία των προληπτικών δεξιοτήτων, κατά την οποία ο αναγνώστης μπορεί να διαβάζει και να αντιλαμβάνεται όλες τις μορφές του γραπτού λόγου. Στόχος ο αναγνώστης να εισάγει τη γλωσσική πληροφορία που του είναι απαραίτητη, με σκοπό να προσεγγίσει φυσιολογικά την αναγνωστική διαδικασία.

Σύμφωνα με τον Ρεπούση (2000), η ανάγνωση είναι η ικανότητα του αναγνώστη να διαβάζει με ευκολία και να αντιλαμβάνεται την αντιστοιχία, ανάμεσα στους φθόγγους και τα γραπτά σύμβολα.

Η γραφή, σύμφωνα με τον Μήτση (2004β), ανήκει στην κατηγορία των εξελιγμένων, δύσκολων, αλλά πιο σημαντικών δεξιοτήτων. Η γραφή δεν κατακτάται φυσιολογικά, αλλά αποτελεί προϊόν διδασκαλίας και αποτέλεσμα συστηματικής μάθησης. Είναι κοινωνικό προϊόν, καθώς το άτομο διδάσκεται το σύστημα γραφής της κοινωνίας που ανήκει.

Σύμφωνα με τον Ρεπούση (2000), η παραγωγή/γραφή είναι η ικανότητα του ατόμου να εξοικειώνεται στη γραφή με την αντιγραφή, υπαγόρευση και σύνταξη συγκεκριμένου λόγου. Αποτελεί μια διαδικασία παραγωγής νοήματος και έκφρασης σε γραπτή μορφή.

Συμπερασματικά, η κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου αποτελεί μια σύνθετη και πολύπλοκη διαδικασία για τους μαθητές, η οποία δεν εμμένει απλά στην

αποκωδικοποίηση των νοημάτων των κειμένων, αλλά και στη σημασιολογική τους προσέγγιση, ενώ αδιαμφισβήτητα, χρειάζεται συστηματική μάθηση και επανάληψη. Οι μαθητές θα πρέπει να διαβάζουν και να κατανοούν σύντομα και απλά αυθεντικά ή κατασκευασμένα κείμενα και παράλληλα, να συνθέτουν γραπτά κείμενα. Συγχρόνως, να μπορούν να εντοπίζουν πληροφορίες που τους ζητούνται και να διατυπώνουν απλές προτάσεις, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση. Επιπρόσθετα, να κατανοούν το βασικό λεξιλόγιο και να το χρησιμοποιούν σωστά στην παραγωγή γραπτού λόγου.

Απόρροια της λειτουργικής χρήσης-κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου αποτελεί η συστηματική έκθεση των μαθητών σε ποικίλα ερεθίσματα ανάγνωσης και γραφής.

2.6. Καλλιέργεια Διαπολιτισμικής ικανότητας-επίγνωσης-επικοινωνίας

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται αύξηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, ως δεύτερης/ ξένης. Η ελληνική κοινωνία, λόγω των συνεχόμενων πληθυσμιακών μετακινήσεων, υφίσταται διαφοροποίηση, ως προς την ομοιογένεια του πληθυσμού της. Όπως, πρωτίστως αναφέρθηκε, αποχαρακτηρίζεται ο μονοπολιτισμικός της χαρακτήρας και τη θέση του λαμβάνει ο πολυπολιτισμικός. Ο μαθητικός πληθυσμός εμφανίζεται ανομοιογενής, καθώς υπεισέρχονται νέα δεδομένα που τροποποιούν την πολιτισμική και γλωσσική του ομοιογένεια. Κρίνεται απαραίτητο να αντιμετωπιστεί η πολιτισμική μετάλλαξη της κοινωνίας με την ανεύρεση, ευέλικτων και στοχευμένων προγραμμάτων που θα παράσχουν γλωσσικές, επικοινωνιακές-διαπολιτισμικές δεξιότητες για την ομαλή ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Η νέα πραγματικότητα, που έχει επιφέρει η μετάλλαξη των κοινωνιών από μονοπολιτισμικές σε πολυπολιτισμικές, έφερε στο επίκεντρο μια διαφορετική μορφή επικοινωνίας, τη διαπολιτισμική επικοινωνία.

Στη διαπολιτισμική επικοινωνία τα άτομα που επικοινωνούν κινούνται σε διαφορετικά επίπεδα, διότι είναι φορείς διαφορετικού πολιτισμικού και μορφωτικού κεφαλαίου (Παπαδοπούλου, 2008). Η διαπολιτισμική επικοινωνία είναι η

αλληλεπίδραση ατόμων με διαφορετικές πολιτισμικές ταυτότητες. Τα άτομα διαφέρουν, όχι μόνο στην κωδικοποίηση και αποκωδικοποίηση των λεκτικών και μη λεκτικών συμβόλων, αλλά γενικότερα στην αντίληψη των πραγμάτων. Ο όρος διαπολιτισμική επικοινωνία (intercultural communication) παραπέμπει «στην επικοινωνία μεταξύ πολιτισμών με στόχο την επικοινωνιακή πολιτισμική συνεύρεση, για αλληλοκατανόηση σε πολλαπλά επίπεδα της κοινωνικής ζωής, όπως η γλώσσα, οι τέχνες και τα πολιτιστικά δρώμενα, οι κοινές εκπαιδευτικές δράσεις κ. α» (Σταμάτης, 2005).

Για να μπορέσει η διαπολιτισμική επικοινωνία να είναι επιτυχής, επιβάλλεται η διαπολιτισμική επίγνωση, η γνώση και αποδοχή της ετερότητας του άλλου, η επίγνωση της διαφορετικής πολιτισμικής κουλτούρας (Κεσίδου, 2008). Η ικανότητα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και διαχείριση της ετερότητας. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητη η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, η ικανότητα να μπαίνουμε στη θέση του άλλου, για να αντιληφθούμε αυτό που βιώνει.

Ο Γεωργογιάννης (1999) αναφέρει τον όρο διαπολιτισμικότητα, ως την αποδοχή και τον συγκερασμό των πολιτισμικών διαφορών με στόχο τη δημιουργία μιας υπερπολιτισμικής ταυτότητας. Παρά ταύτα, η διαπολιτισμικότητα δε γίνεται αντιληπτή με τον ίδιο τρόπο. Όπως αναφέρει ο Δαμανάκης (2005), για να υπάρξει διαπολιτισμική επικοινωνία πρέπει να ξεπεράσουμε τα εθνοκεντρικά πρότυπα που μας διαμορφώνουν και να αντιληφθούμε-αποδεχτούμε τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες που απαρτίζουν την πολυπολιτισμική κοινωνία.

Η ένταξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας στην εκπαίδευση αποτελεί απαραίτητο μέσο άμβλυνσης και εξάλειψης των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων, των ρατσιστικών και εθνικιστικών αντιδράσεων και προώθηση-αποδοχή της ετερότητας. Για τη εύρυθμη λειτουργία των κοινωνιών επιβάλλεται η διαπολιτισμική ικανότητα, η οποία είναι ζωτικής σημασίας στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Έχει σημαντικές συνέπειες στην καθιέρωση και διατήρηση του πολιτισμικού πλουραλισμού.

Οι μαθητές οφείλουν να αναπτύξουν τη διαπολιτισμική ικανότητα με την οποία θα μπορέσουν να αντιληφθούν τη διαμόρφωση των ατομικών, ομαδικών και εθνοτικών διαφορών, που ενυπάρχει στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες και να

αποκτήσουν πολυπολιτισμική συνείδηση. Πρόκειται για μια κοινωνική δεξιότητα η οποία αδιαμφισβήτητα, λαμβάνει χώρα σε κάθε επικοινωνιακή περίσταση. Αποτελεί μια συμπεριφορά-γνώση που πρέπει να καλλιεργείται και να ενισχύεται.

Ο όρος, διαπολιτισμική ικανότητα, ενέχει κάποιους περιορισμούς, ως προς την εννοιολογική του αποσαφήνιση. Παρά ταύτα, αποτελεί μια επικοινωνιακή ικανότητα η οποία περιλαμβάνει δεξιότητες, γνώσεις, στάσεις, όπως ευαισθητοποίηση, αποδοχή του «άλλου», διαχείριση συγκρούσεων και άρση των στερεοτύπων. Σύμφωνα με τον Byram (1997), η διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα ενέχει διάφορες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες θα καταστήσουν τα άτομα ικανά, ώστε να αντιμετωπίσουν την ετερότητα μέσα από την πολιτισμική συνειδητοποίηση και αποδοχή του «άλλου», ως πολιτισμικά διαφορετικού όχι υποδεέστερου, και την αλληλεπίδραση μαζί του. Αποτελείται από πέντε διαστάσεις: στάσεις, γνώσεις, δεξιότητες παραγωγής νοημάτων και συσχέτισης, ανακάλυψης και αλληλεπίδρασης, και κριτική πολιτισμική συνείδηση.

Σύμφωνα με τον Deardorff (οπ. αναφ. στο Σιμόπουλος, 2014), η διαπολιτισμική ικανότητα περιλαμβάνει τέσσερις διαστάσεις, οι οποίες εκκινούν από την υποκειμενικότητα του ατόμου για να καταλήξουν στην αλληλεπίδραση των ατόμων. Όλα αυτά όμως, θα επιτευχθούν μέσα σε ένα πολιτισμικό- κοινωνικό πλαίσιο το οποίο θα επηρεάσει και θα καθορίσει την αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

Η διαπολιτισμική επικοινωνία δεν επιβιώνει σε ένα πνεύμα προκατάληψης, ρατσισμού και απόρριψης. Για να μπορέσει να υπάρξει, οφείλουμε να ξεπεράσουμε τα στερεότυπα και τις όποιες προκαταλήψεις μας καταβάλλουν. Η διαπολιτισμική επίγνωση αποτελεί μια γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των πολιτισμών. Ανεπηρέαστη από τις όποιες διαφορές, η επιβίωσή της διασφαλίζεται, καλλιεργώντας ένα πνεύμα επικοινωνίας και συνεργασίας με αποδοχή και σεβασμό στην ετερότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα (Νικολάου, 2000).

Σύμφωνα με τον Γκόβαρη (2011), η διαπολιτισμική επικοινωνία προήλθε από την εξέλιξη της κοινωνίας σε πολυπολιτισμική, ως το μέσο με το οποίο θα υπάρξει αποδοχή, συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των πολιτισμών. Είναι μια θετική προοπτική για την ομαλή συμβίωση των διαφορετικών πολιτισμών. Αναγνωρίζει και αποδέχεται τον πολιτισμικό πλουραλισμό ισότιμα. Ακυρώνει την αφομοίωση από τον

κυρίαρχο πολιτισμό και προασπίζεται την αποδοχή και επικοινωνία. Καλλιεργεί την αναγνώριση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας και δημιουργεί θετικά συναισθήματα και σεβασμό, απέναντι στον διαφορετικό-άλλο.

3. Αρχές σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού

3.1. Πολυτροπικότητα

Η πολυτροπικότητα θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της επικοινωνίας. Αποτελεί σημαντική επιλογή στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, διότι δημιουργεί νέα δεδομένα στη μετάδοση του μηνύματος, αξιοποιώντας και άλλα μέσα σε συνδυασμό με τη γλώσσα. Το γλωσσικό υλικό συνδυάζεται με ακουστικά, οπτικά, αισθητηριακά, ηχητικά, κινητικά, ηλεκτρονικά μέσα, τα οποία διευκολύνουν τη μάθηση, τη διδασκαλία και κατάκτηση της γλώσσας.

Οι εισηγητές της πολυτροπικότητας, Kress και Leeuwen, θεωρούν ουσιαστική παράμετρο επικοινωνίας την πολυτροπικότητα, καθώς διευρύνεται η έννοια του μηνύματος (1996). Η επικοινωνία συντελείται με ποικίλους τρόπους, καθένας από τους οποίους διαδραματίζει σημαντικό και καθοριστικό ρόλο. Η πολυτροπικότητα είναι ένα σύστημα σημειωτικών τρόπων, οι οποίοι συντελούν στη μετάδοση μηνυμάτων χωρίς να εμμένουν αποκλειστικά, στα γλωσσικά στοιχεία. Η γλώσσα πλέον, δεν λειτουργεί αυτόνομα, αλλά εμφανίζεται να αλληλεπιδρά με σημειωτικούς τρόπους, μεταδίδοντας το μήνυμα. Γίνεται ένας συνδυασμός γλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων με τον γραπτό λόγο, με σκοπό να δώσουν στους μαθητές το έναυσμα να ασκήσουν κριτική επίγνωση του θέματος. Οι μαθητές, πλέον, δεν εμφανίζονται ως παθητικοί αποδέκτες της γνώσης, αλλά ως ενεργητικοί αποδέκτες και κριτικοί αναγνώστες του μηνύματος. Η πολυσημία των κειμένων συντελεί στην πρόληψη και αποκωδικοποίηση του μηνύματος.

Πολυτροπικό «είναι το κείμενο εκείνο που χρησιμοποιεί για τη μετάδοση μηνυμάτων συνδυασμό σημειωτικών τρόπων. Για παράδειγμα, τα περισσότερα κείμενα των σχολικών βιβλίων, του ημερήσιου τύπου ή της τηλεόρασης είναι πολυτροπικά, αφού συχνά συνδυάζουν γλώσσα και εικόνα ή στην περίπτωση της τηλεόρασης και μουσική» (Χοντολίδου, 1999 σσ. 115-117). Πολυτροπικό είναι το κείμενο το οποίο συνδυάζει ποικίλους τρόπους για την παραγωγή νοήματος, ώστε να παραχθεί το επικοινωνιακό αποτέλεσμα.

Στα πολυτροπικά κείμενα το γλωσσικό υλικό είναι αυθεντικό, καθώς δομείται με βάση τις εμπειρίες, τα βιώματα και τις συνήθειες των μαθητών από το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον (Cope & Kalantzis, 2000).

3.2. Πολυμεσικότητα

Κάθε μορφή ΤΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης πραγματικότητας, ένα βασικό εργαλείο οπτικών ερεθισμάτων. Τα πολυμέσα κατέχουν την πρώτη θέση στην ανάπτυξη της πρώτης και δεύτερης/ξένης γλώσσας. Οι νέες τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας έχουν εισχωρήσει πλέον στην καθημερινότητα του ανθρώπου και έχουν δημιουργήσει νέα επικοινωνιακά δεδομένα. Οι εκπαιδευτικές δυνατότητες που παρέχουν είναι μεγίστης σημασίας, διότι δύναται η χρήση ψηφιακού υλικού σε συνδυασμό με την έντυπη μορφή και προωθείται η ευελιξία στην εκμάθηση γλωσσικών και γνωστικών αντικειμένων. Μια πλευρά του οπτικού αλφαριθμητισμού η οποία ενεργοποιεί τους μαθητές για την κατάκτηση της γνώσης.

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση εγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών, οι οποίοι δεν αποτελούν πλέον παθητικούς αποδέκτες της γνώσης αλλά ενεργούς συμμετέχοντες και διαχειριστές του προγράμματος διδασκαλίας τους. Η γνώση κατακτάται μέσα από την ανακάλυψη, την αλληλεπίδραση των μαθητών και το πλήθος πληροφοριών που τους παρέχουν τα ΤΠΕ. Προωθείται η βιωματική μάθηση και συγχρόνως, ενεργοποιείται η δημιουργικότητα και η φαντασία των μαθητών.

Σύμφωνα με τον Μακράκη (2000), οι μαθητές με τη χρήση των ΤΠΕ θα αποκτήσουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης, οικοδομώντας τη γνώση μέσω των αναπαραστάσεων που προβάλλονται, οι οποίες θα τους οδηγήσουν στην κατασκευή των ατομικών τους γνωστικών νοημάτων. Η νέα πραγματικότητα επικοινωνίας και υπερπληροφόρησης επηρεάζει, ενεργοποιεί και προωθεί τη γλωσσική, γνωστική και κριτική ικανότητα των μαθητών. Μέσα από την έκθεση πλήθος πληροφοριών αναγνωρίζουν τα πολιτισμικά στοιχεία που περιέχονται στη

δεύτερη/ξένη γλώσσα. Ενεργοποιείται η καλλιέργεια και η αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας και πολυγλωσσίας.

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των πολυμέσων ενισχύει τη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας.

3.3. Πολυαισθητηριακή προσέγγιση

Η πολυαισθητηριακή προσέγγιση είναι απαραίτητη στη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας, κυρίως σε μαθητές με διαφορετικό μαθησιακό προφίλ. Πολυαισθητηριακή ονομάζεται η προσέγγιση διδασκαλίας, η οποία επιστρατεύει όλες τις αισθήσεις για την καλύτερη αφομοίωση του μηνύματος. Εστιάζει στη χρήση οπτικού, ακουστικού και κιναισθητικού ερεθίσματος, προκειμένου να ενισχύσει την εκμάθηση του νέου κώδικα. Πρώτος ο Orton και η επιστημονική του ομάδα χρησιμοποίησαν την πολυαισθητηριακή μέθοδο, καθώς συνέδεαν τη γλώσσα με ακουστικά, οπτικά, κιναισθητικά ερεθίσματα για την καλύτερη εκμάθηση της γλώσσας (Μπαστέα, 2014).

Η προσέγγιση αυτή θεωρείται ωφέλιμη στην εκμάθηση της δεύτερης/ξένης γλώσσας, διότι ενισχύονται και ενεργοποιούνται όλες οι αισθήσεις του μαθητή. Είναι παράλληλα, ωφέλιμη για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Η εκμάθηση της γλώσσας στόχου λαμβάνει χώρα σε ένα δημιουργικό και ευχάριστο περιβάλλον μέσα από ποικίλες δραστηριότητες και εκπαιδευτικά υλικά.

Τα οπτικά ερεθίσματα, συνήθως, απαρτίζονται από: φωτογραφίες, εικόνες, χρήση πίνακα, υπολογιστή, προτζέκτορα, υπογράμμιση λέξεων, ζωγραφική, χρήση συμβόλων. Τα ακουστικά ερεθίσματα αποτελούνται από: τραγούδια, ποιήματα, ανάγνωση, παραμύθια, γλωσσικά παιχνίδια, συζήτηση, διήγηση. Τα κιναισθητικά είναι: παντομίμα, χορευτικές κινήσεις, παλαμάκια, συναρμολόγηση παζλ. Οι μαθητές μαθαίνουν επιστρατεύοντας όλες τις αισθήσεις τους.

3.4. Παιγνιώδης προσέγγιση

Η παιγνιώδης προσέγγιση είναι αξιοσημείωτη, διότι συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού. Αποτελεί σημαντικό εργαλείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι μαθητές μέσα από το παιχνίδι γνωρίζουν τον εαυτό τους και αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσα από τη δική τους οπτική (Taurina A. & Zirina T., 2015). Αποτελεί μια εσωτερική διεργασία ενεργοποίησης της σκέψης, της φαντασίας και της δημιουργικότητας τους.

Οι μικροί μαθητές μέσα από το παιχνίδι αναγνωρίζουν, αντιλαμβάνονται και αποδέχονται τη διαφορετικότητα, καθώς η επικοινωνία τους συντελείται με άλλους κώδικες, περισσότερο σημειωτικούς. Μέσα από τον παιγνιώδη τρόπο μάθησης, αισθάνονται περισσότερη ασφάλεια και αυτοπεποίθηση, με αποτέλεσμα να συμμετέχουν ενεργά και να κατακτούν τη γλώσσα-στόχο. Μέσα από την ικανοποίηση που τους δημιουργείται, ενισχύεται η θέληση για συμμετοχή. Τα παιχνίδια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του λόγου και της δημιουργικής-επικοινωνιακής ικανότητας. Το παιχνίδι αποτελεί βασικό άξονα της καθημερινότητας των μαθητών, καθώς μέσω αυτού ανακαλύπτουν τον κόσμο. Είναι κύριο μέσο έκφρασης και αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον, και συμβάλλει στη γνωστική, γλωσσική, συναισθηματική, κινητική και κοινωνική ανάπτυξη (Γρίβα & Σέμογλου, 2016). Σύμφωνα με τον Cook (2000, οπ. αναφ. στο Γρίβα & Σέμογλου, 2016) το γλωσσικό παιχνίδι αποτελεί βασικό παράγοντα εκμάθησης μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας στα πρώτα στάδια εκμάθησης της. Η γλώσσα-στόχος κατακτάται μέσα από ποικίλες ρεαλιστικές επικοινωνιακές καταστάσεις .

3.5. Διαφοροποιημένη προσέγγιση

Τα νέα κοινωνικά δεδομένα, που έχουν προκληθεί από τις μετακινήσεις των ανθρώπων, έχουν επιφέρει αλλαγές στη λειτουργία του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Βέβαια, η ανομοιογένεια, πολιτισμική και γλωσσική, είναι ιδιαίτερα εμφανής τελευταία στο χώρο της εκπαίδευσης, επηρεάζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία και τον μαθητικό πληθυσμό. Οι διδακτικές προσεγγίσεις πρέπει να επαναπροσδιοριστούν και να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα για να είναι αποτελεσματικές. Μια μορφή επαναπροσδιορισμού της διδασκαλίας και της μάθησης είναι η εφαρμογή της διαφοροποιημένης προσέγγισης.

Η διαφοροποίηση καλύπτει ένα ευρύτερο πλαίσιο εσωτερικών και εξωτερικών κινήτρων που επηρεάζει τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, αντίστοιχα. Η διαφοροποιημένη προσέγγιση εστιάζει σε όλους τους μαθητές, καθώς ανταποκρίνεται στα διαφορετικά επίπεδα των μαθητών, τα μαθησιακά και τα γνωστικά στυλ. Σύμφωνα με την Tomlinson (2010) η διαφοροποιημένη προσέγγιση στηρίζεται στην ευελιξία της διδασκαλίας και την προσαρμογή της στην ποικιλομορφία και ετερογένεια των μαθητών. Κάθε μαθητής κατακτά τη γνώση με τους δικούς του ρυθμούς και παράλληλα, αλληλεπιδρά και ανταλλάσει τις εμπειρίες του με τους συμμαθητές του.

Στη διαφοροποιημένη διδασκαλία όλοι οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και συγχρόνως, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν. Απαραίτητη προϋπόθεση, η αξιοποίηση της βιωματικής μάθησης, καθώς είναι ιδιαίτερα σημαντική στην εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της διαφοροποιημένης προσέγγισης είναι ότι η μάθηση πηγάζει από τον ίδιο τον μαθητή και οι δραστηριότητες προσαρμόζονται ανάλογα. Συνεπώς, η χρήση πολλαπλών κειμένων, πολυτροπικών, οπτικών-ηχητικών συμβόλων και υλικών στην ελληνική ως δεύτερη/ξένη, ευνοούν τη μάθηση και ενεργοποιούν τους μαθητές για συμμετοχή και αφομοίωση της γλώσσας –στόχου. Παράλληλα, η νέα γνώση οικοδομείται πάνω στην προϋπάρχουσα, καθώς ενεργοποιεί τις γνώσεις και τις εμπειρίες των μαθητών.

Η διδασκαλία οφείλει να αναγνωρίσει την πολυμορφία και ετερογένεια και να την αξιοποιήσει κατάλληλα μέσα από τη διαφοροποιημένη προσέγγιση.

4. Το Εκπαιδευτικό Υλικό: «Ταξιδεύοντας σε μια καινούρια χώρα»

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία κοινωνικού χαρακτήρα, διότι αποσκοπεί στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Είναι σκόπιμο να παρουσιαστούν η στοχοθεσία, το περιεχόμενο του, καθώς και η μεθοδολογία του. Πρωταρχικό και καθοριστικό στοιχείο για την παραγωγή του υλικού, αποτελεί η ηλικία των μαθητών, το κοινωνικό-πολιτισμικό τους περιβάλλον και το γλωσσικό τους υπόβαθρο.

Το εκπαιδευτικό υλικό απευθύνεται σε μικρούς μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες. Στοχεύει στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού, ως στοιχείο πολιτισμικού εμπλουτισμού. Σύμφωνα με τον Cummins (2005), η εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας συμβάλλει στην ανάπτυξη της γλωσσικής, γνωστικής και νοητικής λειτουργίας. Αποτελεί ένα παιδαγωγικό υλικό που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ, καθώς έχει ως αφετηρία τον ίδιο τον μαθητή.

Το υλικό περιλαμβάνει στοιχεία του επιπέδου A1-(A2) με βάση το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (2001), με σκοπό να καταστήσει τους/τις αποδέκτες/τριες του «βασικούς χρήστες» της ελληνικής γλώσσας. Περιγράφει τι πρέπει να μάθουν οι μαθητές μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας, ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τη δεύτερη/ξένη γλώσσα για επικοινωνιακούς σκοπούς, στηριζόμενοι στις γνώσεις και τις δεξιότητες που θα αναπτύξουν.

Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ)

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, για να παρέχει τη δυνατότητα στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποκτήσουν κοινά επίπεδα μάθησης στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών. Αναφέρει ένα γενικό πλαίσιο πάνω στο οποίο προσδιορίζονται οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που οφείλουν να έχουν οι μαθητές μιας δεύτερης/ξένης

γλώσσας. Σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες τα επίπεδα γλωσσομάθειας, από Α1 έως Γ2, καθορίζονται ανάλογα με το επίπεδο γνώσης της γλώσσας και ικανότητας χρήσης της γλώσσας για επικοινωνιακούς σκοπούς. Το επίπεδο πάνω στο οποίο απευθύνεται το γλωσσικό υλικό είναι το επίπεδο Α1-(Α2), το οποίο είναι το πιο χαμηλό επίπεδο της γενετικής γλωσσικής επάρκειας. Οι μαθητές του επιπέδου Α1-(Α2) μπορούν να συνδιαλέγονται με απλό τρόπο, χρησιμοποιώντας βασικό λεξιλόγιο για συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις. Σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Γλωσσών (CEFR, 2001), το επίπεδο Α1-(Α2) αναφέρεται στον βασικό χρήστη της γλώσσας ο οποίος:

«Μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει καθημερινές εκφράσεις που του είναι οικείες και πολύ βασικές φράσεις που έχουν στόχο την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών.

Μπορεί να συστηθεί και να συστήσει άλλους και μπορεί να ρωτήσει και να απαντήσει ερωτήσεις που αφορούν προσωπικά στοιχεία, όπως το που μένει, τα άτομα που γνωρίζει και τα πράγματα που κατέχει.

Μπορεί να συνδιαλλαγεί με απλό τρόπο υπό την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής του μιλάει αργά και καθαρά, και είναι διατεθειμένος να βοηθήσει».

4.1. Στοχοθεσία του Εκπαιδευτικού Υλικού

Το γλωσσικό υλικό στοχεύει στα ενδιαφέροντα και τις γλωσσικές ανάγκες των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ, καθώς η θεματολογία πηγάζει από τον ίδιο τον μαθητή. Αποσκοπεί στον αλφαριθμητισμό, στη βασική ανάπτυξη των δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Παράλληλα, εστιάζει στην καλλιέργεια του κοινωνικού-πολιτισμικού στοιχείου. Αφετηρία του στόχου αυτού, αποτελεί η ενθάρρυνση των μαθητών να εντάξουν τα βιώματα και τις όποιες εμπειρίες τους, από το κοινωνικό περιβάλλον του οποίου προέρχονται και τους έχει διαμορφώσει, στα νέα κοινωνικά δεδομένα. Συγχρόνως, να αναγνωρίσουν κοινά πολιτισμικά στοιχεία μεταξύ των δύο πολιτισμών, της χώρας καταγωγής με τη χώρα

εγκατάστασης. Απαραίτητη προϋπόθεση η ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης των μαθητών μέσα σε διαπολιτισμικό κλίμα μάθησης.

Ταυτόχρονα, επιχειρεί την καλλιέργεια της επικοινωνιακής ικανότητας, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την ενεργή συμμετοχή τους σε επικοινωνιακές περιστάσεις.

Το γλωσσικό υλικό επικεντρώνεται στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου, καθώς αποτελούν βασική προϋπόθεση αποτελεσματικής μάθησης.

Επιμέρους στόχοι του γλωσσικού υλικού:

1. Η καλλιέργεια στρατηγικών για την ανάπτυξη της δεξιότητας κατανόησης προφορικού λόγου απλής δομής. Οι μαθητές να είναι σε θέση να παρακολουθούν, να καταλαβαίνουν και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η χρήση οπτικών μέσων, καθώς διευκολύνουν την κατανόηση και προσδίδουν αυθεντικότητα και ρεαλισμό.
2. Η καλλιέργεια στρατηγικών για την ανάπτυξη της δεξιότητας παραγωγής προφορικού λόγου απλής δομής (σύντομα εκφωνήματα), φιλικού ή ανεπίσημου ύφους. Οι μαθητές να είναι σε θέση να σχηματίζουν μεμονωμένες προτάσεις, περιγράφοντας οικεία πρόσωπα, τον εαυτό τους και δίνοντας πληροφορίες για το οικείο περιβάλλον τους. Σε επικοινωνιακές καταστάσεις να μπορούν να συστήνονται, να χρησιμοποιούν χαιρετισμούς, να διατυπώνουν ερωτήσεις και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις.
3. Η καλλιέργεια στρατηγικών για την ανάπτυξη της δεξιότητας κατανόησης γραπτού λόγου απλής δομής (σύντομα κείμενα), φιλικού ή ανεπίσημου ύφους. Οι μαθητές να είναι σε θέση να κατανοούν απλά κείμενα, μηνύματα, οδηγίες και να αναγνωρίζουν καθημερινές φράσεις συχνής χρήσης. Παράλληλα, να παρακολουθούν την εξέλιξη μιας ιστορίας και να μπορούν να ακολουθούν γραμμένες οδηγίες.
4. Η καλλιέργεια στρατηγικών για την ανάπτυξη της δεξιότητας παραγωγής γραπτού λόγου απλής δομής (σύντομα κείμενα), φιλικού ή ανεπίσημου ύφους. Οι μαθητές να είναι σε θέση να σχηματίζουν σύντομες προτάσεις απλής δομής, χρησιμοποιώντας βασικά σημεία στίξης. Παράλληλα, να περιγράφουν γραπτώς

μια ιστορία, σύντομους διαλόγους και εικόνες (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2013)

5. Η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης και της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας, μέσω της επαφής του/της μαθητή/τριας με στοιχεία των εμπλεκόμενων πολιτισμών. Συγκεκριμένα, η επικοινωνία μεταξύ των πολιτισμών με στόχο την επικοινωνιακή πολιτισμική συνεύρεση για αλληλοκατανόηση σε πολλαπλά επίπεδα της κοινωνικής ζωής, όπως η γλώσσα, οι τέχνες και τα πολιτιστικά δρώμενα, οι κοινές εκπαιδευτικές δράσεις κ. α» (Σταμάτης, 2005). Για να μπορέσει η διαπολιτισμική επικοινωνία να είναι επιτυχής, επιβάλλεται η διαπολιτισμική επίγνωση, η γνώση και αποδοχή της ετερότητας του άλλου, η επίγνωση της διαφορετικής πολιτισμικής κουλτούρας (Κεσίδου, 2008).

4.2. Περιεχόμενα και μεθοδολογία

Το περιεχόμενο και οι μεθοδολογικές αρχές του γλωσσικού υλικού αποτελούν πρακτικές του επικοινωνιακού μοντέλου. Απώτερος στόχος είναι η αποτελεσματική επικοινωνία των μαθητών, καθώς θα καταστούν επαρκείς χρήστες της γλώσσας-στόχου.

Το γλωσσικό υλικό, όπως αναφέρθηκε, εστιάζει και έχει αφετηρία τον ίδιο τον μαθητή. Για να μπορέσει να διαχειριστεί τη γλωσσική και πολιτισμική ετερογένεια, εμφανίζεται ελκυστικό, διασκεδαστικό και ευέλικτο.

Συγχρόνως, επιμελείται την ταυτόχρονη ανάπτυξη και καλλιέργεια όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων, ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή. Βασική προϋπόθεση, στην κατασκευή του γλωσσικού υλικού, αποτελεί η χρήση αυθεντικών κειμένων μέσα από την καθημερινή ζωή, υλικό αυθεντικό, καθώς αποσκοπεί στις ρεαλιστικές επικοινωνιακές καταστάσεις.

Επιπρόσθετα, δίνεται έμφαση στην πολυτροπικότητα και την πολυαισθητηριακή πρακτική. Εντάσσει τη συνεργατική μάθηση και την αλληλεπίδραση των μαθητών με σκοπό να προάγει και να ενισχύσει την πραγματική-ρεαλιστική μάθηση. Ο

παράγοντας αλληλεπίδραση κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο, διότι κατά αυτόν τον τρόπο οι μαθητές δραστηριοποιούνται και βελτιώνονται με την ανταλλαγή μηνυμάτων. Τα οπτικοακουστικά μέσα κατέχουν σημαντικό ρόλο στη δομή και επεξεργασία του γλωσσικού υλικού, ενώ οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στα διαφορετικά μαθησιακά στυλ των μαθητών. Εντάσσει τη διαφοροποιημένη προσέγγιση, καθώς στηρίζεται στην ευελιξία του γλωσσικού υλικού και την προσαρμογή του στην ποικιλομορφία και ετερογένεια των μαθητών.

Ο τρόπος προσέγγισης της ελληνικής γλώσσας είναι παιγνιώδης και στηρίζεται στην κατάκτηση των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων. Ενεργοποιεί τους μαθητές για συμμετοχή και δημιουργικότητα, καθώς εστιάζει στη φυσιολογική γλωσσική δραστηριότητα που παρέχει το φυσικό πλαίσιο επικοινωνίας. Συγχρόνως, η γραμματική και το συντακτικό, δεν λειτουργεί αυτόνομα, αλλά ενισχύει την επικοινωνιακή ικανότητα του μαθητή, καθώς ενυπάρχει σε όλες τις δραστηριότητες.

Το υλικό θα πρέπει να διαφοροποιείται με σκοπό να καλύπτει ταυτόχρονα, τις εθνοπολιτισμικές και γλωσσικές ανάγκες των μαθητών που χαρακτηρίζονται από ετερογένεια (Κοντογιάννη, 2015). Ο σχεδιασμός και η χρήση του υλικού αποτελεί καίριο σημείο στην εκμάθηση της γλώσσας-στόχου. Τα γλωσσικά υλικά ενέχει πληθώρα ερεθισμάτων και ενεργητικής συμμετοχής, για να ενισχύσει το ενδιαφέρον των μικρών μαθητών. Σημαντικό σημείο αποτελεί η ολοκλήρωση κάθε ενότητας με παιγνιώδη τρόπο, διατηρώντας αμείωτο το ενδιαφέρον για μάθηση. Γίνεται αντιληπτό, ότι κατανοούν τη γλώσσα-στόχο μέσα από τους επικοινωνιακούς τρόπους μάθησης, καθώς εφαρμόζουν γνωστικές, μεταγνωστικές, μνημονικές στρατηγικές μάθησης. Ενεργοποιούνται τα κίνητρα μάθησης και δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να εκφράζουν τη δημιουργικότητα τους με γλωσσικούς και εξωγλωσσικούς τρόπους επικοινωνίας.

Λόγω του ότι οι μαθητές υστερούν στο βασικότερο επικοινωνιακό μέσο, την ελληνική γλώσσα, κρίνεται απαραίτητη η ενσωμάτωση της μητρικής τους γλώσσας, διότι αποτελεί τη βάση για την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας (Δαμανάκης, 2005). Η μητρική γλώσσα αποτελεί τη «γέφυρα» για το πέρασμα στη γλώσσα της πλειονοτικής ομάδας, στην προκειμένη περίπτωση την ελληνική.

Η διδασκαλία της μητρικής γλώσσας των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ κρίνεται απαραίτητη, καθώς αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ενδυνάμωσης της πολιτισμικής τους ταυτότητας (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2011, σ. 226). Η απουσία της γλωσσικής τους καταγωγής, αποδυναμώνει την εικόνα τους και καταργεί το αίσθημα του «ανήκειν» και την εθνική τους ταυτότητα. Στόχος, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ενός γλωσσικού υλικού που θα εντάσσει και τη γλώσσα καταγωγής των μαθητών.

Λόγω, απουσίας κάποιου εκπαιδευτικού πλαισίου, αναφορικά με τη διδασκαλία των μητρικών γλωσσών των μεταναστών-προσφύγων, κρίνεται απαραίτητη η κατασκευή εκπαιδευτικού γλωσσικού υλικού με διαπολιτισμικό περιεχόμενο. Η χρήση των βιωμάτων, των εμπειριών, γενικότερα της γνώσης του πολιτισμού των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ αποτελεί παράγοντα αποτελεσματικής μάθησης.

Αποτέλεσμα της διαπολιτισμικής προσέγγισης του εκπαιδευτικού υλικού είναι η γνώση της διαφορετικότητας, πολιτισμικής, κοινωνικής, γλωσσικής και η αποδοχή του πολυπολιτισμικού στοιχείου. Το εκπαιδευτικό γλωσσικό υλικό σέβεται, αναγνωρίζει και αποδέχεται τη διαφορετικότητα.

4.3. Αρχές ανάπτυξης διδακτικού υλικού

Το γλωσσικό υλικό σχεδιάστηκε με βάση την πολυδιάστατη ανάπτυξη των δεξιοτήτων ακολουθώντας τους εξής άξονες (Γρίβα & Σέμογλου, 2016):

1. Ανάπτυξη γλωσσικών/ επικοινωνιακών δεξιοτήτων

Οι μαθητές μέσα από την ενεργητική συμμετοχή σε αυθεντικές καταστάσεις επικοινωνίας, θα μπορέσουν να αναπτύξουν τις δεξιότητες της γλώσσας-στόχου. Μέσα από διάφορες παιγνιώδεις δραστηριότητες που ενεργοποιούν όλες τις αισθήσεις των μαθητών και απευθύνονται σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ (πληροφοριακού κενού, λεξιλογίου, επίλυσης προβλήματος, επιτραπέζια, παντομίμα) θα χρησιμοποιούν φυσικά τη γλώσσα-στόχο, δηλαδή θα χρησιμοποιούν λειτουργικά συγκεκριμένες γλωσσικές και επικοινωνιακές πράξεις. Αποτέλεσμα να αναπτύξουν το πρώτο βασικό επίπεδο των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων.

2. Ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων

Οι μαθητές μέσω των δραστηριοτήτων θα εξασκηθούν σε νοητικές διεργασίες με αποτέλεσμα την καλλιέργεια γνωστικών και μνημονικών στρατηγικών. Θα μάθουν και θα αφομοιώσουν διάφορες έννοιες, που σχετίζονται με το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον.

3. Ανάπτυξη κινητικών ικανοτήτων/ δεξιοτήτων

Οι μαθητές μέσα από το παιχνίδι θα αποκτήσουν την αδρή και λεπτή κινητικότητα/δεξιότητα. Συγχρόνως, θα καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία και τον αλληλοσεβασμό.

4. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

Οι μαθητές μέσα σε πνεύμα συνεργασίας θα μάθουν να επικοινωνούν και να αλληλεπιδρούν, καθώς αναπτύσσουν συγκεκριμένες κοινωνικές δεξιότητες και ικανοποιούνται οι ψυχολογικές και συναισθηματικές τους ανάγκες. Οι κοινωνικές δεξιότητες θεωρούνται οι αποτελεσματικότερες διαδικασίες μάθησης και κοινωνικοποίησης του μαθητή. Αποτέλεσμα να προσεγγίσουν διαισθητικά την αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

4.4. Ο πολυτροπικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού υλικού

Η νέα πραγματικότητα, που έχει προκληθεί από το μεταναστευτικό και προσφυγικό φαινόμενο, έχει επιφέρει μια πολυμορφία και πολυγλωσσία στο εσωτερικό της ελληνικής κοινωνίας με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νέες ανάγκες, ως προς τη διαμόρφωση εκπαιδευτικών γλωσσικών υλικών. Συγχρόνως, η ανάπτυξη και ένταξη της τεχνολογίας στην εκπαίδευση, έχει δημιουργήσει καινούριους τρόπους επικοινωνίας. Η γλώσσα, όπως πρωτίστως αναφέρθηκε, δεν αποτελεί πλέον το μοναδικό τρόπο μετάδοσης μηνυμάτων. Διάφοροι σημειωτικοί τρόποι έχουν επηρεάσει και ενισχύσει την επικοινωνία στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες.

Ο πολυτροπικός χαρακτήρας του γλωσσικού υλικού είναι εμφανής σε όλες τις ενότητες. Τα νοήματα δεν εστιάζουν μόνο στον γραπτό λόγο, αλλά αποτελούν συνδυασμό της γλώσσας με εικόνα και ήχο, τα οποία καθιστούν την εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας πιο ουσιαστική και ενεργητική. Η εικόνα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής επικοινωνίας. Γίνεται αντιληπτό, ότι η εικόνα που συνοδεύει τα κείμενα και τις μεμονωμένες λέξεις, αποτελεί βασικό στοιχείο της κατανόησης και αφομοίωσης του λεξιλογίου στη δεύτερη/ξένη γλώσσα. Η αποκωδικοποίηση θεωρείται πιο εύκολη.

Παράλληλα, η πολυτροπικότητα των κειμένων, κινητοποιεί τους μαθητές για ενεργή συμμετοχή με αποτέλεσμα να προκαλεί το ενδιαφέρον τους, να καλλιεργεί τη φαντασία τους και να ενισχύει την κριτική τους σκέψη. Οι μαθητές δεν εμφανίζονται παθητικοί, αλλά ενεργητικοί αποδέκτες των πληροφοριών που τους παρέχονται. Παρατηρείται ότι δεν εμμένουν στα γλωσσικά μηνύματα, αλλά εισχωρούν στα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία του μηνύματος.

Η πολυτροπικότητα προωθεί την κατανόηση και ενεργοποιεί την επικοινωνιακή προσέγγιση μεταξύ των μαθητών. Οι μαθητές είναι φορείς διαφορετικού πολιτισμικού και γλωσσικού κεφαλαίου, με αποτέλεσμα να υστερούν στη γνώση της ελληνικής γλώσσας. Για αυτόν τον λόγο, εξοικειώνονται με οπτικοακουστικές τεχνικές στη γλώσσα-στόχο. Η σχέση μαθητή-εικόνας είναι χαρακτηριστική, καθώς αποτελεί την πρώτη επαφή των μικρών μαθητών με τη γλώσσα. Αναντίρρητα λοιπόν, ο οπτικός γραμματισμός προηγείται της γλώσσας. Σύμφωνα με τη Σιβροπούλου (2004), ο συνδυασμός εικόνας και ήχου καλλιεργεί το γραμματισμό, καθώς οι μαθητές κατακτούν πιο εύκολα τις γλωσσικές δεξιότητες. Οι μαθητές μαθαίνουν να εκφράζονται με ποικίλους τρόπους. Η εικόνα κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο στο γλωσσικό υλικό, καθώς θεωρείται αναπόσπαστο κομμάτι της παιδικής ηλικίας. Σύμφωνα με τον Piaget (1962), οι μαθητές αντιλαμβάνονται καλύτερα τα μηνύματα που τους παρέχονται με εικόνες, καθώς διεγείρουν το ενδιαφέρον και τη φαντασία τους.

Επιπρόσθετα, η πολυτροπικότητα καλλιεργεί τις μνημονικές στρατηγικές. Οι εικόνες βοηθούν στην αναγνώριση, ταυτοποίηση και απομνημόνευση της έννοιας-πληροφορίας που μεταδίδουν. Λόγω του ότι αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης ζωής, οι μαθητές από μικρή ηλικία έρχονται σε επαφή με την

πολυτροπικότητα, η οποία συνάδει με την ηλικία τους, καθώς εκφράζονται και παράγουν πολυτροπικά κείμενα, χωρίς να το αντιλαμβάνονται. Μέσα από την πολυτροπικότητα θα κατακτήσουν τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, καθώς η γλώσσα-στόχος παρουσιάζεται ολικά και όχι αποσπασματικά.

Στο εκπαιδευτικό υλικό ενυπάρχουν διάφοροι τύποι κειμένων, αυθεντικά και κατασκευασμένα, τα οποία συνδέονται με οπτικά ερεθίσματα και διευκολύνουν τη μάθηση στη γλώσσα στόχο. Η συνδυαστική αξιοποίηση του γλωσσικού μηνύματος και με άλλους σημειωτικούς κώδικες ενισχύει την εκμάθηση της γλώσσας-στόχου. Οι μαθητές στην ενδοσχολική και εξωσχολική πραγματικότητα έρχονται αντιμέτωποι με πλήθος πολυτροπικών κειμένων. Κατά αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η πολιτισμική και γλωσσική ικανότητα των μαθητών, καθώς θα αναπτύξουν γλωσσικές, γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες.

Το εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει ποικίλες δραστηριότητες με πολυτροπικό περιεχόμενο, καθώς προσπαθεί να καταδείξει στους μαθητές ότι χρησιμοποιούμε και άλλους τρόπους παραγωγής νοημάτων, περισσότερο σημειωτικούς. Το υλικό αντλεί στοιχεία από την καθημερινή ζωή των μαθητών και έχει σχέση με τα βιώματα και τις εμπειρίες τους.

Οι γλωσσικές δραστηριότητες του εκπαιδευτικού γλωσσικού υλικού είναι:

- κλειστού τύπου, καθώς κάποιες απαιτούν συγκεκριμένες απαντήσεις
- ανοικτού τύπου, πιο ελεύθερες δραστηριότητες γραπτής και προφορικής έκφρασης
- παιγνιώδεις, καθώς ενεργοποιούν τη συνεργατικότητα και το ομαδικό πνεύμα
- διαφοροποιημένες, ευελιξία της διδασκαλίας και προσαρμογή της στην ποικιλομορφία και ετερογένεια των μαθητών. Κάθε μαθητής κατακτά τη γνώση με τους δικούς του ρυθμούς και παράλληλα, αλληλεπιδρά και ανταλλάσει τις εμπειρίες του με τους συμμαθητές του (Tomlinson, 2010).

Στον γραπτό λόγο περιλαμβάνονται πολυτροπικά κείμενα, όπως λογοτεχνικά, παραμύθια, ποιήματα, ημερολόγιο, κόμικς, πρόσκληση τα οποία έχουν χαρακτήρα ερμηνευτικό, καθώς ερμηνεύουν καινούρια νοήματα, περιγραφικό, καθώς

περιγράφουν τα στοιχεία που ενυπάρχουν στις έννοιες και αφηγηματικό, καθώς παρουσιάζονται γραπτά πραγματικά-πλασματικά γεγονότα.

Στον προφορικό λόγο ενυπάρχουν πολυτροπικά κείμενα όπως ταινίες κινουμένων σχεδίων, τραγούδια, ιστορίες, παιγνιώδεις γλωσσικές δραστηριότητες που ενεργοποιούν τη ρεαλιστική επικοινωνία και οδηγούν τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν και να αφομοιώσουν τη γλώσσα-στόχο.

4.5. Ο παιγνιώδης προσανατολισμός του γλωσσικού υλικού

Ο παιγνιώδης τρόπος εκμάθησης μιας γλώσσας έχει καταδείξει ότι αυξάνει την συμμετοχή των μαθητών, αμβλύνει τις όποιες δυσκολίες-διαφορές ενυπάρχουν σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο και ενισχύει τη συνεργατική μάθηση μέσα σε ένα ευχάριστο περιβάλλον. Τα τελευταία χρόνια το παιχνίδι θεωρείται βασικό εργαλείο της μαθησιακής διαδικασίας (Γρίβα & Σέμογλου, 2016). Σύμφωνα με τον Cook (2000, οπ. αναφ. στο Γρίβα & Σέμογλου, 2016) το γλωσσικό παιχνίδι αποτελεί βασικό παράγοντα εκμάθησης μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας στα πρώτα στάδια εκμάθησης της. Η γλώσσα-στόχος κατακτάται μέσα από ποικίλες ρεαλιστικές επικοινωνιακές καταστάσεις .

Το παιχνίδι αποτελεί βασική ανάγκη έκφρασης και μάθησης, καθώς συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού, στη γλωσσική, γνωστική, συναισθηματική κινητική και κοινωνική (Γρίβα & Σέμογλου, 2016). Μέσα από το παιχνίδι οι μαθητές αναπτύσσουν ικανότητες καθοριστικές για τη μάθηση, όπως εμπλοκή, εσωτερικά κίνητρα, επιμονή, αυτοεκτίμηση, εμπιστοσύνη. Συγχρόνως, ενισχύεται η κοινωνική αλληλεπίδραση, η επικοινωνία και η ελεύθερη έκφραση. Σύμφωνα με την Αυγητίδου (2001), κατά τη διάρκεια της παιγνιώδης δραστηριότητας οικοδομούνται οι κοινωνικές σχέσεις των μαθητών.

Τα παιχνίδια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του λόγου και της δημιουργικής-επικοινωνιακής ικανότητας. Σύμφωνα με τον Piaget (1962), το παιχνίδι αποτελεί κύριο γνώρισμα της παιδικής ηλικίας και συνάδει με την εγωκεντρική

σκέψη του παιδιού. Το παιχνίδι διαχωρίζεται σε λειτουργικό, κοινωνικό, συμβολικό, φανταστικό, ομαδικό.

Το γλωσσικό υλικό αποτελείται από παιγνιώδεις δραστηριότητες οι οποίες θα καταστήσουν την εκμάθηση της γλώσσας-στόχου πιο εύκολη και δημιουργική. Οι μαθητές θα πειραματιστούν και θα ανακαλύψουν με παιγνιώδη τρόπο τη γλώσσα-στόχο, ενώ συγχρόνως, θα αναλάβουν ενεργό-πρωταγωνιστικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία. Οι δραστηριότητες των γλωσσικών παιχνιδιών είναι εμπνευσμένες από την καθημερινή ζωή και τα βιώματα των μαθητών.

Αρχικά, στην ενότητα προγραφής ενυπάρχει το «σιωπηλό παιχνίδι», ένα αισθησιοκινητικό παιχνίδι (Γρίβα & Σέμογλου, 2016), σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές μέσα από τη θέαση εικόνων, θα κληθούν να σχεδιάσουν αυτό που τους ζητείται. Παράλληλα, μέσα από το «γλωσσικό παιχνίδι που δίνει έμφαση σε γλωσσικά στοιχεία ακουστικής κατανόησης» θα μπορέσουν, αφού πρώτα ακροαστούν τη νέα γνώση, να κατανοήσουν και να παράγουν το λεξιλόγιο της γλώσσας-στόχου.

Στις ακόλουθες ενότητες εμπεριέχονται πλήθος παιχνιδιών που αποσκοπούν στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Όπως πρωτίστως αναφέρθηκε, τα «γλωσσικά παιχνίδια» διαχωρίζονται σε α) παιχνίδια που δίνουν έμφαση σε γλωσσικά στοιχεία και σε β) επικοινωνιακά, που επιδιώκουν την ανταλλαγή πληροφοριών με σκοπό την επικοινωνία.

Σύμφωνα με την Hadfield (1999, οπ. αναφ. στο Γρίβα & Σέμογλου, 2016), υφίσταται μια ευρύτερη ταξινόμηση στο παιχνίδι, η οποία αποτελεί κύριο γνώρισμα του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού γλωσσικού υλικού.

- Τα «παιχνίδια αντιστοίχισης- ταξινόμησης -κατανόησης» ενεργοποιούν τους μαθητές για εμπλοκή και επίλυση του προβλήματος που τους ζητείται.
- Τα «παιχνίδια λεζάντας» είναι μορφή αντιστοίχισης κατά την οποία οι μαθητές ταιριάζουν την εικόνα με την λεζάντα.
- Τα «παιχνίδια σύγκρισης» τα οποία ενεργοποιούν τους μαθητές να εστιάσουν σε ομοιότητες και διαφορές, ανάμεσα σε εικόνες.
- Τα «παιχνίδια πληροφορικού κενού» τα οποία είναι εταιρικά ή ομαδικά και εστιάζουν στη μετάδοση της πληροφορίας.

- Τα «παιχνίδια εικασίας» στα οποία οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν πρόσωπα ή αντικείμενα.
- Τα επιτραπέζια, τα οποία ενεργοποιούν τη συμμετοχή για την παραγωγή στη γλώσσα-στόχο και αποτελούν κοινωνικά παιχνίδια, καθώς χρειάζονται περισσότερα από ένα άτομα για να εκτελεστούν.

Επιπρόσθετα, το «δημιουργικό παιχνίδι» περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες, όπως ζωγραφική, τραγούδι, παιχνίδια φαντασίας, παιχνίδια ρόλων, παντομίμα. Στα παιχνίδια φαντασίας οι μαθητές χρησιμοποιούν το νέο λεξιλόγιο για να πειραματιστούν, να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν. Στα παιχνίδια ρόλων δίνεται η ευκαιρία σε όλους τους μαθητές να επικοινωνήσουν με λεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία, ενώ παράλληλα, παρέχεται η ευκαιρία συμμετοχής σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις. Ενεργοποιούν και αποσκοπούν τη συνεργατική-ομαδική μάθηση. Ωστόσο, τα παιχνίδια ρόλων διακρίνονται σε δομημένα, διότι ακολουθούν κανόνες και επανάληψη συγκεκριμένων γλωσσικών δομών, σε ημιδομημένα, τα οποία έχουν ένα πλαίσιο, αλλά ακολουθούν πιο ελεύθερη έκφραση, όπως το παιχνίδι «Μάντεψε ποιος» και σε ελεύθερης παραγωγής/επικοινωνίας στην οποία οι μαθητές θέτουν τους κανόνες και τα όρια του παιχνιδιού. Γίνεται αντιληπτό ότι τα δημιουργικά παιχνίδια εστιάζουν στην παραγωγή και εξάσκηση του λεξιλογίου και λαμβάνουν χώρα στο τέλος της κάθε ενότητας.

4.6. Ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης και επικοινωνίας

Ο πολιτισμικός πλουραλισμός, που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες κοινωνίες, έχει αλλάξει τα δεδομένα περί εθνικής, γλωσσικής και πολιτισμικής ομοιογένειας. Η πολυπολιτισμικότητα αποτελεί, πλέον καθολικό φαινόμενο των κοινωνιών, το οποίο έφερε στο επίκεντρο μια διαφορετική μορφή επικοινωνίας, τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Απαραίτητη προϋπόθεση, για την εύρυθμη λειτουργία των κοινωνιών, θεωρείται η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης-ικανότητας, η οποία είναι ζωτικής σημασίας στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Έχει σημαντικές συνέπειες στη καθιέρωση και διατήρηση του πολιτισμικού πλουραλισμού. Για την επιτυχή όμως, αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας πρέπει να αναπτυχθεί και να καλλιεργηθεί μια

πέμπτη επικοινωνιακή δεξιότητα, σύμφωνα με τους Ντίνα & Γρίβα (2017), «η μαθητεία στον πολιτισμό», η οποία πρέπει να καλλιεργηθεί εξίσου με τις άλλες τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου. Η ένταξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας στην εκπαίδευση αποτελεί απαραίτητο μέσο άμβλυνσης και εξάλειψης των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων, των ρατσιστικών και εθνικιστικών αντιδράσεων και προώθηση-αποδοχή της ετερότητας.

Το γλωσσικό υλικό προσπαθεί να καλλιεργήσει στους μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, τη διαπολιτισμική ικανότητα, δηλαδή να καταστήσει τους μαθητές διαπολιτισμικά ικανούς, καθώς θα μπορέσουν να αντιληφθούν τη διαμόρφωση των ατομικών, ομαδικών και εθνοτικών διαφορών, που ενυπάρχει στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες και να αποκτήσουν πολυπολιτισμική συνείδηση. Αποτελεί μια συμπεριφορά-γνώση, που πρέπει να καλλιεργείται και να ενισχύεται από νωρίς στους πολίτες των πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Είναι μια θετική προοπτική για την ομαλή συμβίωση των διαφορετικών πολιτισμών.

Μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες, πολυτροπική και διαφοροποιημένη προσέγγιση σε συνδυασμό με την πολυαισθητηριακή αγωγή και τα πολυμέσα οι μαθητές θα γνωρίσουν και θα αποδεχτούν τον πολιτισμικό πλουραλισμό ισότιμα. Μέσα από την ενεργητική συμμετοχή στις ποικίλες δραστηριότητες του γλωσσικού υλικού θα αναπτύξουν γλωσσικές, γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες, οι οποίες θα ευαισθητοποιήσουν τους μαθητές απέναντι στην ετερότητα. Επιπρόσθετα, μέσα από την πολιτισμική συνειδητοποίηση και αποδοχή του «άλλου», ως πολιτισμικά διαφορετικού όχι υποδεέστερου, σε συνδυασμό με την αλληλεπίδραση μαζί του, θα μπορέσουν να συνυπάρξουν ως ισότιμοι πολίτες της σύγχρονης κοινωνίας. Βασική προϋπόθεση η συνεκπαίδευση μαθητών διαφορετικού πολιτισμικού και γλωσσικού κεφαλαίου. Οι μαθητές της πλειονοτικής κουλτούρας θα μπορέσουν να αναγνωρίσουν την πολιτισμική ιδιαιτερότητα και να την αποδεχτούν, δημιουργώντας θετικά συναισθήματα και σεβασμό, απέναντι στον διαφορετικό-άλλο. Όπως αναφέρει ο Δαμανάκης (2005), για να υπάρξει διαπολιτισμική επικοινωνία πρέπει να ξεπεράσουμε τα εθνοκεντρικά πρότυπα που μας διαμορφώνουν και να αντιληφθούμε-αποδεχτούμε τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες που απαρτίζουν την πολυπολιτισμική κοινωνία. Παράλληλα, οι μικροί μαθητές, πρόσφυγες και μετανάστες, θα σεβαστούν

και θα κατανοήσουν τους κανόνες της χώρας υποδοχής, γλώσσα και πολιτισμό και θα ενσωματώσουν στοιχεία του δικού τους πολιτισμού (Ντίνας & Γρίβα, 2017).

Ωστόσο, για την επίτευξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας πρέπει να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση, η ικανότητα να μπαίνουμε στη θέση του άλλου και να αντιλαμβανόμαστε αυτό που βιώνει. Αντιλαμβάνεται κανείς τη σημαντικότητα της συνεργατικής-ομαδικής τεχνικής-δραστηριότητας, η οποία αποτελεί βασικό κομμάτι του γλωσσικού υλικού, καθώς προωθεί την αλληλεπίδραση με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και οδηγεί σε μαθησιακά και κοινωνικά οφέλη. Καλλιεργεί αμοιβαίο ενδιαφέρον, σεβασμό και εμπιστοσύνη ανάμεσα στα μέλη της ομάδας, ενώ παράλληλα, μειώνεται ο ανταγωνισμός και η αλληλεπίδραση οδηγεί στην άρση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων. Μέσα σε αυθεντικό –ρεαλιστικό περιβάλλον παιγνιώδης μάθησης θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο και θα αναπτύξουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία, ως το μέσο με το οποίο θα υπάρξει αποδοχή, συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

Συμπερασματικά, γίνεται αντιληπτό ότι όλα αυτά θα επιτευχθούν μέσα σε ένα πολιτισμικό-κοινωνικό πλαίσιο το οποίο θα επηρεάσει και θα καθορίσει την αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

4.7. Δομή και περιεχόμενο

Αφορμή για την κατασκευή του γλωσσικού υλικού, «Ταξιδεύοντας σε μια καινούρια χώρα», στάθηκε η ραγδαία μετάλλαξη της ελληνικής κοινωνίας, λόγω της αθρόας μετανάστευσης και του προσφυγικού φαινομένου που εξελίσσεται τα τελευταία τρία χρόνια και έχει προκαλέσει ανησυχία για το μέλλον του μετακινούμενου πληθυσμού, αλλά και για την επικείμενη κατάσταση της γλωσσικής ετερότητας στην ελληνική κοινωνία. Η ανησυχία για το μέλλον των προσφύγων και των μεταναστών εστιάζει κυρίως στα παιδιά πρόσφυγες- μετανάστες, τα οποία είναι φορείς διαφορετικών γλωσσικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων και οφείλουν να ενταχθούν αρμονικά στα νέα κοινωνικά δεδομένα. Η γλώσσα αποτελεί το σημαντικότερο μέσο προσαρμογής και ένταξης στα νέα κοινωνικά δεδομένα. Οι μαθητές πρέπει να διδαχθούν τη χρήση της γλώσσας της πλειονοτικής κουλτούρας,

στην προκειμένη περίπτωση την ελληνική, και να την κατακτήσουν μέσα σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις. Συγχρόνως, οφείλουμε να διασώσουμε τη μητρική γλώσσα των μαθητών, καθώς αποτελεί το μορφωτικό τους κεφάλαιο και η επιρροή της μητρικής γλώσσας επηρεάζει θετικά την εκμάθηση και κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας. Η διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ αποσκοπεί να διαφυλάξει και να καλλιεργήσει την εθνική τους ταυτότητα.

Συγχρόνως, η σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού μεταβάλλεται σε πολυπολιτισμική και η συνεκπαίδευση μαθητών με διαφορετικό πολιτισμικό και γλωσσικό προφίλ αποτελεί μια νέα πραγματικότητα, που οφείλουμε να διαχειριστούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Στόχος η δημιουργία ενός διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού που να συμβαδίζει με τις κοινωνικές εξελίξεις και να εισάγει τη δημιουργική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

Η κατασκευή του γλωσσικού υλικού έχει γνώμονα την εθνοπολιτισμική διαφορετικότητα των μαθητών με στόχο την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης. Ενέχει στο εσωτερικό της δραστηριότητες καλλιέργειας της μητρικής γλώσσας των μαθητών και στοιχεία του πολιτισμού τους, ενισχύοντας κατά αυτόν τον τρόπο την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης. Το υλικό δεν επιβάλλει τη συμμόρφωση στην ελληνική κοινωνία και ακύρωση του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ, αλλά τη δημιουργία διαπολιτισμικής επικοινωνίας με σκοπό τη διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας. Οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους δομήθηκε το γλωσσικό υλικό είναι η επικοινωνιακή και διαπολιτισμική προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας, στηριζόμενη στην πολυμεσικότητα, στην πολυαισθητηριακή, στην παιγνιώδη, στην πολυτροπική και την διαφοροποιημένη προσέγγιση.

Το σενάριο αποτελείται από δέκα ενότητες με στοιχεία της καθημερινής ζωής, οικογενειακής, κοινωνικής, σχολικής, μέσα σε ένα παιγνιώδες και επικοινωνιακό περιβάλλον μάθησης. Κεντρικός ήρωας του γλωσσικού υλικού είναι ένα παιδί με μεταναστευτικό προφίλ, ο Ζαφίρ. Συγκεκριμένα είναι πρόσφυγας από τη Συρία. Πρόκειται να μείνει στην Ελλάδα με την οικογένειά του. Όμως, για να γνωρίσει τις ομορφιές αυτής της χώρας, πρέπει να μάθει την ελληνική γλώσσα. Στο σχολείο που πηγαίνει μας γνωρίζει τους φίλους του, που προέρχονται από ποικίλα πολιτισμικά

περιβάλλοντα, αποσκοπώντας στην παρουσίαση της διαφορετικότητας και της διαπολιτισμικότητας, δίνοντας έμφαση στον πολιτισμικό πλουραλισμό. Στόχος η αξιοποίηση των γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών. Η αποδοχή και η συνεργασία όλων των μαθητών μεταξύ τους, παρά τις όποιες εθνοπολιτισμικές διαφορές τους. Η εκμάθηση και χρήση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας στους μικρούς μαθητές θα βοηθήσει στην άρση των προκαταλήψεων, του ρατσισμού και των στερεοτύπων.

Το γλωσσικό υλικό, «Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα», αποτελείται από δέκα ενότητες:

1. Προγραφής
2. Ας γνωριστούμε
3. Στο σχολείο
4. Στην τάξη
5. Οικογένεια
6. Στο σπίτι
7. Όλοι έχουμε ένα σώμα
8. Ο χρόνος
9. Το γλυκό συναίσθημα
10. Όνειρα και παραμύθια

Κάθε ενότητα περιλαμβάνει τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες και μια ενότητα των γραμματικών φαινομένων, οι οποίες παρουσιάζονται ως εξής:

- Διαβάζω και κατανοώ- Ανάγνωση και κατανόηση, ακρόαση (λόγω του αρχάριου επιπέδου τους γίνεται ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό).
- Ας δούμε τι κατάλαβα- Κατανόηση της ανάγνωσης του γραπτού λόγου με ερωτήσεις.
- Διαβάζω και κατανοώ- Επισήμανση και άσκηση στο νέο φαινόμενο.
- Γράφω- Δεξιότητα του γραπτού λόγου.
- Παιχνίδια με τη γλώσσα- Ασκήσεις χρήσης και εμπέδωσης της γλώσσας-στόχου.
- Διαβάζω και μαθαίνω- Γραμματικά φαινόμενα-Λεξιλόγιο.
- Ακούω και κατανοώ- Ακρόαση.

➤ Παίζω και επικοινωνώ- Προφορική επικοινωνιακή δραστηριότητα.

Βασίζεται στις γλωσσικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα, τις δεξιότητες, τις ικανότητες των μαθητών, ενώ η διαδικασία μάθησης έχει ενεργητικό χαρακτήρα. Εστιάζει στις παιγνιώδεις δραστηριότητες, ως βασική ανάγκη και τρόπο έκφρασης των μικρών μαθητών. Χαρακτηριστική είναι η παρουσία της εικόνας σε όλο το γλωσσικό υλικό, η οποία αποσκοπεί στο οπτικό ερέθισμα της μάθησης.

Το γλωσσικό υλικό ενσωματώνει, κατά κάποιο τρόπο, τη χρήση της μητρικής γλώσσας των μαθητών, διότι η απουσία της θα μειώσει το μορφωτικό τους κεφάλαιο (Δαμανάκης, 2005). Η γνώση του νέου γλωσσικού συστήματος δεν θα υποκαταστήσει τη μητρική τους γλώσσα, αντίθετα θα βοηθήσει να κατανοήσει καλύτερα τη γλώσσα-στόχο. Γίνεται αντιληπτό ότι οι μαθητές που κατέχουν γνώσεις και δεξιότητες στη Γ1-μητρική γλώσσα τις μεταφέρουν στη δευτερή/ξένη-Γ2 και αφομοιώνουν τη γλώσσα-στόχο.

Στην αρχή κάθε ενότητας υπάρχει ένας πίνακας που πληροφορεί τι πρόκειται να μάθει ο μαθητής στη συγκεκριμένη ενότητα. Στο γλωσσικό υλικό γίνεται χρήση των εξής κειμένων:

- επικοινωνιακού τύπου-διάλογοι
- πληροφοριακά, περιγραφικά, αφηγηματικά
- λογοτεχνικά-πεζά-ποιητικά

Κάποια από αυτά είναι κατασκευασμένα για την παροχή κατάλληλων γλωσσικών ερεθισμάτων, ενώ άλλα είναι είτε αυθεντικά είτε αυθεντικά με ελάχιστες τροποποιήσεις. Τα κείμενα επικοινωνιακού τύπου θεωρούνται κατάλληλα, καθώς προτιμούνται για την αυθεντικότητα και αμεσότητα που προσφέρουν στον μαθητή, ενώ ταυτόχρονα ενισχύουν την ενεργητική συμμετοχή.

Τα πληροφοριακά, περιγραφικά, αφηγηματικά συνάδουν με την πραγματικότητα και τα λογοτεχνικά διακρίνονται για την ουσιαστική κατάκτηση της γλώσσας.

Για την παραγωγή λόγου και εμπέδωση των καινούριων φαινομένων δίνεται έμφαση σε παιγνιώδεις δραστηριότητες, γλωσσικά παιχνίδια και παιχνίδια ρόλων. Ωστόσο, περιέχει και ασκήσεις δομικού τύπου για την εμπέδωση των γραμματικών

φαινομένων. Εξίσου σημαντική, θεωρείται η εταιρική συνεργατική μάθηση, η οποία ενθαρρύνει τον μαθητή για ενεργή συμμετοχή.

Οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία του γλωσσικού υλικού ενισχύονται με οπτικά, ηχητικά, κιναισθητικά σύμβολα για να διασφαλιστεί η επιτυχία του επιδιωκόμενου αποτελέσματος.

Αρχικά γίνεται μια τεχνική παρουσίασης- ανάγνωση- από την εκπαιδευτικό και παρουσίαση κάποιου βίντεο (εάν υπάρχει στην ενότητα). Στη συνέχεια οι μαθητές οδηγούνται σε μια σειρά πρακτικών ασκήσεων πάνω στη νέα γνώση, με παιγνιώδη χαρακτήρα. Παράλληλα, χρησιμοποιείται η τεχνική συζήτησης με σκοπό την ενεργή εμπλοκή των μαθητών. Η συνεργατική τεχνική αποτελεί βασικό κομμάτι του γλωσσικού υλικού, διότι προωθεί την αλληλεπίδραση και οδηγεί σε μαθησιακά και κοινωνικά οφέλη. Η συνεργατική- εταιρική μάθηση, σύμφωνα με τον Slavin (1995), καλλιεργεί αμοιβαίο ενδιαφέρον, σεβασμό και εμπιστοσύνη ανάμεσα στα μέλη της ομάδας. Μειώνεται ο ανταγωνισμός και η αλληλεπίδραση οδηγεί στην άρση των προκαταλήψεων, που μπορεί να υπάρξουν. Οι μαθητές μαθαίνουν επιστρατεύοντας όλες τις αισθήσεις τους.

Σύμφωνα με τους Johnson και Johnson (1999) για να είναι επιτυχημένη μια ομάδα πρέπει:

- Τα μέλη να ενστερνίζονται το ρόλο τους μέσα στην ομάδα
- Να εμπλέκονται και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους
- Να έχουν ατομικό και ομαδικό πνεύμα και υπευθυνότητα
- Να έχουν διαπροσωπικές σχέσεις
- Να προωθούν την προσωπική μάθηση προς όφελος της ομάδας

Η τεχνική του παιχνιδιού παρέχει ποικιλία στις μαθησιακές εμπειρίες. Οι μαθητές εμπλέκονται ενεργά στη μάθηση και καλλιεργούν ένα αίσθημα αυτοπεποίθησης.

4.8. Θεματικές Ενότητες

4.8.1. Ενότητα Προγραφής

Στην ενότητα της προγραφής οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το αλφαβητικό σύστημα της ελληνικής γλώσσας και με τον ήρωα του βιβλίου. Παράλληλα θα εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα, σχεδιάζοντας γραμμές, ημικύκλια, μπαστούνια και θα γνωρίσουν τα βασικά σχήματα. Βασική ανάπτυξη των στοιχειωδών δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, αλφαριθμητισμός, γνώση του γραπτού κώδικα.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίζουν το ελληνικό αλφάβητο και να το κατονομάζουν
- εξοικειωθούν στη γλώσσα-στόχο με λέξεις από κάθε γράμμα του αλφάβητου
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- κατονομάζουν τα βασικά σχήματα
- παράγουν προφορικό λόγο
- αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τα γράμματα μέσα σε λέξεις

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Αεροπλάνο	Σίδερο	Θρανίο	Μωρό	Να λένε την αλφαβήτα
τηλέφωνο	βαλίτσα	δάσκαλος	φοίνικας	Να τραγουδήσουν
παπί	ρακέτα	ξύστρα	ψάρι	
ιπποπόταμος	γάτα	ήλιος	υπολογιστής	
νάνος	ελέφαντας	λεωφορείο	ώρα	

κότα	ζάρι	χελώνα	ομπρέλα	
------	------	--------	---------	--

✧ *γνωστικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αντιστοιχούν αντικείμενα με λέξεις
- αναγνωρίζουν και να αναπαράγουν την άλφα-βήτα
- μετατρέπουν στοιχεία του φωνημικού συστήματος στο γραφημικό

✧ *κοινωνικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση

- επικοινωνούν και να συνεργάζονται
- να υπακούν σε εντολές

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης

- αναπτύσσουν τον προσανατολισμό (αναφορικά με τη γραφή)

4.8.2. Πρώτη Ενότητα «Ας γνωριστούμε»

Η πρώτη ενότητα αποτελεί την πρώτη επαφή των μαθητών με το κείμενο στη γλώσσα-στόχο. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου. Συγχρόνως, θα γράψουν το όνομα τους στη μητρική τους γλώσσα και κάποιες λέξεις που τους ζητήθηκαν.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, καθώς θα μάθουν να αυτοσυστήνονται. Με το δεύτερο παιχνίδι οι μαθητές θα βιώσουν την ενσυναίσθηση, αφού θα κληθούν να συστηθούν, υποδυόμενοι έναν συμμαθητή τους.

Στόχος είναι οι μαθητές να εισαχθούν στην αναγνωστική ικανότητα, να κατανοήσουν απλές φράσεις και να μπορέσουν να αυτοσυστήνονται, χρησιμοποιώντας βασικούς χαιρετισμούς.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συστήνονται και να χαιρετούν, χρησιμοποιώντας το βοηθητικό ρήμα είμαι
- εξοικειωθούν με βασικούς συχνούς χαιρετισμούς μέσα από επαναλαμβανόμενα γλωσσικά μοτίβα
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν, απλές προτάσεις

- μάθουν να χρησιμοποιούν τις προσωπικές αντωνυμίες
- μάθουν να χρησιμοποιούν το οριστικό άρθρο

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
γεια σου	Πίτα	είμαι	εγώ, εσύ,	Να συστήνονται
γεια σας	σήμα	είσαι	αυτός-αυτή- αυτό	Να χαιρετάνε
σημαία	δασκάλα	είναι	εμείς, εσείς	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
παιχνίδια	αεροπλάνο	είμαστε	αυτοί- αυτές-αυτά	✧ Πώς σε λένε;
παιδιά	μπάλα	είσαστε/είστε		✧ Από πού είσαι;
φάλαινα	κορίτσι	είναι		Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
μαθητής	καλημέρα			✧ Με λένε..., Το όνομά μου είναι...
μάτι	καληνύχτα			✧ Μου αρέσει να.....
				✧ Είμαι από.....

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αφομοιώσουν το νέο λεξιλόγιο
- διακρίνουν την κοινωνική κατάσταση που λαμβάνουν χώρα οι χαιρετισμού
- συνδυάσουν τις έννοιες της γλώσσας-στόχου με τις έννοιες της καθημερινότητάς τους
- εκφράζονται δημιουργικά μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση της μάθησης

- εντοπίζουν και αναγνωρίζουν τη χώρα τους στο χάρτη

✧ *κοινωνικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- γνωριστούν και να αλληλοσυστηθούν
- δημιουργηθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης, σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας
- επικοινωνήσουν μεταξύ τους
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση
- αντιληφθούν την κοινωνική περίσταση που χρησιμοποιούνται οι συστάσεις και οι χαιρετισμοί

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ανταποκριθούν στα ερεθίσματα, οπτικά ακουστικά, κινητικά
- αναπτύσσουν τη μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- αναπτύσσουν τον προσανατολισμό
- βελτιώσουν τη λεπτή και αδρή κινητικότητα

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Εικαστικά: ζωγραφίζουν τον εαυτό τους

✧ Παιχνίδι: γνωριμίας «Το δώρο» χαιρετάνε, συστήνονται και ρωτούν τον συμμαθητή τους το όνομα του, δίνοντας το δώρο.

Με κάρτες «Έλα στη θέση μου» παρουσιάζουν τον μαθητή που πέτυχαν στην κάρτα.

4.8.3. Δεύτερη Ενότητα «Στο σχολείο»

Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους πηγαίνουμε στο σχολείο. Παρουσιάζεται ένας διάλογος και ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα κάποιες λέξεις.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Ο κύκλος της συζήτησης», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, καθώς θα αναφέρουν τον τρόπο που πηγαίνουν στο σχολείο. Με το δεύτερο παιχνίδι οι μαθητές θα δραματοποιήσουν έναν διάλογο, δημιουργώντας και διατηρώντας τον επικοινωνιακό τρόπο εκμάθησης της γλώσσας-στόχου. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και να κατανοήσουν απλές φράσεις από το άμεσο περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ανταποκρίνονται στις ερωτήσεις που τους γίνονται
- εξοικειωθούν στη γλώσσα-στόχο με το καινούριο λεξιλόγιο
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- αντιληφθούν τη χρήση των αρνητικών μορίων δε (ν), μη (ν)
- αντιληφθούν τη χρήση των ουσιαστικών και των ρημάτων
- αντιληφθούν το κλιτικό σχήμα της ενεργητικής φωνής
- επικοινωνούν λεκτικά και εξωλεκτικά για το που πηγαίνουν
- εξασκούν την αναγνωστική ικανότητα
- αντιληφθούν τη χρήση της άρνησης και της κατάφασης

Λεξιλόγιο		Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Σχολείο	Σχολικό λεωφορείο	Να ζητούν και να δίνουν πληροφορίες
δασκάλα	βιβλίο	Να χρησιμοποιούν την άρνηση και την κατάφαση
μαθητές	γόμα	
τάξη	περπατώ	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
πατίνι	τρέχω	✧ Πού πηγαίνεις;
ποδήλατο	πηγαίνω	✧ Γιατί τρέχεις;
	παιδική χαρά	Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
		✧ Πηγαίνω στο σχολείο με.....
		✧ Τρέχω γιατί.....
		✧ Όχι, δεν είναι.../✧ Ναι, είναι...

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αφομοιώσουν το νέο λεξιλόγιο
- διαχωρίζουν τις λέξεις σε συλλαβές
- συνδυάζουν τις έννοιες της γλώσσας-στόχου με τις έννοιες της καθημερινότητάς τους
- εκφράζονται δημιουργικά μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση της μάθησης
- κατανοούν και να εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- κατανοούν απλά κείμενα

✧ κοινωνικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συμμετέχουν στον διάλογο
- συνεργάζονται και να επικοινωνούν εταιρικά ή ομαδικά
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- προσεγγίσουν τη μάθηση μέσα από το παιχνίδι

✧ κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ανταποκριθούν στα ερεθίσματα, οπτικά και ακουστικά

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- συνειδητοποιούν τον χώρο με το σώμα τους

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Δραματοποίηση: δραματοποίηση διαλόγου

✧ Παιχνίδι: «Ο κύκλος της συζήτησης», οι μαθητές θα αναφέρουν πώς πηγαίνουν στο σχολείο.

4.8.4. Τρίτη Ενότητα «Στην τάξη»

Η τρίτη ενότητα εστιάζει στο περιβάλλον του σχολείου και συγκεκριμένα στην τάξη. Οι μαθητές μέσα από το ημερολόγιο του ήρωα θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας. Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει συζήτηση αναφορικά με τις φωτογραφίες, οι οποίες απεικονίζουν τις τάξεις των παιδιών από τη χώρα προέλευσής τους. Στόχος να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα και ετερότητα. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα κάποιες λέξεις.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Ο παρουσιαστής », θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα ασκήσουν τη μνημονική στρατηγική. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και στη δομή της απλής πρότασης.

Συγχρόνως, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους και να κατανοήσουν απλές φράσεις από το άμεσο περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν αντικείμενα της τάξης
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με τον πληθυντικό αριθμό των ουσιαστικών
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με τους κανόνες της τάξης
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- δομούν απλές προτάσεις
- εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- αντιληφθούν τα ποσοτικά επιρρήματα και τον τονισμό των λέξεων
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν σωστά τους συνδυασμούς αυ/ευ

Λεξιλόγιο	Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
------------------	--

παπί	πίνακας	Καθόλου	ναύτης	Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν αντικείμενα της τάξης
καρέκλα	χάρακας	σχεδόν	αυλή	Να αντιληφθούν τους κανόνες της τάξης
μέλισσα	κυλικείο	λιγότερο	προσευχή	Να χαιρετάνε
δέντρο	κοιτώ	περισσότερο	αυτοκίνητο	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
ψωμί	διαβάζω	πολύ	θησαυρός	✧ Τι κάνεις;
τσάντα	βλέπω	λίγο	κεραυνός	Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
λύκος	έχω	ελάχιστα	αφτί	✧ Διαβάζω...
ψαλίδι	παράθυρο		ευρώ	✧ Αυτή είναι η
τάξη	ένα		πεύκο	✧ Είμαι από.....
φωτογραφίες	δυο		σαύρα	
	τρία			
	τέσσερα			
	πέντε			

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν τους κανονισμούς της τάξης
- αναγνωρίζουν, να απαριθμούν και να αναπαράγουν τις καινούριες έννοιες
- αποκτήσουν μεταγλωσσική επίγνωση
- οπτικοποιήσουν έννοιες μέσω των εικόνων
- εξασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και στη φωνολογική συνειδητοποίηση

- ανάπτυξη παρατηρητικότητας και μνημονικής στρατηγικής
- εκφράζονται δημιουργικά μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση της μάθησης

✧ *κοινωνικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση

- συμμετέχουν στις δραστηριότητες
- συνεργάζονται και να επικοινωνούν εταιρικά ή ομαδικά
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- γνωρίσουν διαφορετικές σχολικές τάξεις και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- κατανοούν και εφαρμόζουν απλές οδηγίες
- έρθουν σε επαφή με άλλους πολιτισμούς και τις ιδιαιτερότητές τους
- καλλιεργήσουν την αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφρασή τους

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Παιχνίδι: «Ο παρουσιαστής» οι μαθητές θα αναφέρουν όσα περισσότερα αντικείμενα βρίσκονται στη φωτογραφία που διάλεξαν, λεξιλογικό παιχνίδι μνήμης με δραματοποίηση.

4.8.5. Τέταρτη Ενότητα «Οικογένεια»

Η τέταρτη ενότητα εστιάζει στο οικείο περιβάλλον των μαθητών, την οικογένεια τους. Οι μαθητές μέσα από το κείμενο « Η οικογένεια του Άρθουρ» θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας, καθώς θα αναγνωρίσουν τα μέλη που σχηματίζουν την οικογένεια και θα αντιληφθούν τους ρόλους τους. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο, τι κάνουν με την οικογένεια τους. Παράλληλα, θα γνωρίσουν τη σημαντικότητα της οικογένειας. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα κάποιες λέξεις και θα ζωγραφίσουν την οικογένειά τους.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Φτιάξε την οικογένεια», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα ασκήσουν τη μνημονική στρατηγική. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και στη δομή της απλής πρότασης. Συγχρόνως, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους και να κατανοήσουν τα μέλη που αποτελούν το άμεσο περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα πρόσωπα της οικογένειας τους

- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο για τη σημαντικότητα της οικογένειας
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- αντιληφθούν τις κτητικές αντωνυμίες
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν σωστά τους δίψηφα σύμφωνα

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Μαμά	τσουλήθρα	Έξι	Αγάπη	Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τη σημαντικότητα της οικογένειας
μπαμπάς	πιγκουίνος	εφτά	φροντίδα	
θείος	μπανάνες	οκτώ	προστασία	Να αντιληφθούν τα άτομα της οικογένειας
μωρό	τζάκι	εννέα	σεβασμός	Να παρουσιάσουν την οικογένειά τους
θεία	ντουλάπα	δέκα	ασφάλεια	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
οικογένεια	παγκάκι	μου	αποδοχή	
γιαγιά	φεγγάρι	σου		✧ Πόσα άτομα έχει η οικογένεια σου;
παππούς	μελιτζάνα	του/της/του		✧ Γιατί είναι σημαντική η οικογένεια;
αδέρφια	άγγελος	μας		Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
γονείς	πίτσα	μας		✧ Με φροντίζουν.....
εγγόνια	μπαστούνι	σας		✧ Με την οικογένεια μου αρέσει να.....
αδερφός		τους/τις/τα		✧ Η οικογένεια μου
αδερφή				
ξαδέρφη				
ξάδερφος				

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν τη σημαντικότητα της οικογένειας
- εκφραστούν δημιουργικά και να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους
- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις προτάσεις
- εκφράζονται δημιουργικά μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση της μάθησης
- εντοπίζουν συγκεκριμένες πληροφορίες

✧ κοινωνικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική, συνεργατική και ομαδοσυνεργατική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- γνωρίσουν διαφορετικές οικογένειες και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση

✧ κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύξουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία

- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- οργανώσουν και να αντιστοιχίσουν

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Εικαστικά: ζωγραφίζουν την οικογένειά τους

✧ Παιχνίδι: με κάρτες «Φτιάξε την οικογένεια» οι μαθητές αφού αντιστοιχίσουν τις κάρτες Α με τις κάρτες Β θα φτιάξουν μια οικογένεια και θα την παρουσιάσουν.

4.8.6. Πέμπτη Ενότητα «Στο σπίτι»

Η πέμπτη ενότητα εστιάζει στο περιβάλλον του σπιτιού. Οι μαθητές θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο της ενότητας και θα γνωρίσουν διάφορα σπίτια του κόσμου. Στη συνέχεια θα εισαχθούν στη γλώσσα-στόχο μέσα από γνώριμες έννοιες. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα την καθημερινότητα τους.

Οι μαθητές μέσα από το παιχνίδι μνήμης θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα ασκήσουν τη μνημονική στρατηγική. Στο δεύτερο παιχνίδι δραματοποιούν έναν διάλογο, περιγράφοντας το σπίτι τους.

Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και την περιγραφή με στοιχειώδη τρόπο του άμεσου περιβάλλοντος τους. Συγχρόνως,

εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο τους και κατανοούν απλές φράσεις από το περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα δωμάτια του σπιτιού
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το νέο λεξιλόγιο
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- εξοικειωθούν με τα αντικείμενα του σπιτιού
- αντιληφθούν τον πληθυντικό αριθμό των ουδετέρων ουσιαστικών
- αντιληφθούν το κλιτικό σχήμα της παθητικής φωνής
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν σωστά τα τοπικά επιρρήματα

Λεξιλόγιο	Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
------------------	--

Σπίτι	κρεβάτι	Κοιμάμαι	πάνω-κάτω	Να αναγνωρίσουν διαφορά είδη σπιτιών
πολυκατοικία	καναπές	ξυπνάω	μέσα-έξω	Να παρουσιάσουν τους χώρους του σπιτιού τους
κουζίνα	καθρέφτης	παίζω	κοντά-μακριά	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
τραπεζαρία	ψυγείο	γράφω	πίσω-μπροστά	✧ Πού μένεις;
μπάνιο	νιπτήρας	τρώω		✧ Πού κρύβεται.....;
υπνοδωμάτιο/ κρεβατοκάμαρα	ξυπνητήρι	ντύνομαι		✧ Πού είναι
γραφείο	πετσέτα			✧ Πόσα δωμάτια έχει το σπίτι σου;
σαλόνι	χαλί			Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
	ντουλάπα			✧ Μένω σε.....
	τηλεόραση			✧ Το σπίτι μου έχει.....
	πολυθρόνα			✧ Είναι.....
	κομοδίνο			✧ Κρύβεται.....

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες του χώρου του σπιτιού με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν το καινούριο λεξιλόγιο
- εκφραστούν δημιουργικά και να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους

- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις προτάσεις
- εστιάσουν την προσοχή τους
- εντοπίσουν συγκεκριμένες πληροφορίες

✧ *κοινωνικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική, συνεργατική και ομαδοσυνεργατική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- γνωρίσουν διαφορετικά είδη σπιτιών και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ανταποκριθούν στα ερεθίσματα, οπτικά και ακουστικά
- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- οργανώσουν και να ταξινομήσουν

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Δραματοποίηση: οι μαθητές δραματοποιούν έναν διάλογο αναφορικά με το πού μένουν.

✧ Παιχνίδι: οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και παρατηρούν μια εικόνα. Στη συνέχεια οι μαθητές θα αναφέρουν όσα περισσότερα αντικείμενα βρίσκονται στη φωτογραφία που διάλεξαν, λεξιλογικό παιχνίδι μνήμης.

4.8.7. Έκτη Ενότητα «Όλοι έχουμε ένα σώμα»

Η έκτη ενότητα εστιάζει στα μέρη του σώματος και τα ζώα. Μέσα το παραμύθι με το Γουίνι «Επίσκεψη στο γιατρό», θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας. Στη συνέχεια θα κατανοήσουν τον τρόπο που περιγράφουμε έναν άνθρωπο. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο μια περιγραφή. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα κάποιες λέξεις.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Μάντεψε ποιος», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα ενεργοποιήσουν την προϋπάρχουσα γνώση. Παράλληλα, περιγράφουν έναν συμμαθητή τους, ακολουθώντας το παράδειγμα που τους δίνεται. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα και την περιγραφή προφορική και γραπτή. Συγχρόνως, εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο τους και κατανοούν απλές φράσεις από το άμεσο περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα μέρη του σώματος
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο για την περιγραφή ενός ανθρώπου
- αντιληφθούν τα επίθετα
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν, κάποια ζώα και κάποια ρούχα
- εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- αντιληφθούν το αόριστο άρθρο
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν σωστά τα δίψηφα σύμφωνα

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Μάτι	Λιοντάρι	Έντεκα	δόντια	Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τα μέρη του σώματος
χέρι	ζέβρα	δώδεκα	μαλλιά	
μύτη	ρινόκερος	δεκατρία	πατούσες	Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τα ζώα
πόδι	φίδι	δεκατέσσερα	πρόσωπο	Να περιγράφουν ανθρώπους
λαιμός	καμηλοπάρδαλη	δεκαπέντε	χείλη	Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:
αφτί	βάτραχος	ένας	φρύδι	✧ Πώς είναι;
στόμα	μαϊμού	μια	αγκώνας	✧ Έχει μακριά μαλλιά.....;
κεφάλι	κροκόδειλος	ένα	γόνατο	Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:
δάχτυλα	άλογο	γέρος-νέος	κοιλιά	✧ Φοράει.....
πατούσα	γουρούνι	ψηλός-κοντός	σώμα	✧ Έχει
παλάμη	φόρμα	παχουλός-λεπτός		✧ Είναι.....
φόρεμα		όμορφος-άσχημος		
παντελόνι				
φούστα				
κασκόλ				
μπλούζα				

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν το λεξιλόγιο
- ενεργοποιήσουν και συσχετίσουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις
- εκφραστούν δημιουργικά, καθώς ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους
- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις προτάσεις
- εκφράζονται δημιουργικά μέσα από την παιγνιώδη προσέγγιση της μάθησης

✧ κοινωνικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- γνωρίσουν και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση
- αποδέχονται το λάθος και να μαθαίνουν μέσα από αυτό

✧ κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα

- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- οργανώσουν και να αντιστοιχίσουν

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Παιχνίδι: εταιρικό «Μάντεψε ποιος», οι μαθητές θα προσπαθήσουν να μαντέψουν το κρυμμένο πρόσωπο που έχει ο αντίπαλος.

✧ Περιγραφή με δραματοποίηση.

4.8.8. Έβδομη Ενότητα «Ο χρόνος»

Η έβδομη ενότητα αναφέρεται στο χρόνο. Οι μαθητές μέσα από προσκλήσεις και διάφορα κείμενα θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας, εποχές, μήνες, μέρες. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο μια γιορτή της χώρας τους για κάθε εποχή του χρόνου. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα τους μήνες του χρόνου. Οι μαθητές εξοικειώνονται με την ετερότητα, καθώς αναφέρονται στους πολιτισμούς των χωρών προέλευσής των μαθητών. Στόχος να αποδεχτούν την διαφορετικότητα και να συνυπάρξουν.

Οι μαθητές μέσα από το επιτραπέζιο παιχνίδι, «Ποιος θα παίξει με τον χρόνο», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα ενεργοποιούν την προϋπάρχουσα γνώση. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους και να κατανοήσουν απλές φράσεις από το άμεσο περιβάλλον τους.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίζουν και να κατονομάσουν τους μήνες, τις εποχές, τις μέρες της εβδομάδας
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το νέο λεξιλόγιο
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- εξοικειωθούν με τους αριθμούς
- αντιληφθούν τα χρονικά επιρρήματα
- αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με τη χρήση του ρήματος έχω στο μέλλοντα

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Άνοιξη	Ιανουάριος	Χθες	δεκαέξι	Να αναγνωρίζουν τις εποχές, τους μήνες, τις μέρες Να αντιληφθούν τον χρόνο Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις: ✧ Ποια εποχή έχεις γενέθλια.....; ✧ Ποιος είναι ο αγαπημένος.....; ✧ Ποια εποχή σου αρέσει; Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις: ✧ Έχω γενέθλια..... ✧ Μου αρέσει
Καλοκαίρι	Φεβρουάριος	πέρσι	δεκαεφτά	
Φθινόπωρο	Μάρτιος	του χρόνου	δεκαοκτώ	
Χειμώνας	Απρίλιος	σήμερα	δεκαεννέα	
Δευτέρα	Μάιος	αύριο	είκοσι	
Τρίτη	Ιούνιος	φέτος		
Τετάρτη	Ιούλιος	πριν		
Πέμπτη	Αύγουστος	μετά		
Παρασκευή	Σεπτέμβριος	πρωί		
	Οκτώβριος			

Σάββατο	Νοέμβριος	απόγευμα		✧ Ο αγαπημένος μου
Κυριακή	Δεκέμβριο	βράδυ		

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- συσχετίσουν την κάθε εποχή με τα χαρακτηριστικά της
- εκφραστούν δημιουργικά και να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους
- αντιληφθούν τον χρόνο μέσα από τη φυσική του εξέλιξη
- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις διάφορες έννοιες και ενεργοποιήσουν την προϋπάρχουσα γνώση

✧ κοινωνικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική, συνεργατική και ομαδοσυνεργατική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- έρθουν σε επαφή με άλλους πολιτισμούς και τις ιδιαιτερότητές τους
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση
- αποδέχονται το λάθος και να μαθαίνουν μέσα από αυτό

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- καλλιεργήσουν τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες οπτικής ανάλυσης

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Παιχνίδι: επιτραπέζιο προφορικού λόγου με ζάρι «Ποιος θα παίξει με τον χρόνο;» οι μαθητές ρίχνουν το ζάρι, προχωρούν και απαντούν στις ερωτήσεις.

4.8.9. Όγδοη Ενότητα «Το γλυκό συναίσθημα»

Η όγδοη ενότητα αναφέρεται στα συναισθήματα και τις πέντε αισθήσεις. Οι μαθητές μέσα από το ποίημα «Το γλυκό συναίσθημα» θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας, καθώς θα αναγνωρίσουν τις πέντε αισθήσεις και θα

αντιληφθούν τον ρόλο του συναισθήματος. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο, τι τους προκαλούν κάποια συναισθήματα. Παράλληλα, θα γνωρίσουν πώς να εκφράζουν το συναίσθημα τους με διάφορες τρόπους. Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα τα συναισθήματα.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Το ζάρι των αισθήσεων» και την παντομίμα, θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα εκφραστούν δημιουργικά μέσα από την κατασκευή κολάζ. Συγχρόνως, εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο τους και κατανοούν πώς συνδέονται τα συναισθήματα και οι πέντε αισθήσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα συναισθήματα και τις πέντε αισθήσεις
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο έκφρασης των συναισθημάτων, επίθετα, ουσιαστικά, ρήματα
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- αντιληφθούν τα αντίθετα συναισθήματα
- εκφραστούν γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν το ρήμα στον Αόριστο χρόνο της ενεργητικής φωνής

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Ευτυχία	Χαίρομαι	Ακοή	κρύο-ζεστό	<p>Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τα συναισθήματα</p> <p>Να αντιληφθούν τις αισθήσεις</p> <p>Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:</p> <p>✧ Τι αισθάνεσαι;</p> <p>✧ Γιατί;</p> <p>Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:</p> <p>✧ Φοβάμαι/χαίρομαι όταν.....</p> <p>✧ Είμαι χαρούμενος γιατί.....</p>
ευτυχισμένος	φοβάμαι	όραση	γλυκό-	
χαρά	λυπάμαι	όσφρηση	αλμυρό	
χαρούμενος	στεναχωριέμαι	αφή	μαλακό-	
απογοήτευση	ενθουσιάζομαι	γεύση	σκληρό	
απογοητευμένος	θυμώνω	μυρίζω	πικρό-ξινό	
ικανοποίηση	αγαπώ	ακούω		
ικανοποιημένος	συναισθήματα	βλέπω		
λύπη	αισθήσεις	γεύομαι		
ενθουσιασμός		αγγίζω		
φόβο				
στεναχώρια				
αγάπη				
θυμός				
ντροπή				

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν τα συναισθήματα και τις αισθήσεις
- εκφραστούν δημιουργικά και να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους
- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις προτάσεις

✧ *κοινωνικές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική, συνεργατική και ομαδοσυνεργατική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- γνωρίσουν τα συναισθήματα και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- μάθουν να μοιράζονται τα συναισθήματα
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση
- καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση

✧ *κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή κινητικότητα
- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- οργανώσουν και να αντιστοιχίσουν
- εκφράζονται δημιουργικά με το σώμα τους

Διαθεματικό πλαίσιο

- ✧ Εικαστικά: κολάζ των αισθήσεων

✧ Παιχνίδι: «Το ζάρι των αισθήσεων» οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίσουν την αίσθηση που πέτυχαν και να δημιουργήσουν μια πρόταση με το κατάλληλο ρήμα αντικείμενο και αισθητήριο όργανο που ταιριάζει.

Παντομίμα συναισθημάτων, μέσα από κινήσεις του σώματος και εκφράσεις του προσώπου οι μαθητές θα βρουν το συναίσθημα και θα αναφέρουν τι το προκάλεσε.

4.8.10. Ένατη Ενότητα «Όνειρα και παραμύθια»

Η ένατη ενότητα εστιάζει στον φανταστικό κόσμο των μαθητών, στα όνειρα και τα παραμύθια. Οι μαθητές μέσα από τα κείμενα με τα αγαπημένα παραμύθια των φίλων του ήρωα θα εισαχθούν στο νέο λεξιλόγιο και θέμα της ενότητας. Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις αντιστοίχισης για επισήμανση του γλωσσικού εισαγόμενου και στη συνέχεια η παραγωγή γραπτού λόγου στην οποία οι μαθητές θα γράψουν στη γλώσσα-στόχο ένα παραμύθι. Παράλληλα, θα γνωρίσουν τους μύθους και τα επαγγέλματα . Ακολουθούν γλωσσικά παιχνίδια για χρήση και εμπέδωση του γλωσσικού φαινομένου και παιχνίδι ακρόασης για αφομοίωση του λεξιλογίου. Συγχρόνως, θα γράψουν στη μητρική τους γλώσσα τον τίτλο από το αγαπημένο τους παραμύθι και θα το ζωγραφίσουν.

Οι μαθητές μέσα από το ομαδικό παιχνίδι, «Πες μου ένα παραμύθι», θα εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και αυθόρμητα θα κατακτήσουν τη γλώσσα-στόχο, ενώ παράλληλα θα ασκήσουν τη μνημονική στρατηγική και την ενεργοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης. Στόχος είναι οι μαθητές να ασκηθούν στην αναγνωστική ικανότητα, την ικανότητα παραγωγής προφορικού λόγου και τη γλώσσα του σώματος. Συγχρόνως, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους και να κατανοήσουν το κοινωνικό περιεχόμενο που ενυπάρχει στους μύθους και τα παραμύθια.

Μαθησιακοί στόχοι:

✧ *γλωσσικές / επικοινωνιακές δεξιότητες*

οι μαθητές είναι σε θέση να

- αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα επαγγέλματα και τα ρήματα που τα προσδιορίζουν
- αντιληφθούν και εξοικειωθούν με το παραμύθι και τους μύθους
- προφέρουν και να προσδιορίζουν αυτό που γράφουν
- αντιληφθούν τους συνδέσμους και τα μόρια
- αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν σωστά τα ρήματα στον Παρατατικό χρόνο

Λεξιλόγιο				Λεκτικές/επικοινωνιακές πράξεις
Παραμύθι	Ναυτικός	Χτίζω	αγάπη	<p>Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τα επαγγέλματα</p> <p>Να αντιληφθούν τα παραμύθια και τους μύθους</p> <p>Να διαμορφώνουν απλές ερωτήσεις:</p> <p>✧ Τι θέλω να γίνω όταν μεγαλώσω;</p> <p>✧ Ποιο είναι το αγαπημένο μου παραμύθι;</p> <p>Να ανταποκρίνονται σε απλές ερωτήσεις:</p> <p>✧ Όταν μεγαλώσω θα γίνω....</p> <p>✧ Μου αρέσει να.....</p>
μύθος	αεροπόρος	σβήνω	και	
νεράιδα	αστροναύτης	φωτιά	αλλά	
μάγισσα	γιατρός	φως	για να	
πρίγκιπας	μάγειρας	σκοτάδι	γιατί	
όνειρο	πυροσβέστης	κλειδί	όταν	
αεροπλάνο	ταχυδρόμος	ραβδί	να	
καράβι	ζαχαροπλάστης		ή	
τραίνο	φούρναρης			
πειρατής	τραγουδίστρια			
παλάτι	πλότος			
διάστημα	μηχανικός			
αστυνόμος	ζωγράφος			
χτίστης	ψαράς			

✧ γνωστικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- συνδέσουν τις έννοιες με τις αντίστοιχες από την καθημερινότητά τους
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν τα επαγγέλματα
- εκφραστούν δημιουργικά και να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους
- ενεργοποιήσουν την προϋπάρχουσα γνώση
- αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις διάφορες έννοιες

✧ κοινωνικές δεξιότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- ασκηθούν στην εταιρική, συνεργατική και ομαδοσυνεργατική μάθηση
- ακολουθούν κανόνες και εντολές
- έρθουν σε επαφή με άλλους πολιτισμούς και τις ιδιαιτερότητές τους
- αποδεχτούν τη διαφορετικότητα
- αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και ελεύθερη έκφραση
- κατανοήσουν και να αφομοιώσουν τη γλώσσα του σώματος

✧ κινητικές δεξιότητες/ ικανότητες

οι μαθητές είναι σε θέση να

- εξασκηθούν στη λεπτή και αδρή κινητικότητα

- αναπτύσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- καλλιεργήσουν την ικανότητα αντίδρασης
- οργανώσουν και να αντιστοιχίσουν
- εκφράζονται δημιουργικά με το σώμα τους

Διαθεματικό πλαίσιο

✧ Εικαστικά: ζωγραφίζουν το αγαπημένο τους παραμύθι

✧ Παιχνίδι: « Πες μου ένα παραμύθι» ομαδικό, αφού διαλέξουν τις εικόνες από ένα παραμύθι το αφηγούνται.

Με κάρτες «Παντομίμα με κάρτες βρες τι επάγγελμα κάνω», κάθε μαθητής διαλέγει μια κάρτα και με παντομίμα δείχνει στην ολομέλεια της τάξης το επάγγελμά που δείχνει η κάρτα. Οι υπόλοιποι μαθητές πρέπει να βρουν ποιο είναι το επάγγελμα και να προσθέτουν οτιδήποτε γνωρίζουν για αυτό.

5. Συζήτηση

Το γλωσσικό υλικό «Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα» αποτελεί ένα υποθετικό υλικό, καθώς δεν έχει εφαρμοστεί σε οργανωμένη αίθουσα διδασκαλίας. Στοχεύει στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης σε μικρούς μαθητές με μεταναστευτικό προφίλ. Η εκμάθηση και χρήση της ελληνικής γλώσσας θα προωθήσει την ενσωμάτωση των μαθητών στα νέα κοινωνικά δεδομένα, διατηρώντας και αξιοποιώντας το μορφωτικό τους κεφάλαιο.

Η κατάκτηση-εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας θα ενεργοποιηθεί μέσα από τη γλωσσική πράξη, την ομιλία και τη χρήση της (Ρεπούσης, 2000) μέσα σε ένα επικοινωνιακό και παιγνιώδες περιβάλλον ενεργητικής μάθησης.

Το γλωσσικό υλικό δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών, καθώς απευθύνεται σε μαθητές με διαφορετικά επίπεδα μάθησης και προσαρμόζεται στην ποικιλομορφία και ετερογένεια τους. Οι στόχοι ανταποκρίνονται τόσο στο συναισθηματικό, γνωστικό όσο και στον ψυχοκινητικό τομέα. Στην διαφοροποιημένη διδασκαλία όλοι οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και συγχρόνως, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν.

Προωθείται η βιωματική μάθηση και συγχρόνως, ενεργοποιείται η δημιουργικότητα και η φαντασία των μαθητών μέσα από την πολυαισθητηριακή, πολυτροπική και πολυμεσική προσέγγιση. Μέσα από γλωσσικά και κινητικά παιχνίδια θα κατακτήσουν όλες τις δεξιότητες, καθώς θα τους παρέχεται ποικιλία στις μαθησιακές τους εμπειρίες. Η ποικιλία συμβάλλει στην πολλαπλή αναπαράσταση της γλώσσας-στόχου. Η εικονογράφηση αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό της κάθε ενότητας, ενισχύοντας την κατανόηση και αφομοίωση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Το γλωσσικό υλικό επικεντρώνεται στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου, καθώς αποτελούν βασική προϋπόθεση αποτελεσματικής μάθησης.

Η νέα πραγματικότητα επικοινωνίας και υπερπληροφόρησης θα ενεργοποιήσει την γλωσσική, γνωστική, συναισθηματική, κινητική, διαπροσωπική και κριτική ικανότητα των μαθητών.

Το γλωσσικό υλικό προτείνεται να αξιοποιηθεί αυτόνομα ή συμπληρωματικά σε μια πολυπολιτισμική τάξη, παρέχοντας τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης και καλλιεργώντας τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Συγχρόνως, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί σε τάξεις υποδοχής, κατά τις απογευματινές ώρες σε σχολεία που βρίσκονται κοντά σε δομές φιλοξενίας της χώρας.

Ειδικότερα, προτείνουμε τη διδασκαλία καθεμίας από τις δέκα ενότητες να ακολουθεί τρία στάδια: το προ στάδιο, το κύριο στάδιο, το μεταστάδιο.

Στο προ στάδιο γίνεται η προετοιμασία των μαθητών για τη θεματική της συγκεκριμένης ενότητας. Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τη γλώσσα-στόχο και εξοικειώνονται με το νέο λεξιλόγιο. Ενεργοποιείται η προϋπάρχουσα γνώση και εγείρεται το ενδιαφέρον τους, για τις παιγνιώδεις δραστηριότητες που ακολουθούν. Αρχικά γίνεται μια τεχνική παρουσίασης- ανάγνωση- από την/τον εκπαιδευτικό και παρουσίαση κάποιου βίντεο (εάν υπάρχει στην ενότητα). Στη συνέχεια οι μαθητές οδηγούνται σε μια σειρά πρακτικών ασκήσεων πάνω στη νέα γνώση, με παιγνιώδη χαρακτήρα. Εστιάζουν στην κατανόηση και παραγωγή του γραπτού λόγου. Παράλληλα, ακολουθούν επισημάνσεις και ασκήσεις του νέου γλωσσικού φαινομένου και ακολουθεί η δεξιότητα παραγωγής γραπτού λόγου πάνω στη νέα γνώση. Το υλικό παρουσιάζεται από τον/την εκπαιδευτικό (ανάγνωση) και συνδυάζεται με εικόνα για την καλύτερη αφομοίωση του γλωσσικού εισαγόμενου. Δίνεται έμφαση στην πολυαισθητηριακή, παιγνιώδης μάθηση.

Στο κύριο στάδιο αναφέρεται η ενότητα «Παιχνίδια με τη γλώσσα, ο Λεξικούλης». Οι μαθητές καλούνται μέσα από γλωσσικά παιχνίδια να εμπλακούν στη λειτουργική χρήση της γλώσσας-στόχου με τη συμμετοχή τους σε παιγνιώδεις δραστηριότητες χρήσης και εμπέδωσης της γλώσσας-στόχου. Το υλικό επίσης, παρουσιάζεται από τον/την εκπαιδευτικό (ανάγνωση) και συνδυάζεται με εικόνα για την καλύτερη αφομοίωση του γλωσσικού εισαγόμενου. Τα γλωσσικά παιχνίδια είναι «παιχνίδια αντιστοίχισης- ταξινόμησης -κατανόησης» ενεργοποιούν τους μαθητές για εμπλοκή και επίλυση προβλήματος, «παιχνίδια λεζάντας» είναι μορφή αντιστοίχισης κατά την

οποία οι μαθητές ταιριάζουν την εικόνα με τη λεζάντα, «παιχνίδια σύγκρισης» τα οποία ενεργοποιούν τους μαθητές να εστιάσουν σε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε εικόνες, «παιχνίδια πληροφορικού κενού» τα οποία είναι εταιρικά ή ομαδικά και εστιάζουν στη μετάδοση της πληροφορίας, «παιχνίδια εικασίας» στα οποία οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν πρόσωπα ή αντικείμενα και «δημιουργικά παιχνίδια», όπως η ζωγραφική, το τραγούδι. Οι μαθητές χρησιμοποιούν το νέο λεξιλόγιο φυσικά σε παιγνιώδες περιβάλλον μάθησης και ενισχύεται η αυτοπεποίθηση τους στη χρήση της δεύτερης/ξένης γλώσσας. Συγχρόνως, γίνεται παρουσίαση του γραμματικού φαινομένου και του λεξιλογίου της συγκεκριμένης ενότητας από τον/την εκπαιδευτικό για επιπλέον ανάλυση και εμπειριστατωμένη παρουσίαση.

Στο μεταστάδιο παρουσιάζεται η κατανόηση και παραγωγή του προφορικού λόγου με έμφαση στις κοινωνικές, γνωστικές, κινητικές και γλωσσικές ικανότητες, καθώς οι μαθητές θα εκφραστούν δημιουργικά με ποικίλες παιγνιώδεις δραστηριότητες εταιρικής και συνεργατικής-ομαδικής μάθησης σε ρεαλιστικές επικοινωνιακές καταστάσεις. Αρχικά, μέσα από το παιχνίδι της ακρόασης θα κληθούν να κατανοήσουν και να εξασκηθούν περαιτέρω στη γλώσσα-στόχο. Μέσα από επικοινωνιακά παιχνίδια, επιδιώκουν την ανταλλαγή πληροφοριών με σκοπό την επικοινωνία. Τα επιτραπέζια, τα παιχνίδια ρόλων, τα παιχνίδια φαντασίας, παντομίμα, τα οποία ενεργοποιούν τη συμμετοχή για την παραγωγή στη γλώσσα-στόχο και αποτελούν κοινωνικά παιχνίδια, καθώς χρειάζονται περισσότερα από ένα άτομα για να εκτελεστούν. Οι μαθητές χρησιμοποιούν το νέο λεξιλόγιο για να πειραματιστούν, να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν. Στα παιχνίδια ρόλων δίνεται η ευκαιρία σε όλους τους μαθητές να επικοινωνήσουν με λεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία, ενώ παράλληλα, παρέχεται η ευκαιρία συμμετοχής σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις. Γίνεται αντιληπτό ότι τα δημιουργικά παιχνίδια εστιάζουν στην παραγωγή και εξάσκηση του λεξιλογίου και λαμβάνουν χώρα στο τέλος της κάθε ενότητας. Οι μαθητές μαθαίνουν επιστρατεύοντας όλες τις αισθήσεις τους.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το εκπαιδευτικό υλικό και η προτεινόμενη διδακτική του εφαρμογή μπορούν να καταστήσουν τον/την εκάστοτε μαθητή/τρια βασικό χρήστη τη ελληνικής γλώσσας. Οι μαθητές θα είναι σε θέση να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας απλές γλωσσικές δομές, ανταλλάσσοντας πληροφορίες με σκοπό την επικοινωνία και τη συμμετοχή σε διάφορες επικοινωνιακές δραστηριότητες.

Συμπερασματικά, απαραίτητη προϋπόθεση θεωρείται η θεσμοθέτηση μιας κοινής εκπαίδευσης μέσω της οποίας θα προωθηθεί η πολιτισμική και γλωσσική ποικιλομορφία και θα γίνει αποδεκτή η ετερότητα που ενυπάρχει στην κοινωνία. Ένας εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης, ώστε να ανταπεξέλθει στα νέα δεδομένα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Μια διαπολιτισμική μάθηση μέσω της οποίας θα ενεργοποιηθεί η καλλιέργεια και η αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας και πολυγλωσσίας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Αυγητίδου, Σ. (2001). *Το παιχνίδι: Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Βεντούρα, Λ. (2011). *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα: Διαδικασίες αφομοίωσης, ενσωμάτωσης ή αποκλεισμού*. Αθήνα: Νήσος.

Γεωργογιάννης, Π. (1999). *Θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Γεωργούλας, Σ. (2001). Η νέα μεταναστευτική κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα και η νομιμοποίηση της. Στο Α. Μαρβάκης, Δ. Παρσανόγλου & Μ. Παύλου (Επιμ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα* (σσ.199-226). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γκόβαρης, Χ. (2011). *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση*. Αθήνα: Διάδραση.

Γρίβα, Ε. & Στάμου, Α. (2014). *Ερευνώντας τη διγλωσσία στο σχολικό περιβάλλον. Οπτικές εκπαιδευτικών, μαθητών και μεταναστών γονέων*. Θεσσαλονίκη: Δέσποινα Κυριακίδη.

Γρίβα, Ε. & Σέμογλου, Κ. (2016). *Ξένη γλώσσα και παιχνίδι. Κινητικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης στην πρωτοσχολική Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.

Δαμανάκης, Μ. (2005). *Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Πιστοποίηση Ελληνομάθειας. (2013). *Επίπεδα Ελληνομάθειας*. Ανακτήθηκε από: <https://www.greek-language.gr/certification/node/125.html>.

Κεσίδου, Α. (2008). Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εισαγωγή. Στο *Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αγωγή* (σσ. 21-35). Οδηγός επιμόρφωσης. Θεσσαλονίκη: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Κοντογιάννη, Δ. (2015). Σχεδιάζοντας την παραγωγή παιδαγωγικού/εκπαιδευτικού υλικού. Στο Μ. Τζακώστα (Επιμ.), *Γλωσσική εκμάθηση και διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα* (σσ. 56-76). Αθήνα: Gutenberg.

Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα στην εκπαίδευση. Μια κοινωνικό-εποικοδομιστική προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μουσούρου, Λ. Μ. (1993). *Από τους Γκασταρμπάιτερ στο πνεύμα του Σενγκέν. Προβλήματα της σύγχρονης μετανάστευσης στην Ευρώπη*. Αθήνα: Gutenberg.

Μήτσης, Ν. (2004α). *Διδακτική του γλωσσικού Μαθήματος. Από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

Μήτσης, Ν. (2004β). *Η Διδασκαλία της γλώσσας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης. Εισαγωγή στη θεωρία και τις τεχνικές του επικοινωνιακού μοντέλου*. Αθήνα: Gutenberg.

Μήτσης, Ν. (2004γ). *Στοιχειώδης αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg.

Μπαστέα, Α. (2014). Δημιουργία πολυαισθητηριακής μεθόδου διδασκαλίας στην ελληνική γλώσσα, για δυσλεκτικούς μαθητές. Στο Γ. Παπαδάτος, Σ. Πολυχρονοπούλου, & Α. Μπαστέα (Επιμ.), *4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 20-22 Ιουνίου 2014: Πρακτικά* (σσ. 435-436). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Τομέας Ειδικής Αγωγής και Ψυχολογίας. Ανακτήθηκε 24 Δεκεμβρίου, 2018, από:

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/381/343>

Μπέλλα, Σ. (2011). *Η δεύτερη γλώσσα. Κατάκτηση και διδασκαλία*. Αθήνα: Πατάκη.

Νικολάου, Γ. (2000). *Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο. Από την «Ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ντίνας, Κ., & Γρίβα, Ε. (2017). (Δια/πολύ)πολύτισμική αφύπνιση και επικοινωνία στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Διδακτικές πρακτικές, προτάσεις και προοπτικές. Στο Ν. Τσιτσανούδη-Μαλλίδη (Επιμ.), *Γλώσσα και πολιτισμός*. Αθήνα: Gutenberg. Ανακτήθηκε από:

<file:///C:/Users/user/Downloads/ellhnikiglwssapolitismoskaimme.pdf>

Παπαδοπούλου, Β. (2008). Διαπολιτισμική επικοινωνία στο σχολείο και στη σχολική τάξη. Στο *Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αγωγή* (σσ. 53-65). Οδηγός επιμόρφωσης. Θεσσαλονίκη: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων .

Παλαιολόγου, Ν & Ευαγγέλου, Ο. (2011). *Διαπολιτισμική παιδαγωγική. Εκπαιδευτική πολιτική για παιδιά μεταναστών*. Αθήνα: Πεδίο.

Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών, (2018). Ανακτήθηκε από:

https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27423:lr-lr&catid=6:information&Itemid=71

Ρεπούσης, Γ. Χ. (2000). *Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας*. . Αθήνα: Μεταίχμιο.

Σιβροπούλου, Ε. (2004). *Ταξίδι στον κόσμο των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών. Θεωρητικές και διδακτικές διαστάσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Σιμόπουλος, Γ. (2014). Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών στη διαπολιτισμική ικανότητα μέσα από μια βιωματική προσέγγιση. Στο Ζ. Παπαναούμ & Μ. Λιακοπούλου (Επιμ.), *Υποστηρίζοντας την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών*. Εγχειρίδιο Προγράμματος. Θεσσαλονίκη.

Σκούρτου, Ε. (1997). *Θέματα διγλωσσίας και εκπαίδευσης*. Αθήνα: Νήσος.

Σκούρτου, Ε., Βρατσάλης, Κ. & Γκόβαρης, Χ. (2004). Μετανάστευση στην Ελλάδα και εκπαίδευση: αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης- προκλήσεις και προοπτικές βελτίωσης. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ. Ανακτήθηκε από:

<https://docplayer.gr/9272644-Metanasteysi-stin-ellada-kai-ekpraideysi-apotiuisi-tis-yparhoysas-katastasis-prokliseis-kai-prooptikes-veltiosis-eupeirognouosyni.html>

Σταμάτης, Π. (2005). *Παιδαγωγική μη λεκτική επικοινωνία: ο ρόλος της απτικής συμπεριφοράς στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός.

Taurina, A. & Zirina, T. (2015). Ανάπτυξη του διαλογικού λόγου και των δεξιοτήτων γραμματισμού των παιδιών μέσα από το παιχνίδι και τις δραστηριότητες πρότζεκτ σε ιδρύματα προσχολικής εκπαίδευσης στη Λετονία. Στο Μ. Τζακώστα (Επιμ.), *Γλωσσική εκμάθηση και διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα* (σσ. 164-182). Αθήνα: Gutenberg.

Tomlinson, C. (2010). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας* (Χ. Θεοφιλίδης, μετ.) Αθήνα: Γρηγόρη.

Τοκατλίδου, Β. (2003). *Γλώσσα, επικοινωνία και γλωσσική εκπαίδευση*. Αθήνα: Πατάκης.

Τομπαϊδης, Δ. (1995). Η νέα γλωσσική διδασκαλία. Στο *Νεοελληνική Παιδεία* (σσ. 23-27).

Τριανταφυλλίδου, Α. & Μαρούκης, Θ. (2010). *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Κριτική.

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (2017). *Το έργο της εκπαίδευσης των προσφύγων*.

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2017/16_06_17_Epistimoniki_Epitropi_Prosfygon_YPPETH_Apotimisi_Protaseis_2016_2017_Final.pdf

Χαραλαμπίδης, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. (1997). *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Χοντολίδου, Ε. (1999). Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας. *Γλωσσικός Υπολογιστής. Περιοδική Έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική Αγωγή*. Τόμος1, σσ.115-117. Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε 24 Δεκεμβρίου, 2018, από:

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko1st/thematikes/>

Χριστίδης, Α. Φ. (1999). Στάσεις απέναντι στη πολυγλωσσία. Στο «*Ισχυρές*» και «*ασθενείς*» Γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού. Διεθνές Συνέδριο, 26-28 Μαρτίου 1997: Πρακτικά (σ. 93-94) 1^{ος} τόμος Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. England: Multilingual matters.

Council of Europe. (2001). *Common European framework of Reference for Languages: Learning, teaching assessment*. Cambridge: CUP. Ανακτήθηκε από:

<http://www.hau.gr/?i=greek-language-program.en.cefr-council>

Cook, V. J. (2008). *Second language learning and language teaching*. London: Hodder Education. Ανακτήθηκε από:

file:///C:/Users/user/Downloads/Second_Language_Learning_and_Language_Te.pdf

Cope, B. & Kalantzis, M. (2000). *Multiliteracies: literacy learning and the design of social feature*. London, New York: Routledge.

Cummins, J. (2005). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. (μτφρ. Σ. Αργύρη, εισ.- επιμ. Ε. Σκούρτου). Αθήνα: Gutenberg.

Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.

Halliday, M., McIntosh, A. & Stevens, P. (1964). *The linguistic sciences and language teaching*. London: Longman.

Hymes, D. (1972). On communicative competence. (Eds.) J. B. Pride and Holmes, J., *Sociolinguistics: Selected Readings*, pp. 269-293, Baltimore: Penguin.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone: cooperative, competitive and individualistic learning*. Boston: Allyn & Bacon.

Krashen, S. (1992). *The input hypothesis*. Chicago: Laredo.

Kress, G. & Van Leeuwen, T. (1996). *Reading images. The grammar of visual design*. London: Routledge.

Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. New York: Norton.

Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Saussure, F. (1979). *Μαθήματα γενικής γλωσσολογίας*. Αθήνα: Παπαζήση.

Slavin, Robert E. (1995). *Cooperative learning [Printed text]: theory, research and practice*. Boston: Allyn and Bacon.

Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. London: Longman.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΦΗΣ

<https://www.youtube.com/watch?v=JqdPsm7-GAg>

Κείμενο: Τραγούδι της ΑΒ-αλφαβήτα

Άλφα, βήτα, γάμα, δέλτα, έψιλον, ζήτα, ήτα, θήτα, γιώτα, κάπα, λάμδα, μι, νι, ξι, όμικρον, πι, ρο, σίγμα, ταφ, ύψιλον, φι, χι, ψι και ωμέγα είπα, τώρα ξέρεις την αλφαβήτα.

Άλφα, βήτα, γάμα, δέλτα, έψιλον, ζήτα, ήτα, θήτα, γιώτα, κάπα, λάμδα, μι, νι, ξι, όμικρον, πι, ρο, σίγμα, ταφ, ύψιλον, φι, χι, ψι και ωμέγα είπα, τώρα ξέρεις την αλφαβήτα.

1^η Ενότητα «Ας γνωριστούμε»

Κείμενο: Κατασκευασμένο

Ο Ζαφίρ είναι από τη Συρία. Του αρέσει να ταξιδεύει στον κόσμο. Έχει ταξιδέψει στη Ρωσία και στην Ελλάδα. Δεν ξέρει να διαβάζει ακόμη. Κάθε μέρα πηγαίνει στο σχολείο, για να μάθει την ελληνική γλώσσα και να μπορέσει να γνωρίσει τις ομορφιές της καινούριας χώρας, της Ελλάδας.

2^η Ενότητα «Στο σχολείο»

Κείμενο: Κατασκευασμένο

Δασκάλα, δέντρο, σχολείο, μαθητές, ποδήλατο, γόμα, παράθυρο, τάξη, μολύβι, βιβλίο, λεωφορείο με μαθητές.

3^η Ενότητα «Στην τάξη»

Κείμενο: Κατασκευασμένο

Η τάξη μου είναι μικρή. Έχει θρανία και καρέκλες. Έχει μια έδρα για τη δασκάλα και μια βιβλιοθήκη γεμάτη βιβλία. Η δασκάλα κρατάει ένα βιβλίο. Η πόρτα είναι καφέ. Δίπλα έχει έναν χάρτη και τους κανόνες της τάξης. Το ρολόι είναι κίτρινο και είναι δίπλα στην πόρτα. Το κυλικείο είναι μακριά από την τάξη. Έχει ένα παράθυρο.

4^η Ενότητα «Οικογένεια»

[https://www.youtube.com/watch?v= TeIumieNG4](https://www.youtube.com/watch?v=TeIumieNG4)

Κείμενο: Το μωρό γουρουνάκι (0:0-1:25)

Είμαι η Πέπα το γουρουνάκι. Αυτός είναι ο μικρός μου ο αδερφός μου ο Τζωρτζ, αυτή είναι η μαμά γουρουνίτσα και αυτός ο μπαμπάς γουρουνάκης. Πέπα το γουρουνάκι. Το μωρό γουρουνάκι.

Η Πέπα και ο Τζωρτζ επισκέπτονται τη μεγάλη τους ξαδέρφη τη Χλόη.

-Σήμερα, εκτός ότι θα δείτε τη Χλόη θα γνωρίσετε και το νέο σας ξαδερφάκι.

-Οου!

Η Πέπα και η οικογένεια της έφτασαν στο σπίτι της Χλόης.

-Γεια σας!

-Βρε, καλώς τους!

-Γεια σας, Πέπα και Τζωρτζ.

Αυτή είναι η Χλόη μεγάλη ξαδέρφη της Πέπα και του Τζωρτζ.

-Πού είναι το ξαδερφάκι μας;

-Να το μικρό ξαδερφάκι σας.

-Οοοοο!

Το ξαδερφάκι είναι ένα τόσο δα μωρό γουρουνάκι.

-Ω, πολύ ομορφούλι.

-Το μωρό είναι κοριτσάκι;

-Όχι, είναι αγόρι.

-Αχ, ευχόμουν να είναι κορίτσι.

-Και εγώ.

Ο Τζωρτζ χαίρεται που το μωρό είναι αγοράκι.

-Δεινόσαυρος...

-Νομίζω ότι ο μπέμπης παρά είναι μικρός για να παίζει με δεινόσαυρους.

-Τζωρτζ, ο μπέμπης δεν θέλει να παίζει μαζί σου. Θέλει να παίζει μαζί μου.

-Πέπα το μωρό είναι πάρα πολύ μικρό για να παίζει με μπάλες.

-Αμα δεν παίζει, ούτε με δεινόσαυρους, ούτε με μπάλες τότε τι κάνει;

-Τρώει και κοιμάται, και κάνει και αυτό.....

-Θεία γουρουνίτσα μπορώ να κρατήσω τον μπέμπη;

-Ναι, αν είσαι προσεκτική, μπορείς να κρατήσεις τον μικρό Αλέξανδρο.

5^η Ενότητα «Στο σπίτι»

<https://www.youtube.com/watch?v=SZv-Guj5-p8>

Κείμενο: Τα γενέθλια της Άννας. Playmobil ταινία, Οικογένεια Οικονόμου (1:43-3:04)

-Τι θέλετε να παίξετε πρώτα;

-Να παίζουμε κρυφτό.

-Μπορώ να φιλάω;

-Ναι, φυσικά. Αυτός που θα φιλάει, θα κάτσει στο ψυγείο και όλοι οι υπόλοιποι κρυφτείτε στο σπίτι.

-Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξι, επτά, οχτώ, εννέα, δέκα, φτου και βγαίνω.

-Τίνα, σε είδα, είσαι κάτω από το τραπέζι. Είναι κανείς εκεί πίσω;

-Χι χι χι χι χι,

-Άννα σε άκουσα.

-Με βρήκες.

-Γιώργο σε είδα, είσαι πίσω από το μαξιλάρι.

-Χα, Γιώργο, δεν πέτυχε η κρυψώνα μας.

-Μμμ, ας ρίξω μια ματιά επάνω τώρα. Αγγελίνα σε είδα, είσαι κάτω από το τραπέζι. Τώρα μου έμεινε μόνο η Ελένη. Πού να κρύβετε;

-Ούτε εδώ είναι. Ααα, είδα τα μαλλιά σου, είσαι μέσα στη μπανιέρα.

-Χα χα, σου πήρε ώρα να με βρεις.

-Τους βρήκες όλους; Ποιος είναι ο επόμενος που τα φιλάει;

-Τώρα θα φυλάξει η Τίνα, αυτή βρήκα πρώτη.

6^η Ενότητα «Όλοι έχουμε ένα σώμα»

Κείμενο: Κατασκευασμένο

Έχει μαύρα μαλλιά και είναι κοντός. Κρατάει μια τσάντα.

Έχει ξανθά μαλλιά και φοράει γυαλιά. Έχει μεγάλα πράσινα μάτια και φοράει παντελόνι.

Έχει ξανθά κοντά μαλλιά και είναι παχουλός. Έχει μπλε μάτια.

Έχει λίγα άσπρα μαλλιά και μεγάλα μπλε μάτια. Φοράει γυαλιά και έχει μουστάκι.

Έχει καστανά μαλλιά. Δεν είναι ψηλή, φοράει φούστα και έχει μεγάλα μπλε μάτια.

Έχει καστανά μεγάλα μάτια. Φοράει μαντήλι στο κεφάλι και μπλε παντελόνι.

Είναι ψηλός, λεπτός και έχει μαύρα μαλλιά. Φοράει μπλε μπλούζα.

Έχει κόκκινα μαλλιά και είναι θυμωμένη.

Είναι παχουλή με ξανθά κοντά μαλλιά και φοράει φόρεμα.

Είναι ψηλός. Έχει καστανά μαλλιά και φοράει φόρμα. Έχει μικρά καστανά μάτια και είναι χαμογελαστός.

7^η Ενότητα «Ο χρόνος»

Κείμενο: Κατασκευασμένος διάλογος

Ζαφίρ: Καλημέρα, Χασάν. Χρόνια Πολλά για τα γενέθλια σου.

Χασάν: Καλημέρα, Ζαφίρ. Σήμερα είναι 10 Ιουνίου. Δεν είναι σήμερα, είναι σε πέντε μέρες.

Ζαφίρ: Θα σου πω Χρόνια Πολλά στις 15 Ιουνίου.

Χασάν: Θυμάσαι το πάρτι των γενεθλίων μου πέρσι το καλοκαίρι;

Ζαφίρ: Όχι, δεν ήμουν στην Ελλάδα. Φέτος ήρθα, τον Αύγουστο, πριν ανοίξουν τα σχολεία.

Χασάν: Θα έρθεις φέτος στο πάρτι μου; Θα γίνει το Σάββατο.

Ζαφίρ: Ναι, αλλά η Άννα δεν μπορεί να έρθει, έχει χορό. Ο Άλαν, θα έρθει γιατί έχει ποδόσφαιρο κάθε Δευτέρα-Τετάρτη –Παρασκευή.

Χασάν: Η Σελίνα θα έρθει και αυτή. Δεν θα πάει στο πάρκο που πηγαίνει κάθε απόγευμα.

Ζαφίρ: Ωραία, τι δώρο θέλεις;

Χασάν: Ότι θέλεις. Όχι ρολόι, γιατί μου πήρε, πέρσι, η Άννα.

8^η Ενότητα «Το γλυκό συναίσθημα»

<https://www.youtube.com/watch?v=fxRQ4NpPUy4>

Κείμενο- τραγούδι : Το δέντρο των συναισθημάτων

Δέντρο των συναισθημάτων, δέντρο με πολλούς καρπούς, ίδιοι οι δυο καρποί δεν είναι, κοίτα το, και συ και κρίνε. Και η χαρά εκεί καρπίζει και η αγάπη και η φιλία και ο θυμός και ο φόβος και η λύπη τίποτα από αυτό δε λείπει.

Δέντρο των συναισθημάτων με καρπούς χωρίς χυμό έχει ρίζες στη ψυχή μας, χρωματίζει τη ζωή μας. Και η χαρά εκεί καρπίζει και η αγάπη και η φιλία και ο θυμός και ο φόβος και η λύπη τίποτα από αυτό δε λείπει.

Και η χαρά εκεί καρπίζει και η αγάπη και η φιλία και ο θυμός και ο φόβος και η λύπη τίποτα από αυτό δε λείπει.

9^η Ενότητα «Όνειρα και παραμύθια»

https://www.youtube.com/watch?v=WhaMYroe8_o

Κείμενο :Το παραμύθι της Λίτσας της πασχαλίτσας

Μια φορά κι έναν καιρό μέσα σε ένα υπέροχο κήπο ζούσε μια πασχαλίτσα που τη λέγανε Λίτσα. Ήταν χαριτωμένη σαν ένα λουλούδι και ήσυχη σαν μια ζωγραφιά. Η μαμά της, η κυρία πασχαλίτσα έλεγε στις φίλες τις: «Είναι πολύ υπάκουη και δε λείπει ποτέ ψέματα».

Όλα τα έντομα του κήπου ψιθύριζαν μεταξύ τους όταν την έβλεπαν να περνά: «Τι αξιαγάπητη δεσποινίς, τι αξιαγάπητη δεσποινίς»!

Μια μέρα η Λίτσα πήγε και κάθισε πάνω στη γαμψή μύτη μιας γριάς γυναίκας που είχε πέσει από τον ουρανό. Όπως καταλαβαίνεται ήταν η μύτη μιας μάγισσας που δεν αγαπούσε κανέναν, πόσο μάλλον τη μικρή πασχαλίτσα που της έφερνε φαγούρα.

-Θέλω να γίνεις η πιο άσχημη πασχαλίτσα και η καρδιά σου να γίνει μαύρη σαν τις μαύρες βούλες που έχεις στην πλάτη σου, είπε η γριά γυναίκα στη Λίτσα.

Μετά, αφού φόρεσε το ψηλό μαύρο καπέλο της εξαφανίστηκε. Τότε έγινε ακριβώς αυτό που είπε η μάγισσα, η Λίτσα έγινε πραγματικά πολύ άσχημη. Η χαριτωμένη πριν μυτούλα της, τώρα τη ντρόπιαζε και τα μαλλιά της στέκονταν τόσο όρθια που ήταν αδύνατο να τα χτενίσει. Στο σπίτι η μαμά της έκλαιγε, γιατί η άλλοτε όμορφη μικρή Λίτσα της είχε γίνει τώρα πολύ άσχημη και ανυπάκουη.

-Τι έκανα στο Θεό, έλεγε, για να έχω τέτοια κόρη;

-Τίποτα απολύτως, ένα πλάσμα του καλού Θεού ήμουν και είμαι ακόμη, απαντούσε η κακιά πια πασχαλίτσα. Σε όλους τους φίλους της, τα έντομα του κήπου, έκανε γκριμάτσες και τους τρόμαζε. Η σαρανταποδαρούσα μια μέρα νευρίασε και της είπε: «Άμα σε πιάσω, θα σου δώσω μια στο ποπό σου, αλίμονο σου κακιά μικρή». Αλλά η Λίτσα συνέχισε να τους κοροϊδεύει όλους, αδιαφορώντας για την οργή τους

μέχρι που βρήκε καινούριους φίλους που τους θαύμαζε, τη Μάχη, τη χοντρή αράχνη και τον Άρη, το σαλιάρη βάτραχο.

Όμως μια νύχτα εμφανίστηκε μια νεράιδα. Φορούσε ένα φουστάνι κεντημένο με αστέρια που καθώς προχωρούσε έλαμπαν. Μετά η μικρή νεράιδα ξάπλωσε σε ένα χαλί από λουλούδια.

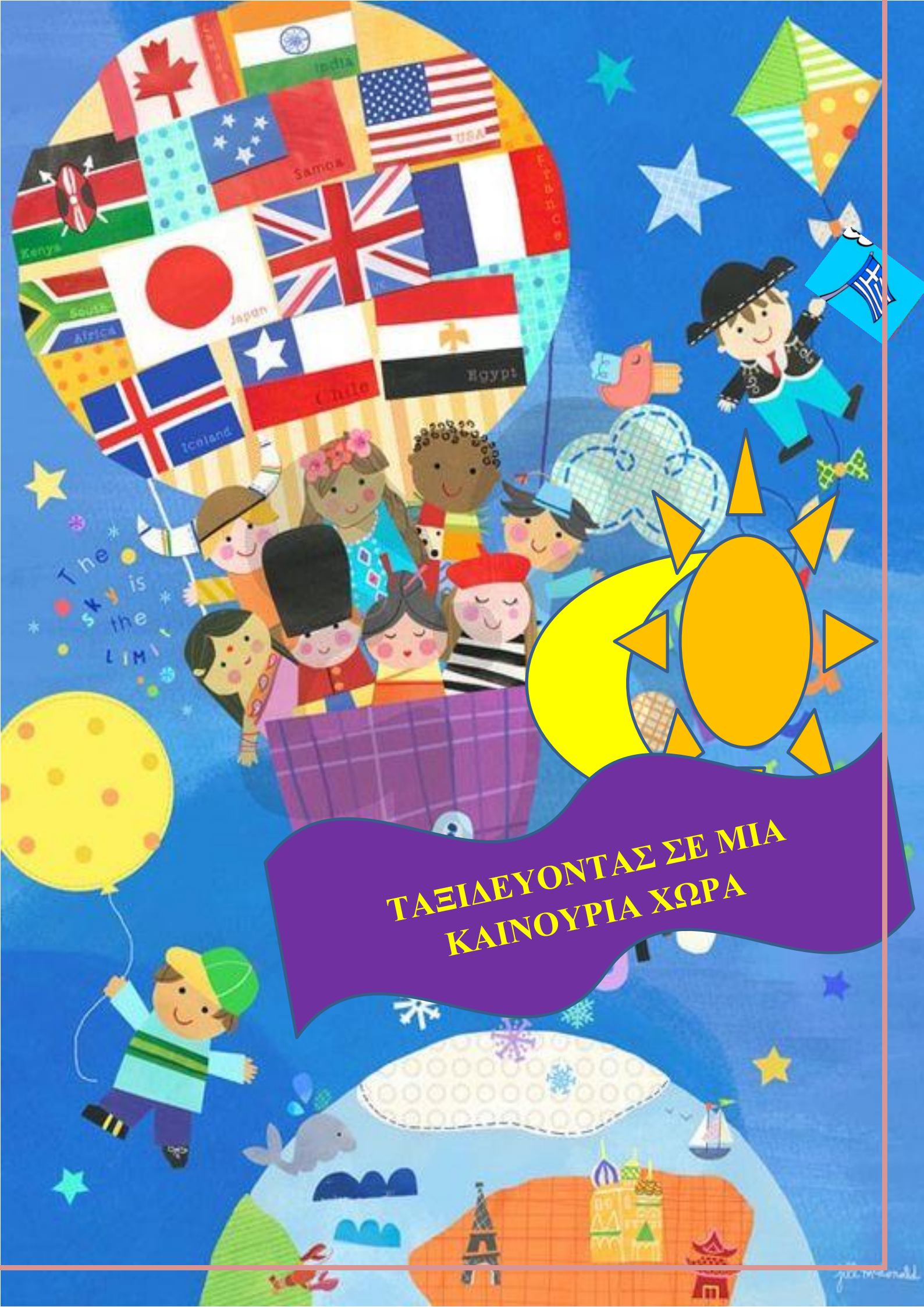
- Κοιτάξτε, μια νεράιδα, μπορούμε να της κλέψουμε το μαγικό της ραβδί, είπε ο Άρης ο σαλιάρης. Συμφώνησε αμέσως η Μάχη, η αράχνη. Το 'παν και το κάμαν. Όμως, μόλις άγγιξαν το ραβδί της νεράιδας, ο Άρης μεταμορφώθηκε σε καρότο και η Μάχη σε κουνέλι που του αρέσουν πολύ τα καρότα. Όσο για τη μικρή πασχαλίτσα, η νεράιδα με ένα κλείσιμο του ματιού της την έκανε πάλι, όπως ήταν πριν, όμορφη και ευγενική. Της έδωσε δηλαδή ξανά αυτά που της είχε κλέψει η μάγισσα.

- Μαμά, μαμά, φώναξε τότε με χαρά η Λίτσα, ξανάγινα όπως ήμουνα.

- Η μικρή γλυκιά κορούλα μου, συμπλήρωσε κλαίγοντας από τη χαρά της η μαμά πασχαλίτσα.

Έτσι, στο τέλος της μέρας όλοι στον κήπο ξανάγιναν ευτυχισμένοι.

Το Εκπαιδευτικό Υλικό

**ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ
ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΧΩΡΑ**

The sky is the limit

jill macdonald

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΖΑΦΙΡ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ
Ο ΣΑΦΙΡ ΗΉΘΕ ΑΠΟ ΑΝΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥ.
ΕΥΧΑΡΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΓΕΙΣ ΤΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΠΟΛΛΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ. ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ
Η ΕΥΧΑΡΩΝ ΕΧΕΙ ΠΟΛΛΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ. ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ

ΥΠΕΡΟΧΟ ΤΑΞΙΔΙ. ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΟΜΩΣ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΤΗΝ
ΛΙΠΕΡΟΧΟ ΤΑΞΙΔΙ. ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΟΜΩΣ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΤΗΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ ΤΙΣ
ΕΥΧΗΝΙΚΗ ΛΥΣΣΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ ΤΙΣ

ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΠΟΥ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ.
ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΠΟΥ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ.

ΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΚΑΙ ΝΑ
ΜΕ ΑΛΛΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΜΑΘΕΙ ΚΑΙ ΝΑ

ΓΝΩΡΙΣΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΧΩΡΑ.
ΓΝΩΡΙΣΕΙ ΤΗΝ ΕΥΧΗΝΙΚΗ ΛΥΣΣΑ ΚΑΙ ΧΩΡΑ.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΟΝ ΒΟΗΘΗΣΕΙΣ.
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΟΝ ΒΟΗΘΗΣΕΙΣ.

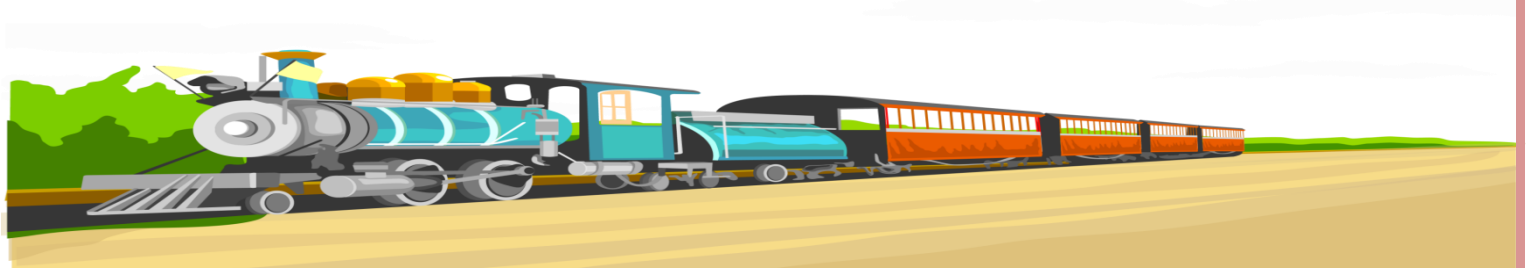
ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙΣ ΕΙΝΑΙ:
ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙΣ ΕΙΝΑΙ:

ΜΟΛΥΒΙ- ΓΟΜΑ- ΜΑΡΚΑΔΟΡΟΥΣ
ΜΟΛΥΒΙ- ΓΟΜΑ- ΜΑΡΚΑΔΟΡΟΥΣ

ΘΕΛΗΣΗ- ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ- ΥΠΟΜΟΝΗ- ΕΠΙΜΟΝΗ.
ΘΕΛΗΣΗ- ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ- ΥΠΟΜΟΝΗ- ΕΠΙΜΟΝΗ.

ΚΑΛΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΣΟΥ ΤΑΞΙΔΙ.
ΚΑΛΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΣΟΥ ΤΑΞΙΔΙ.

<u>ΕΝΟΤΗΤΑ</u> ΠΡΟΓΡΑΦΗΣ.....	6
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 1</u> «ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΤΟΥΜΕ».....	24
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 2</u> «ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»	44
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 3</u> «ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ».....	57
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 4</u> «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ».....	71
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 5</u> «ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ».....	85
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 6</u> «ΟΛΟΙ ΕΧΟΥΜΕ ΕΝΑ ΣΩΜΑ».....	101
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 7</u> «Ο ΧΡΟΝΟΣ».....	116
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ 8</u> «ΤΟ ΓΛΥΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ».....	131
<u>ΕΝΟΤΗΤΑ9</u> «ΟΝΕΙΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ».....	146

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προγράψτε
Προλόγους

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

- ★ το Ελληνικό αλφάβητο
- ★ τα μεγάλα και τα μικρά- πεζά γράμματα
- ★ να γράφεις με τη σωστή φορά
- ★ να προφέρεις αυτό που γράφεις
- ★ κάθετες, οριζόντιες, πλάγιες γραμμές
- ★ τα σχήματα
- ★ λέξεις

Η ΑΛΦΑΒΗΤΑ

Α

α

αλάτι

Β

β

βάρκα

Γ

γ

γάτα

Δ

δ

δάσος

Ε

ε

ελάφι

Ζ

ζ

ζύμη

Η

η

ήλιος

Θ

θ

θάλασσα

Ι

ι

ιπποπόταμος

Κ

κ

κότα

Λ

λ

λεμόνι

Μ

μ

μάτι

Ν

ν

νάνος

Ξ

ξ

ξύλα

Ο

ο

ομπρέλα

Π

π

παπί

Ρ

ρ

ρινόκερος

Σ

σ

σαλάτα

Τ

τ

τόπι

Υ

υ

υπολογιστής

Φ

φ

φακός

Χ

χ

χέρι

Ψ

ψ

ψάρι

Ω

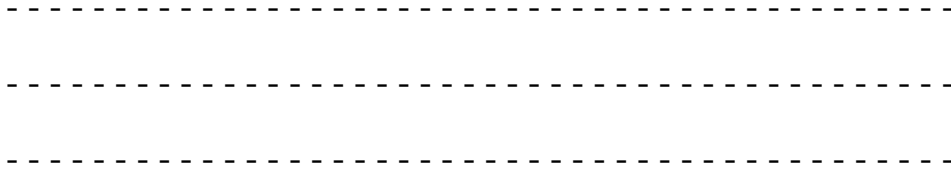
ω

ώρα οκτώ

Βοήθησε τον Ζαφίρ να πάει στο σχολείο

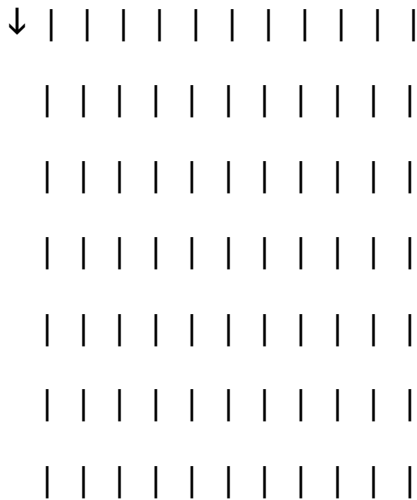
Οριζόντιες γραμμές

Σχεδιάσε τη γραμμή από αριστερά προς τα δεξιά.

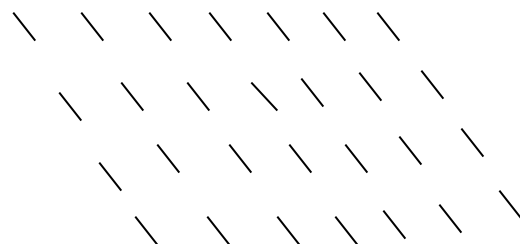
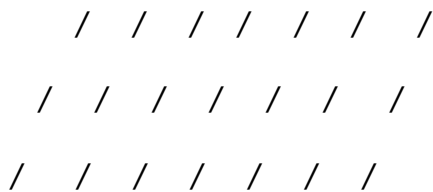
Κάθετες γραμμές

Σχεδιάσε τη γραμμή από πάνω προς τα κάτω.

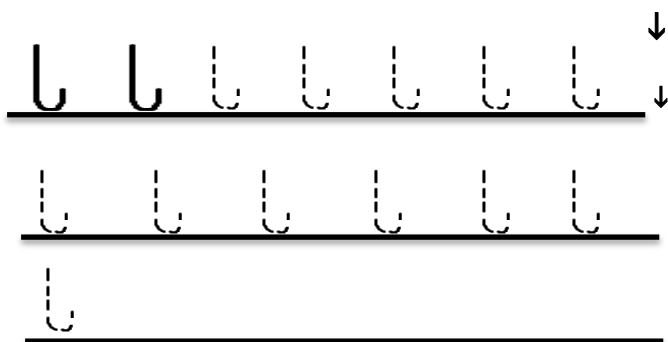
Πλάγιες γραμμές

Σχεδιάσε πλάγιες γραμμούλες.

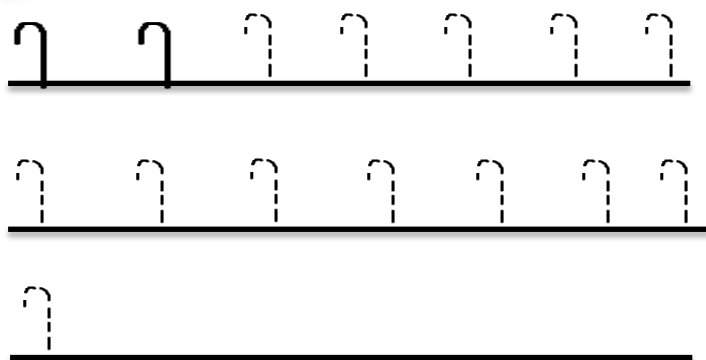

Βρέχει, ο Ζαφίρ χρειάζεται ομπρέλα!

Σχεδιάσε το καθιστό μαστουνάκι της ομπρέλας.

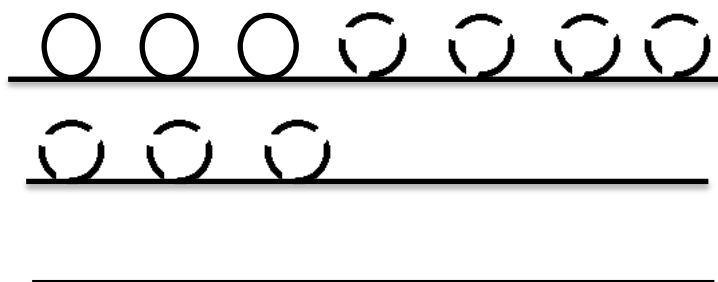
Σχεδιάσε το όρθιο μαστουνάκι

Μην ξεχάσεις,
ξεκινάμε από
πάνω προς τα
κάτω.

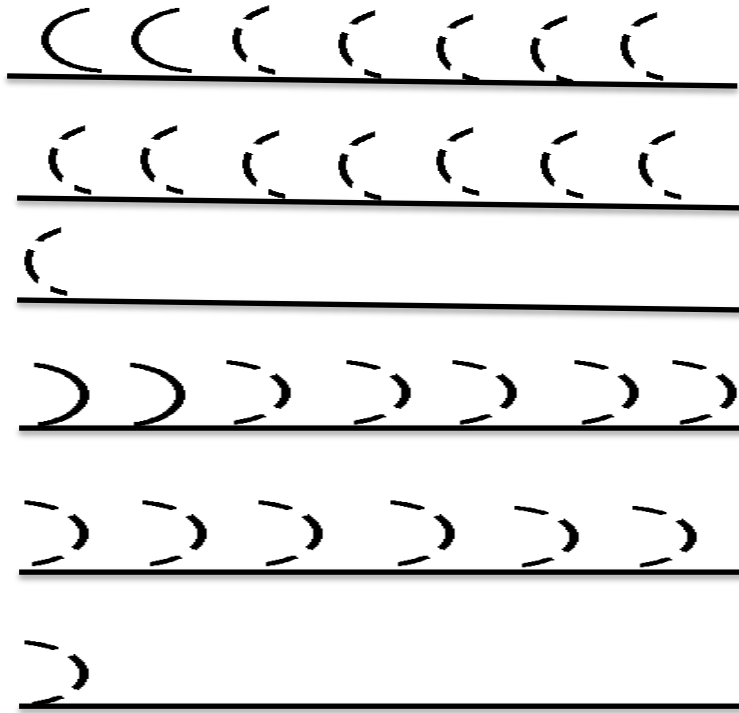
Σχεδιάσε κύκλους, όπως η μπάλα.

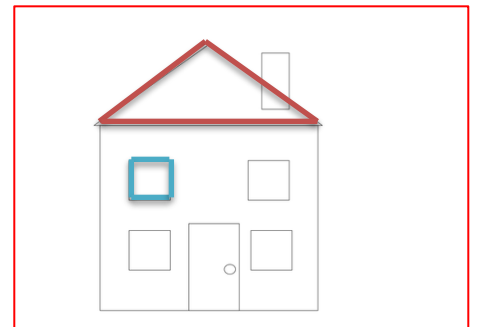
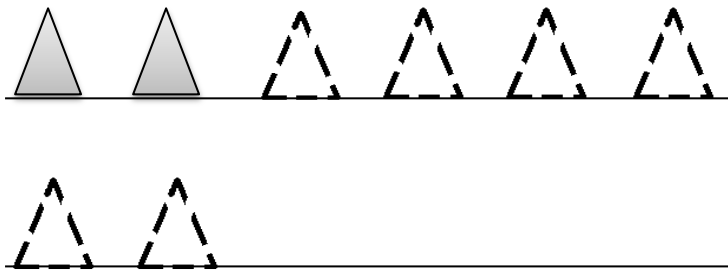
Χώρισε το φεγγάρι και σχεδίασε δύο -2 μισοφέγγαρα

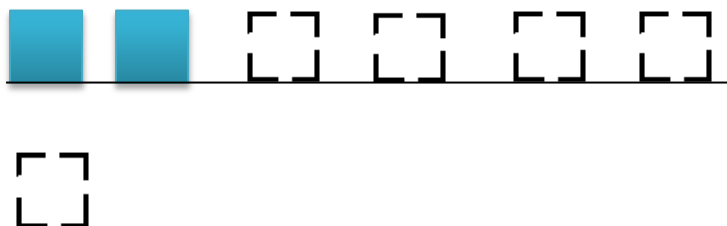
Σχεδίασε μισοφέγγαρο.

Ένωσε τις γραμμές που έμαθες και φτιάξε το τρίγωνο

Ένωσε τις γραμμές που έμαθες και φτιάξε το τετράγωνο

Ας μάθουμε τα γράμματα Α, α, Τ, τ, Π, π, Ι, ι

Γράψε το γράμμα Α, α

Α Α _____
α α _____

αεροπλάνο

Γράψε το γράμμα Τ, τ

Τ Τ _____
τ τ _____

τηλέφωνο

Γράψε το γράμμα Π, π

Π Π _____
π π _____

παπί

Γράψε το γράμμα Ι, ι

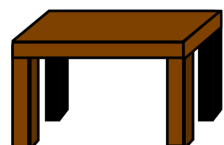
Ι Ι _____
ι ι _____

ιπποπόταμος

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και Ο κύκλωσε τα.

Καράβι πατούσα αυτοκίνητο αστυνομικός πιάτο τραπέζι

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Α, α,

Τ, τ,

Π, π,

Ι, ι

αεροπλάνο

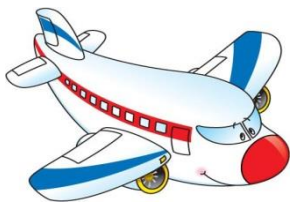
τηλέφωνο

παπί

ιπποπόταμος

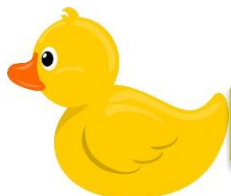
Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

— εροπλάνο

— ηλέφωνο

— απί

— ηποπόταμος

Ας μάθουμε τα γράμματα Ν, ν, Κ, κ, Χ, χ, Ο, ο

Γράψε το γράμμα Ν, ν

Ν Ν

ν ν

νάνος

Γράψε το γράμμα Κ, κ

Κ Κ

κ κ

κότα

Γράψε το γράμμα Χ, χ

Χ Χ

χ χ

χελώνα

Γράψε το γράμμα Ο, ο

Ο Ο

ο ο

ομπρέλα

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και κύκλωσε τα.

Καμήλα οδοντίατρος χαρταετός καρέκλα δαχτυλίδι νοσοκόμα

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Ν, ν,

Κ, κ,

Χ, χ,

Ο, ο

άνος

κότα

χελώνα

ομπρέλα

Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

— άνος

— ότα

— ελώνα

— μπρέλα

Ας μάθουμε τα γράμματα Δ, δ, Σ, σ, ς, Β, β, Ρ, ρ

Γράψε το γράμμα Δ, δ

Δ Δ _____

δ δ _____

δάσκαλος

Γράψε το γράμμα Σ, σ, ς

Σ Σ _____

σ σ _____

ς ς _____

σίδηρο

Γράψε το γράμμα Β, β

Β Β _____

β β _____

βαλίτσα

Γράψε το γράμμα Ρ, ρ

Ρ Ρ _____

ρ ρ _____

ρακέτα

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και χρωμάτισε τα με **κόκκινο**, **πράσινο**, **μπλε**, **κίτρινο**.

 το Δ, δ το Β, β το Ρ, ρ το Σ, σ, ς

Δελφίνι

βρύση

δώρο

βάτραχος

δρόμος

ρόδα

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Δ, δ,

Σ, σ, ς,

Β, β,

Ρ, ρ

δάσκαλος

σίδερο

βαλίτσα

ρακέτα

Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

— άσκαλο —

— ίδερο

— αλίτσα

— ακέτα

Ας μάθουμε τα γράμματα Γ, γ, Ε, ε, Ζ, ζ, Ξ, ξ

Γράψε το γράμμα Γ, γ

Γ Γ

γ γ

γάτα

Γράψε το γράμμα Ε, ε

Ε Ε

ε ε

ελέφαντας

Γράψε το γράμμα Ζ, ζ

Ζ Ζ

ζ ζ

ζάρι

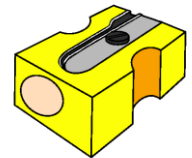

Γράψε το γράμμα Ξ, ξ

Ξ Ξ

ξ ξ

ξύστρα

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και χρωμάτισε τα με **κόκκινο**, **πράσινο**, **μπλε**, **κίτρινο**.

 το Γ, γ το Ε, ε το Ζ, ζ το Ξ, ξ

Ζωγράφος κουζίνα τάξη γουρούνι ξενοδοχείο έλατο

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Γ, γ

Ε, ε,

Ζ, ζ,

Ξ, ξ

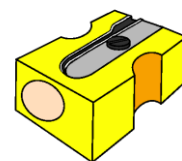
γάτα

ελέφαντας

ζάρι

ξύστρα

Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

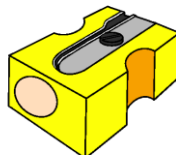
___ άτα

___ άρι

___ λέφαντας

___ ύστρα

Ας μάθουμε τα γράμματα Η, η, Λ, λ, Θ, θ, Μ, μ

Γράψε το γράμμα Η, η

Η Η

η η

ήλιος

Γράψε το γράμμα Λ, λ

Λ Λ

λ λ

λεωφορείο

Γράψε το γράμμα Θ, θ

Θ Θ

θ θ

θρανίο

Γράψε το γράμμα Μ, μ

Μ Μ

μ μ

μωρό

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και χρωμάτισε τα με πορτοκαλί, καφέ, ροζ, κόκκινο

το Η, η

το Λ, λ

το Θ, θ

το Μ, μ

Ποδήλατο μολύβι ποτήρι μάτι θησαυρός κιθάρα

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Η, η,

Λ, λ,

Θ, θ,

Μ, μ

ήλιος

λεωφορείο

θρανίο

μωρό

Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

___ οίνικας

___ ρανίο

___ εωφορείο

___ ωρό

Ας μάθουμε τα γράμματα Φ, φ, Ψ, ψ, Υ, υ, Ω, ω

Γράψε το γράμμα Φ, φ

Φ Φ

φ φ

φοίνικας

Γράψε το γράμμα Ψ, ψ

Ψ Ψ

ψ ψ

ψάρι

Γράψε το γράμμα Υ, υ

Υ Υ

υ υ

υπολογιστής

Γράψε το γράμμα Ω, ω

Ω Ω

ω ω

ώρα

Ψάξε να βρεις τα γράμματα που έμαθες και χρωμάτισε τα με πορτοκαλί, καφέ, ροζ, κόκκινο

το Φ, φ

το Ψ, ψ

το Υ, υ

το Ω, ω

Ψωμί

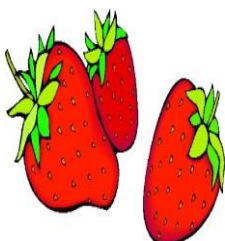
φράουλες

ψυγείο

φίδι

φώκια

παγωτό

Ακούω- Κατανοώ- Παράγω

Ακούω προσεκτικά και λέω δυνατά τη λέξη.

Φ, φ,

Ψ, ψ,

Υ, υ,

Ω, ω

φοίνικας

ψάρι

υπολογιστής

ώρα

Συμπλήρωσε το γράμμα που λείπει και διάβασε το.

— οίνικας

— άρι

— πολογιστής

— ρα

Ακούω και τραγουδώ το τραγούδι της ΑΒ:

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω τώρα ξέρεις την Α Β

Ας γνωριστούμε

Η παρέα μου στην Ελλάδα

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

★χαιρετισμούς

★τα φωνήεντα και τα δίψηφα
φωνήεντα

★τις προσωπικές αντωνυμίες

★το βοηθητικό ρήμα είμαι

★να συστήνεται

Ακούω και Διαβάζω.

Ας γνωριστούμε « Γεια σας »

Ο Χασάν, ο Άλαν, η Άννα, ο Μιρ και η Σελίνα είναι η παρέα μου στην Ελλάδα.

Μου αρέσει να ταξιδεύω.
Αυτό είναι το πρώτο μου ταξίδι στην Ελλάδα.

Είμαι από τη Συρία.

1.

Αφού διαβάσω

σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Ποιος είναι ο ήρωας που ταξιδεύει πρώτη φορά στην Ελλάδα;

Ποια είναι η παρέα του Ζαφίρ στην Ελλάδα; Σημειώνω με ✓.

Ο Χασάν

Η Ελένη

Ο Μιρ

Ο Άλαν

Η Άντα

Η Άννα

Η Ζαφίρα

Η Σελίνα

2.

φωνήεντα.

Διαβάζω

και κυκλώνω

με κόκκινο χρώμα τα

Η Άννα έχει έναν σκύλο

με φουντωτή ουρά.

Κάθε μέρα παίζουν στο οικόπεδο της γειτονιάς.

Μετά το παιχνίδι πρέπει να

τον καθαρίσει καλά.

Το βράδυ πριν τον ύπνο τον χτενίζει

με μια χτένα.

3.

Διαβάζω πάλι
φωνήεντα.

και κυκλώνω με

πράσινο τα δίψηφα

Η Άννα έχει έναν σκύλο

με φουντωτή ουρά.

Κάθε μέρα παίζουν στο οικόπεδο της γειτονιάς.

Μετά το παιχνίδι πρέπει να

τον καθαρίσει καλά.

Το βράδυ πριν τον ύπνο τον χτενίζει

με μια χτένα.

Γράφω

1.

Γράφω τα ονόματα των παιδιών, όπως στο παράδειγμα.

Γεια σας είμαι ο Ζαφίρ.

Κόλλησε τη
φωτογραφία
σου

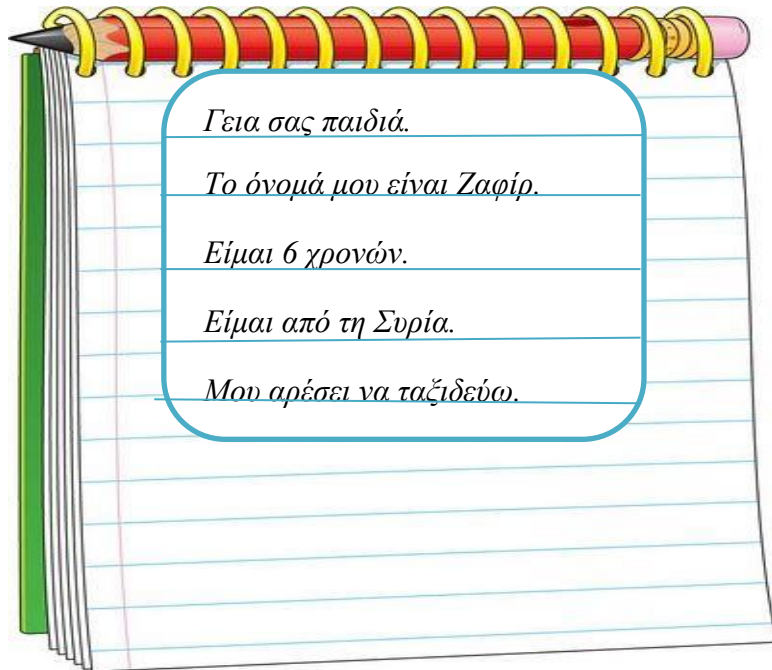

Γράφω το όνομά μου με ΚΕΦΑΛΑΙΑ

2.

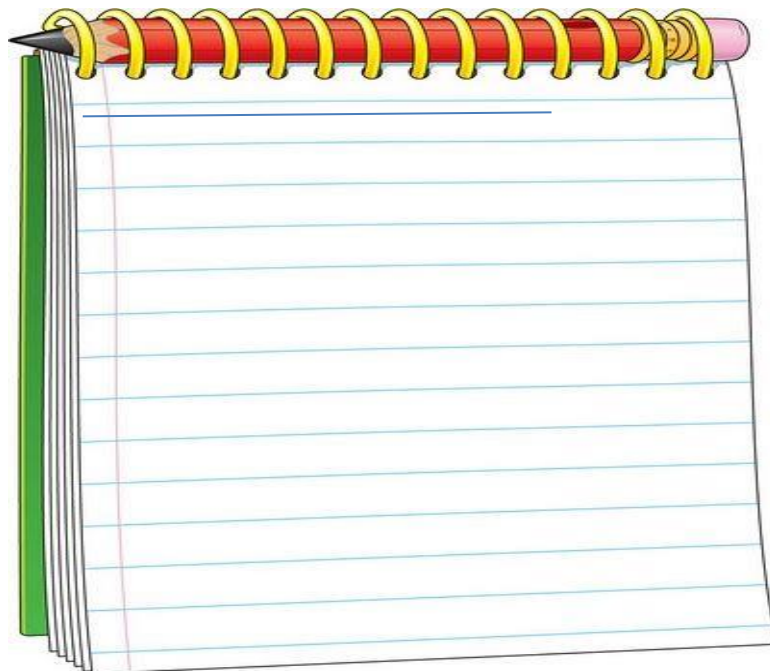

Παρατήρησε την εικόνα και γράψε για τον εαυτό σου, όπως στο παράδειγμα.

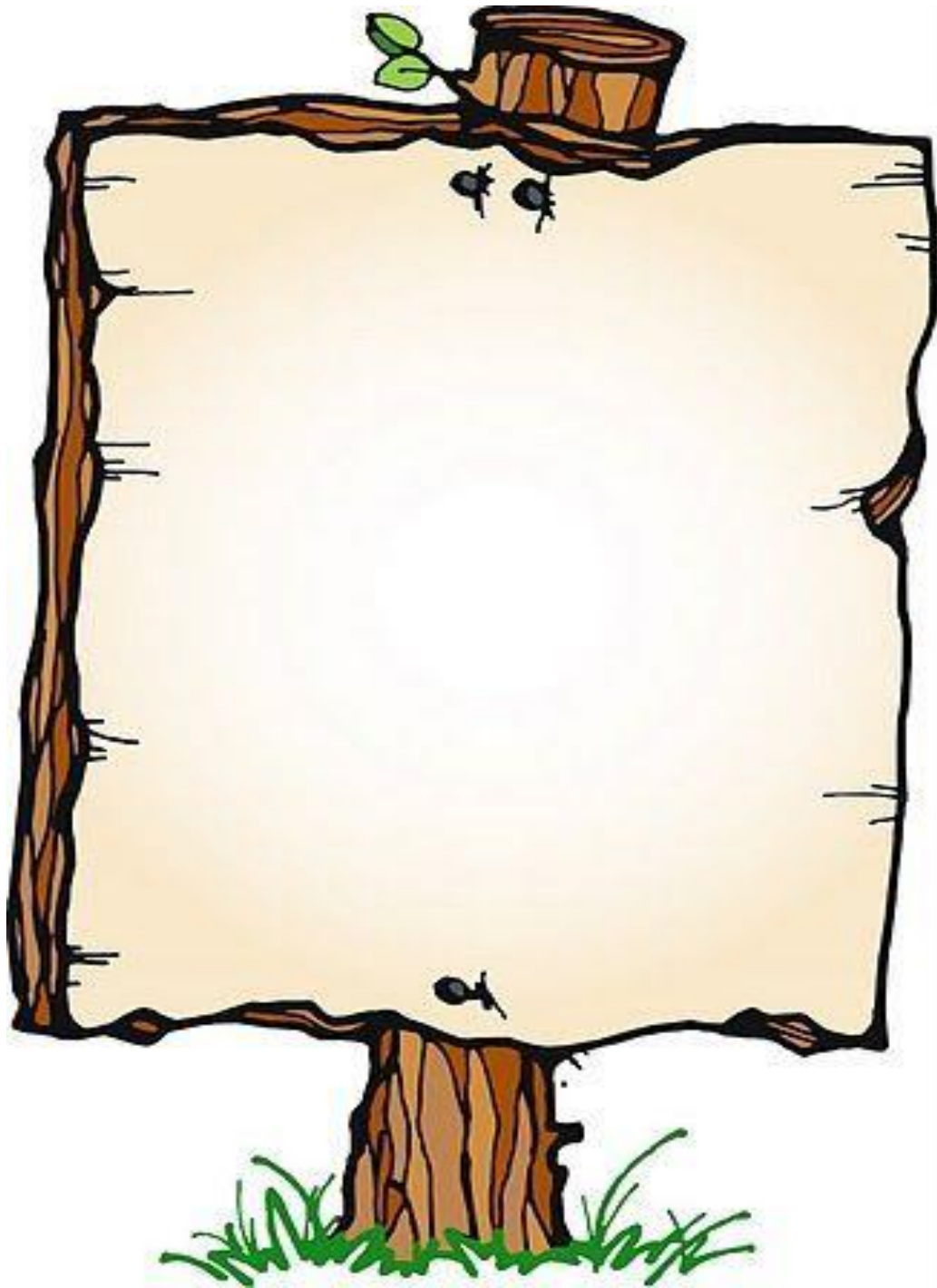
Βάλε μια
φωτογραφία
σου!!!

Ο εαυτός
μου

Ζωγράφισε τον εαυτό σου.

Γράφω το όνομά μου στη μητρική μου γλώσσα.

1. Χρωματίζω τα γράμματα που έμαθα όταν

χαιρετώ.

2. Γράφω με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα.

3.

Συμπλήρωσε τα φωνήεντα που λείπουν, φτιάξε τις λέξεις και διάβασε.

Μ □ Τ □ □

Π □ Τ □ □

Σ □ Μ □ □

Συμπλήρωσε τα δίψηφα φωνήεντα που λείπουν, φτιάξε τις προτάσεις και διάβασε.

ΑΙ ΕΙ ΟΙ ΟΥ

Από που
___σ___;

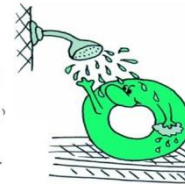
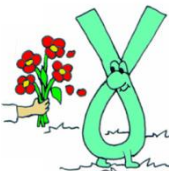

___μ___ από
τη Συρία.

4.

Γράφω με μικρά γράμματα για σου.

5.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες με μικρά γράμματα.

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

ΚΑΛΗΣΠΕΡΑ

ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ

6.

Διάλεξε και κύκλωσε τη σωστή προσωπική αντωνυμία.

Εγώ, εσύ, αυτός- αυτή- αυτό, εμείς, εσείς, αυτοί- αυτές- αυτά

1. Αυτοί/Αυτή παίζουν μπάλα.

2. Αυτός/Αυτό είναι αεροπλάνο.

3. Αυτή/Αυτοί είναι δασκάλα.

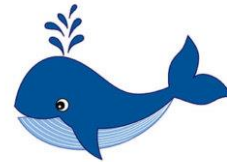
4. Εγώ/Εσύ είμαι κορίτσι.

7.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

• σημαία • παιχνίδια • παιδιά • φάλαινα

8.

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με το ρήμα είμαι.

Είμαι, είσαι, είναι, είμαστε, είσαστε/είστε, είναι

✦ Εγώ κατάγομαι από την Ελλάδα, _____ Έλληνας.

✦ Ο Ζαφίρ _____ μαθητής.

✦ Αυτή _____ η δασκάλα μας.

✦ _____ χαρούμενοι γιατί θα πάμε εκδρομή.

✦ Εσείς _____ από τη Συρία;

9.

Βρίσκω και κυκλώνω τις λέξεις στα ελληνικά και στη γλώσσα μου.

9α.

Γράφω τις λέξεις στα ελληνικά και στη γλώσσα μου.

Two sets of horizontal dashed lines for writing practice.

9β.

Βρίσκω και κυκλώνω τη χώρα καταγωγής μου.

10.

Βρίσκω και κυκλώνω τις προσωπικές αντωνυμίες.

Εγώ, εσύ, αυτός- αυτή- αυτό, εμείς, εσείς, αυτοί- αυτές- αυτά

A	E	Γ	Ω	Λ	A	Y	T	O	I
Σ	A	Y	T	E	Σ	O	N	A	A
X	Γ	Δ	Σ	M	T	Π	A	Σ	Θ
Y	A	H	Z	E	Θ	A	Y	T	O
A	Y	Λ	Ξ	I	Π	T	T	A	T
E	Σ	E	I	Σ	P	I	O	Λ	E
A	Y	T	A	E	Σ	E	Σ	Σ	Σ
A	Y	T	H	I	Y	I	E	B	Y

11.

Γράφω τις λέξεις που βρήκα στη γλώσσα μου.

Διαβάζω και Μαθαίνω

ΦΩΝΗΝΤΑ

Τα φωνήεντα είναι 7 –
εφτά και φωνάζουν
δυνατά!

Αα, Ε ε, Η η, Ι ι, Ο ο,

Υ υ, Ω ω

ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΝΤΑ

Δυο- δυο πηγαίνουμε
εμείς

Δυο- δυο φωνάζουμε εμείς
με δυνατή φωνή

ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΝΤΑ

Τα φωνήεντα: **Α α, Ο ο, Ω ω, Ε ε, Ι ι, Η η, Υ υ**

Τα δίψηφα φωνήεντα: **Αι αι, Οι οι, Ει ει, Υι υι, Ου ου**

Αι αι = ε

Ει ει = ι

Οι οι = ι

Υι υι = ι

Ου ου = ου

Τονίζονται στο δεύτερο φωνήεν **αί, εί, οί, υί, ού** και δε
χωρίζονται ποτέ.

Να θυμάσαι:

Οι λεξούλες που δείχνουν ότι κάποιος κάνει κάτι
λέγονται **ρήματα**. Το ρήμα **είμαι** γράφεται με **ει** σε όλα
τα πρόσωπα και τονίζεται στο δεύτερο φωνήεν **εί**.

Οι λεξούλες **εγώ, εσύ, αυτός-αυτή-αυτό, εμείς, εσείς,**
αυτοί-αυτές-αυτά που μπορούν να πάρουν μπροστά τους
τα ρήματα, λέγονται **προσωπικές αντωνυμίες**.

Εγώ είμαι

Εσύ είσαι

Αυτός –αυτή- αυτό
είναι

Εμείς είμαστε

Εσείς είσαστε/είστε

Αυτοί-αυτές- αυτά
είναι

Ακούω και Κατανοώ

2.

Ακούω προσεκτικά και σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

1

Ο Ζαφίρ είναι από τη

Ρωσία

Συρία

Ελλάδα

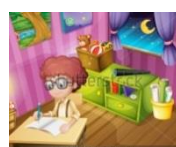

2

Του αρέσει να

κοιμάται

διαβάζει

ταξιδεύει

3

Πηγαίνει

στο σχολείο

στην παιδική χαρά

στο σπίτι

1.

Ας παίξουμε. Παιχνίδι γνωριμίας.

Ακούω,

διαβάζω

και παίζω.

Συνεχίζουμε μέχρι να συστηθούνε όλα τα παιδιά.

Ακούω και τραγουδώ.

Γεια σε όλα τα παιδιά

Το σχολείο ξεκινά

Με μια όμορφη παρέα

Θα περάσουμε ωραία.

2.

Ας παίξουμε το παιχνίδι « Έλα στη θέση μου ».

Ακούω,

διαβάζω

και παίζω.

Γεια σας παιδιά! Είμαι η Άννα. Με λένε Άννα και είμαι από την Ελλάδα.

Κάνε το ίδιο με τους συμμαθητές σου.

Παιχνίδι με κάρτες. Οι μαθητές φτιάχνουν κάρτες με τα ονόματά τους. Αφού τις μπερδέψουν, διαλέγει ο καθένας από μια κάρτα και παρουσιάζει τον συμμαθητή που πέτυχε στην κάρτα.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΟΛΗΛΥ

2

Στο σχολείο

Πηγαίνω
στο
σχολείο!

Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις

- ★ τρόπους που πηγαίνουμε στο σχολείο
- ★ τα ουσιαστικά
- ★ να ξεχωρίζεις τα τρία γένη
αρσενικό θηλυκό ουδέτερο
- ★ το ρήμα πηγαίνω
- ★ λεξιλόγιο σχετικό με το σχολείο
- ★ να χωρίζεις σε συλλαβές τις λέξεις
- ★ τα αρνητικά μόρια δε (ν), μη (ν)

Καλημέρα Άννα. Πού πηγαίνεις;

Καλημέρα! Πηγαίνω στο σχολείο.

Γιατί τρέχεις;

Τρέχω γιατί έχω αργήσει. Ξεκίνησε το μάθημα.

Όχι, δεν ξεκίνησε το μάθημα.

Ουφ.. Τέλεια, δεν θέλω να αργήσω την πρώτη μέρα.

Καλημέρα Σελίνα. Πού πηγαίνεις;

Καλημέρα Μιρ. Πηγαίνω στο σχολείο με τους γονείς μου.

Καλημέρα κυρία!

Καλημέρα παιδιά! Ωρα για μάθημα.

1.

Αφού διαβάσω τους διαλόγους, ενώνω με τη σωστή απάντηση

Τα παιδιά πηγαίνουν

στο σχολείο

στην παιδική χαρά

στην τάξη

Ποιος τρέχει;

Η Σελίνα

Ο Ζαφίρ

Η Άννα

Γιατί τρέχει;

Έχει αργήσει

Έχασε το σχολικό
λεωφορείο

Κάνει γυμναστική

2. Διαβάζω και γράφω το γράμμα στην εικόνα που ταιριάζει.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1

Πηγαίνω στο σχολείο με το πατίνι.

A

2

Περπατάω για να πάω στο σχολείο.

B

3

Πηγαίνουμε στο σχολείο με το σχολικό λεωφορείο.

Γ

4

Πηγαίνουμε στο σχολείο με το ποδήλατο.

Δ

 Γράφω τις λέξεις **δασκάλα**, **ποδήλατο**, **πατίνι**, **σχολείο** στη μητρική μου γλώσσα.

Γράφω

1.

Γράφω μια πρόταση με τη λέξη που μου δίνεται.

Ποδήλατο

Πατίνι

Περπατώ

Τρέχω

Σχολικό λεωφορείο

Αρχίζω με
κεφαλαίο και στο
τέλος βάζω
τελεία.

2.

Γράφω έναν τίτλο για την εικόνα που βλέπω.

1.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

- σχολείο
- δασκάλα
- μαθητές
- τάξη

2.

Γράψε στα άδεια κουτάκια τις συλλαβές που λείπουν και διάβασε.

πο, πα, τα, μα, δα, βα

τι νι

θη τες

ξη

σκα λα

πο δη το

λι τσα

3.

Συμπληρώνω **Η ή η, Ο ή ο, το** στα κενά και διαβάζω.

..... Άννα και Ζαφίρ πηγαίνουν στο σχολεί....

Πηγαίνω στο σχολεί... με ... ποδήλατ...

...τάξη είναι μεγάλ...

... Χασάν πηγαίνει στο σχολεί... με ... πατίνι.

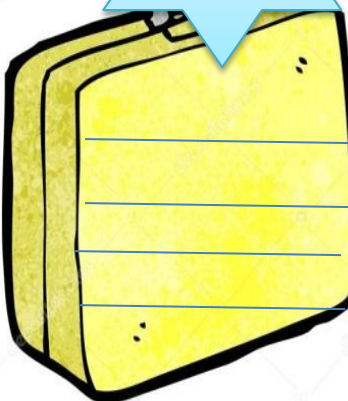
4.

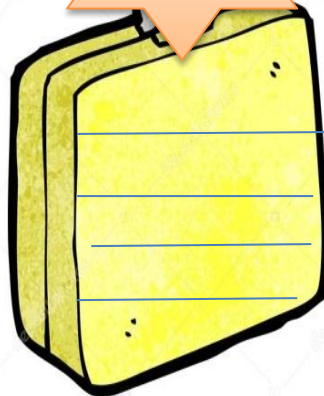
Οι λέξεις μπέρδεψαν τις βαλίτσες με τα άρθρα. Βοήθησε και γράψε τις λέξεις στη σωστή βαλίτσα.

- δασκάλα • μαθητής • σχολείο • βιβλίο • πατίνι • τάξη • μολύβι • Άννα • Ζαφίρ • γόμα • Χασάν

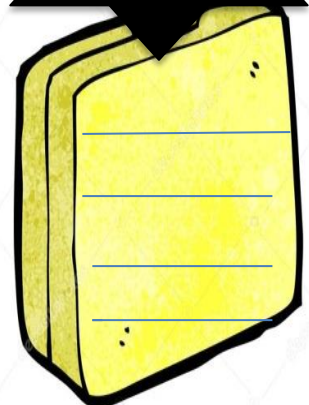
Ο, ο

Η, η

Το, το

5. Βάλε τις λέξεις στη σωστή σειρά και φτιάξε προτάσεις.

κάνει

ποδήλατο

Ο

Ζαφίρ

1

Άννα

Η

στο

σχολείο

πηγαίνει

2

το

Βλέπω

λεωφορείο

σχολείο

στο

3

6. Γράφω την άρνηση, «Όχι, δεν είναι», και την κατάφαση, «Ναι, είναι», στις παρακάτω προτάσεις.

1. Αυτό είναι ποδήλατο.

.....

2. Αυτό είναι σχολείο.

.....

3. Αυτός είναι ο Άλαν

.....

4. Αυτό είναι βιβλίο.

.....

5. Αυτή είναι δασκάλα.

.....

Ας γίνουμε πράκτορες

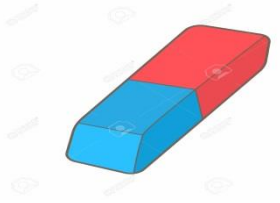
7.

Βρίσκω και κυκλώνω τις κρυμμένες λέξεις.

A	E	Π	B	Λ	A	Γ	Ψ	Δ	M
Σ	X	O	Λ	E	I	O	N	A	A
X	Γ	Δ	Σ	Ω	T	Π	Y	Σ	Θ
Y	O	H	Z	Φ	Θ	A	K	K	H
A	N	Λ	Ξ	O	Π	T	P	A	T
A	Ω	A	O	P	P	I	T	Λ	E
H	O	T	E	E	O	N	K	A	Σ
Ψ	H	O	M	I	Y	I	E	B	Φ
T	A	E	H	O	P	Γ	O	M	A
A	Φ	E	B	I	B	Λ	I	O	Ω

Διαβάζω και Μαθαίνω

Το ουσιαστικό

Ουσιαστικό με λένε εμένα

Και είμαι ήσυχο παιδί

Δείχνω πρόσωπα, ζώακια,

φυτά και πραγματάκια.

Το ουσιαστικό χωρίζεται σε τρεις ομάδες-γένη:

A) Αρσενικό π. χ ο πατέρας

B) Θηλυκό π. χ η μητέρα

Γ) Ουδέτερο π. χ το παιδί

Να θυμάσαι:

Οι λεξούλες που έχουν μπροστά τη λεξούλα **το**, γράφονται στο τέλος με **ι! το παιδί**

με **ο! το μωρό**

Οι λεξούλες που έχουν μπροστά τη λεξούλα **η**, γράφονται στο τέλος με **η! η τάξη**

Το ρήμα:

Οι λεξούλες που δείχνουν ότι κάποιος κάνει κάτι και μπορούν να πάρουν μπροστά τους μια από τις λεξούλες **εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί** λέγονται **ρήματα**

Όταν τα ρήματα δείχνουν ότι κάποιος κάνει κάτι γράφονται στο τέλος με **ει**.

Παράδειγμα : Η Άννα τρέξι.

Το **ει** τονίζεται στο δεύτερο γράμμα **εί**

Όταν τα ρήματα δείχνουν ότι **εγώ** κάνω κάτι γράφονται στο τέλος με **ω**. **Παράδειγμα : Εγώ τρέχω.**

Πρόταση

Η πρόταση έχει απλό νόημα, ένα όνομα και ένα ρήμα. 51

Αρνητικά μόρια: δε (ν) μη (ν), δεν κλίνονται.

Εγώ τρέχω

Εσύ τρέχεις

Αυτός τρέχει

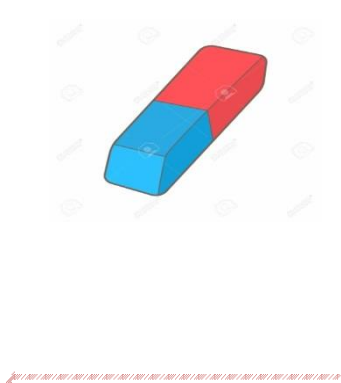
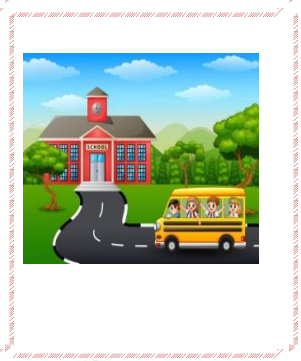
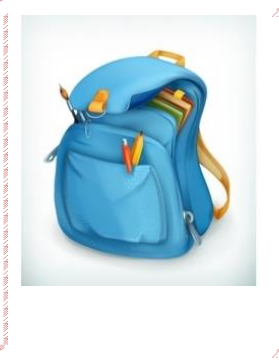
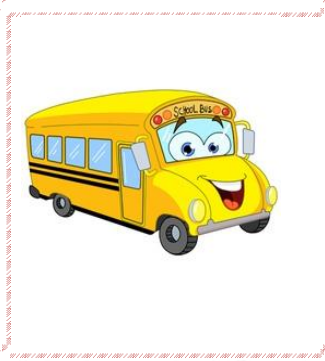
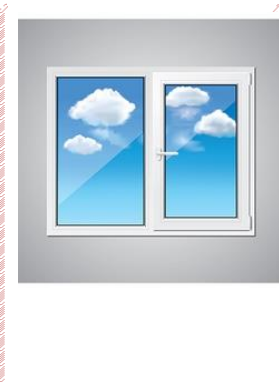
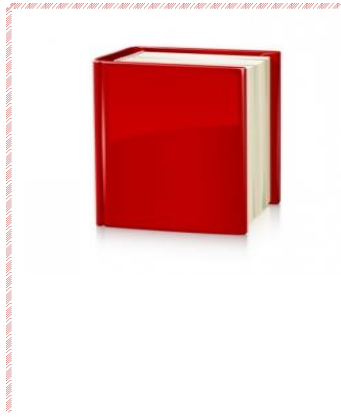
Εμείς τρέχουμε

Εσείς τρέχετε

Αυτοί τρέχουν

Ακούω και σημειώνω με ένα τα αντικείμενα που άκουσα.

1.

Ας παίξουμε, «Ο κύκλος της συζήτησης»

Οι μαθητές αφού σχηματίσουν κύκλο, θα αναφέρει ο καθένας πώς πηγαίνει στο σχολείο κάθε πρωί.

Κάθε πρωί πηγαίνω στο σχολείο

2.

Μιλώ με τον διπλανό μου και δραματοποιούμε έναν διάλογο.

- Καλημέρα Πού πηγαίνεις;
- Καλημέρα! Πηγαίνω στο
- Γιατί τρέχεις; Γιατί πηγαίνεις με το ποδήλατο;
- γιατί έχω αργήσει, γιατί έχασα το σχολικό λεωφορείο. Ξεκίνησε το μάθημα.
- Όχι, δεν το μάθημα.
- Ουφ.. Τέλεια, δεν θέλω να αργήσω την πρώτη μέρα.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΟΘΗΛΗ

3

Στην τάξη

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

- ★τους κανόνες της τάξης
- ★τον πληθυντικό αριθμό των ουσιαστικών
- ★να τονίζεις σωστά τις λέξεις
- ★το ρήμα πηγαίνω
- ★το βοηθητικό ρήμα έχω
- ★τα ποσοτικά επιρρήματα
- ★τους αριθμούς
- ★τους συνδυασμού αυ και ευ

Η τάξη μου στην Ελλάδα είναι πολύ ωραία.

Είναι πάντα καθαρή και έχει πολλά χρώματα.

Η δασκάλα μας έχει μάθει τους κανόνες της τάξης.

Πρέπει όλοι να μάθουμε να τους χρησιμοποιούμε.

Όλα τα παιδιά είμαστε από διάφορες χώρες του κόσμου.

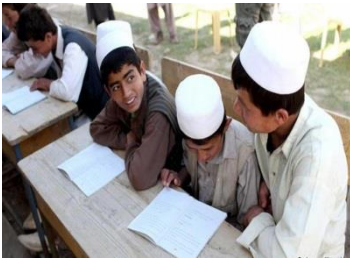
Όλοι δείξαμε φωτογραφίες από τα σχολεία μας.

Είναι πολύ ωραίο να βλέπεις διαφορετικά σχολεία και τάξεις.

Καληνύχτα αγαπημένο μου ημερολόγιο.

ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΣ!!!

Αυτή είναι η τάξη μου.

1.

Αφού διαβάσω

σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Σε ποιον γράφει ο Ζαφίρ;

Στη μαμά του.

Στο ημερολόγιο του.

Στον φίλο του.

Πώς περιγράφει την τάξη του;

Ωραία, καθαρή με χρώματα.

Μεγάλη, καθαρή με ζωγραφιές.

Μικρή, βρώμικη με κορνίζες.

Τι έδειξαν όλα τα παιδιά στην τάξη;

Ζωγραφιές

Φωτογραφίες

Παιχνίδια

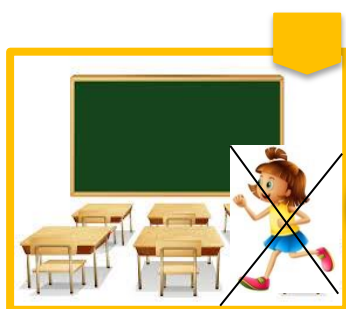
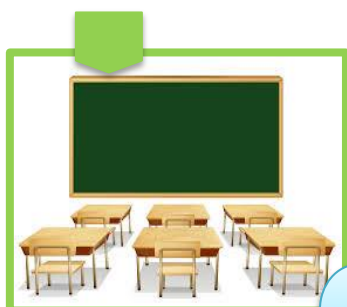
2.

Διαβάζω και
ταιριάζει.

γράφω τον αριθμό στην εικόνα που

1 Δεν τρέχω μέσα στην τάξη.

2 Σηκώνω το χέρι μου για να μιλήσω.

3 Βοηθώ τους συμμαθητές μου.

4 Πετάω τα σκουπίδια στο καλάθι ακρήστων.

5 Φροντίζω η τάξη να είναι καθαρή.

6 Βάζω τα πράγματά μου στην κατάλληλη θέση.

7 Είμαστε όλοι φίλοι.

8 Εκφράζω με θάρρος τη γνώμη μου.

9 Μπαίνω στην τάξη με ησυχία.

10 Ακούω προσεκτικά τη δασκάλα μου.

1.

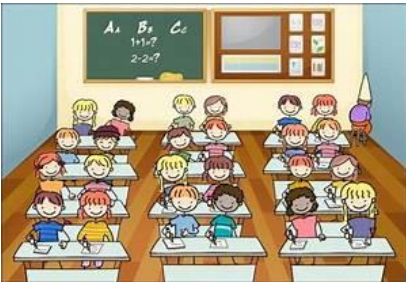

Παρατηρώ την εικόνα και γράφω μια πρόταση.

Διαλέγω από τα ρήματα: κοιτώ, διαβάζω, είμαι, βλέπω, έχω

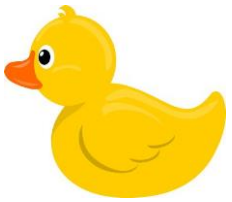

1.

Συμπλήρωσε στα κενά τη συλλαβή που ταιριάζει και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

πα__

κα__κλα

__λισσα

__τα

__ξη

__δερο

τη__φονο

__ντρο

__νοι

ε__φαντας

ψω__

πα__θυρο

2.

Γράψε 4 λέξεις, όποιες θέλεις, στη μητρική σου γλώσσα.

2.

Συμπληρώνω **αι** ή **ε**, **ο** ή **ω**, στα κενά και διαβάζω.

Κάθε μέρα ξυπνά... και τρώ... το πρωϊν... μου.

Μετά πηγ...ν... στο σχολεί... με τους γονείς μου.

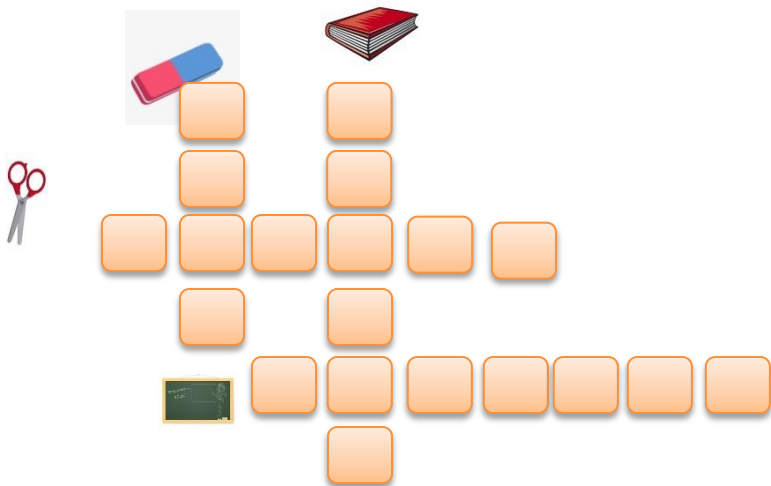
Όταν χτυπήσει το κουδούνι, όλα τα παιδιά μπ...νουμε στην τάξη.

Τις μέρες που βρέχει μ...νουμε στην τάξη.

3.

Λύσε το σταυρόλεξο και γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

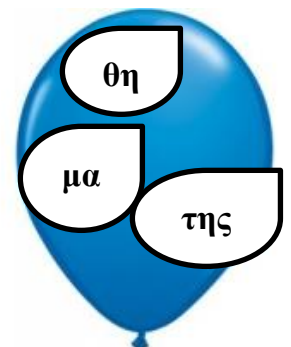
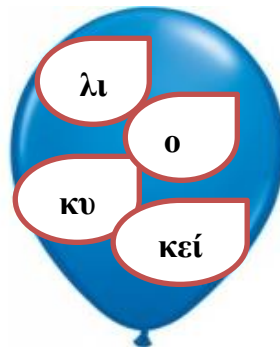
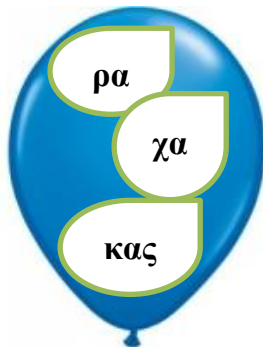
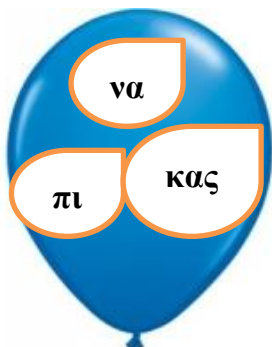
Γράφο με
ΚΕΦΑΛΑΙΑ!

4.

Οι συλλαβές μπερδεύτηκαν. Μπορείς να τις βάλεις στη σωστή σειρά και να τις γράψεις; Μην ξεχάσεις τον τόνο.

5.

Ένωσε με μια γραμμή _____ τους αριθμούς με τις λέξεις.
Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις.

τέσσερα

πέντε

ένα

τρία

δύο

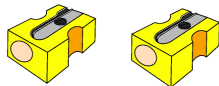
6.

Τα ουσιαστικά έγιναν πολλά. Προσπάθησε να τα γράψεις σωστά στον πληθυντικό αριθμό. Μην ξεχάσεις τους αριθμούς 2, 3, 4.

ΕΝΑ

ΠΟΛΛΑ

η ξύστρα

η τσάντα

ο δάσκαλος

ο λύκος

6. Γράψε τα ποσοτικά επιρρήματα στις προτάσεις που ταιριάζουν.

Καθόλου, σχεδόν, λιγότερο, πολύ, λίγο, πολύ, περισσότερο

1. Η δασκάλα είναι αυστηρή.
2. Δεν μου αρέσει ο χειμώνας.
3. Το σχολείο μου είναι μακριά, χρειάζεται αυτοκίνητο.
4. Σε από 10 λεπτά θα φύγουμε.
5. Πέρασα ωραία. από κάθε άλλη φορά.
6. κάθε μέρα τρώω σοκολάτα.

7. Συμπλήρωσε τους πίνακες του ευ, αυ και διάβασε τις λέξεις.

ναύτης

αυλή

προσευχή

θησαυρός

μαγειρεύω

ευρώ

πεύκο

κεραυνός

χορεύτρια

σαύρα

αυτί

αυ= αβ

αυ= αφ

ευ= εβ

ευ= εφ

Two large yellow scroll-like boxes for writing words starting with 'αυ'.

Two large orange scroll-like boxes for writing words starting with 'ευ'.

8.

Βρίσκω και κυκλώνω τα ποσοτικά επιρρήματα.

Πολύ, λίγο, ελάχιστα, καθόλου, σχεδόν, περισσότερο, λιγότερο

Π	Ε	Ρ	Ι	Σ	Σ	Ο	Τ	Ε	Ρ	Ο
Σ	Λ	Υ	Τ	Χ	Σ	Ο	Ν	Α	Α	Λ
Χ	Α	Δ	Σ	Ε	Τ	Π	Α	Σ	Θ	Ι
Υ	Χ	Η	Ζ	Δ	Θ	Ο	Υ	Τ	Ο	Γ
Α	Ι	Λ	Ξ	Ο	Π	Λ	Τ	Α	Τα	Ο
Ε	Σ	Ε	Ι	Ν	Ρ	Υ	Ο	Λ	Ε	Τ
Λ	Τ	Λ	Ι	Γ	Ο	Τ	Ε	Ρ	Ο	Α
Κ	Α	Θ	Ο	Λ	Ο	Υ	Ε	Β	Υ	Α

9.

Γράφω τις λέξεις που βρήκα στη γλώσσα μου.

Διαβάζω και Μαθαίνω

Βοηθητικό ρήμα έχω

Εγώ έχω

Εσύ έχεις

Αυτός έχει

Εμείς έχουμε

Εσείς έχετε

Αυτοί έχουν

Προσωπικές αντωνυμίες

Εγώ μπαίνω

Εσύ μπαίνεις

Αυτός-αυτή- αυτό
μπαίνει

Εμείς μπαίνουμε

Εσείς μπαίνετε

Αυτοί-αυτές-αυτά
μπαίνουν

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

Αυ/ευ πριν **από κ, π, τ, φ,
ψ, θ, χ, σ, ξ**, προφέρονται
[αφ] και [εφ] ευχή

Αυ/ευ πριν **από β, ζ, γ, δ,
λ, ρ, μ, ν**, τα φωνέντα και
τα δίψηφα φωνήεντα
προφέρονται [αβ] και [εβ]
αυλή

Τονίζονται στο υ

Να θυμάσαι:

Όταν μιλάμε για πολλά πρόσωπα, ζώα, πράγματα αρσενικά και θηλυκά χρησιμοποιούμε πληθυντικό αριθμό βάζουμε **οι**.

Παράδειγμα : **Οι** άνθρωποι είναι χαρούμενοι.

αλλά **Οι** δασκάλες είναι χαρούμενες.

Το ρήμα: Όταν τα ρήματα τελειώνουν σε **-αίνω** γράφονται με **αι**.

Παράδειγμα : Η Άννα **μπαίνει** στην τάξη.

Πηγαίνω στο σχολείο με το ποδήλατο.

Υπάρχουν και κάποιες εξαιρέσεις, το **μένω, δένω, πλένω**

Παράδειγμα : Ο Άλαν **μένει** στην Ελλάδα.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Οι λεξούλες που συνοδεύουν τα ρήματα και δίνουν πληροφορίες για τον τρόπο, τον χρόνο, τον τρόπο, την ποσότητα λέγονται **επιρρήματα**. Τα επιρρήματα δεν κλίνονται.

Ποσοτικά επιρρήματα, απαντούν στην ερώτηση **πόσο;**

Λιγότερο, περισσότερο, καθόλου, ελάχιστα, σχεδόν, πολύ, λίγο
Παράδειγμα : Τα παιδιά παίζουν **λίγο** όταν έχουν διάβασμα.

Δεν θυμάμαι σχεδόν **τίποτα** από το μάθημα.

Τόνος (')

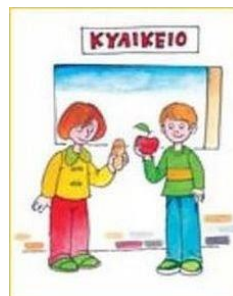
Σε κάθε λέξη που έχει δύο ή περισσότερες συλλαβές υπάρχει μια συλλαβή που προφέρεται- φωνάζει πιο δυνατά από τις άλλες. Αυτή η συλλαβή παίρνει τον τόνο (').

Παράδειγμα : **κα-ρέ-κλα**

Ακούω και Κατανοώ

Ακούω και σημειώνω με ένα ✓ τα αντικείμενα που βρίσκονται στην τάξη μου.

1.

Ας παίξουμε το παιχνίδι « Ο παρουσιαστής ».

Ακούω,

διαβάζω

και παίζω.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4 ατόμων. Διαλέγουν μια φωτογραφία από το διαδίκτυο με θέμα « Οι σχολικές τάξεις του κόσμου ».

Αφού παρατηρήσουν τη φωτογραφία την παρουσιάζουν στην τάξη.

Στόχος να χρησιμοποιήσουν όσες περισσότερες λέξεις έμαθαν σχετικά με τα αντικείμενα που έχει η τάξη.

Η ομάδα που θα χρησιμοποιήσει τις περισσότερες λέξεις- αντικείμενα κερδίζει.

Παράδειγμα

Καλημέρα παιδιά. Η τάξη που παρουσιάζουμε είναι αυτή. (δείχνουν τη φωτογραφία)

Είναι μικρή και καθαρή.

Έχει ένα παράθυρο και έναν πίνακα με αριθμούς. Τα θρανία έχουν βιβλία και τετράδια.

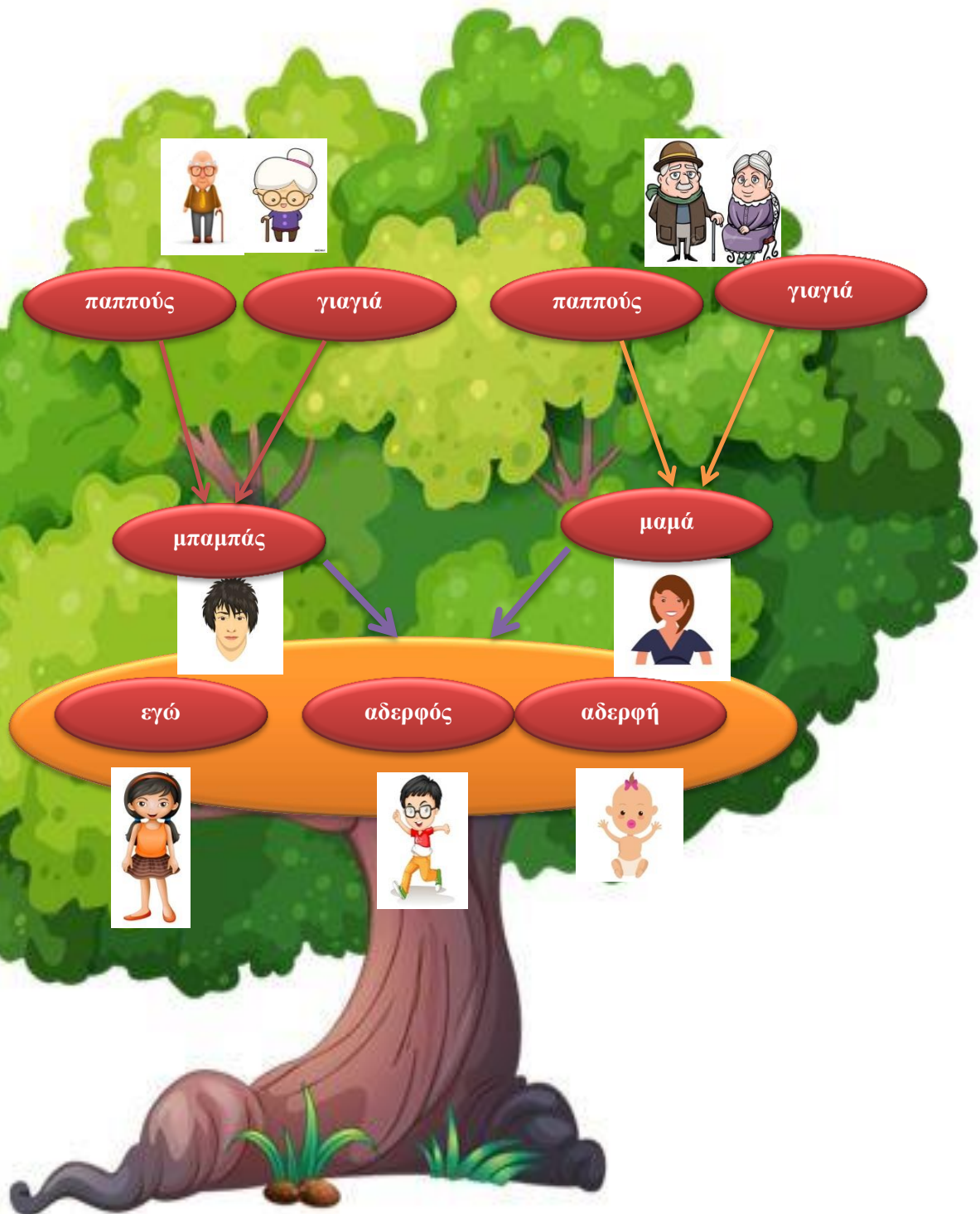
Τα παιδιά είναι λίγα, τέσσερα.

Ο δάσκαλός κρατά ένα τετράδιο.

Δεν έχει ρολόι και χάρτες. Η βιβλιοθήκη είναι δίπλα στην πόρτα.

Οικογένεια

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

★λεξιλόγιο σχετικό με την οικογένεια

★τα δίψηφα σύμφωνα

★τομήμα

★συλλαβές

★τις κτητικές αντωνυμίες

★τους αριθμούς

Η οικογένεια του Άρθουρ.

Διαβάζω και Κατανοώ

Ο Άρθουρ και το Μ Ω Ρ Ο .

«Παιδιά, σας έχουμε μια έκπληξη!» είπαν ο μπαμπάς και η μαμά στον Άρθουρ και στην αδελφή του τη Ζουζούνα.

«Σε λίγο θα έχουμε στην οικογένεια κι ένα μωράκι».

«Θα γεννήσω σε έξι μήνες» είπε η μαμά. «Έχουμε αρκετό καιρό να προετοιμαστούμε»

Γιούπι, λατρεύω τα μωράκια!

Ένα μωρό;

«Μήπως μας πήρατε ποδήλατα;» ρώτησε ο Άρθουρ.

«Που πηγαίνεις;» τη ρώτησε ο Άρθουρ.

«Δεν πηγαίνω πουθενά, αλλά πρέπει να ετοιμάσω τη βαλίτσα μου για την κλινική. Το μωρό μπορεί να έρθει από στιγμή σε στιγμή!»

Ένα Σάββατο πρωί, η μαμά άρχισε να ετοιμάζει τη βαλίτσα της.

Την Κυριακή το πρωί, ο Άρθουρ και η Ζουζούνα βρήκαν στην κουζίνα τη γιαγιά Φλόρα.

Θα σας πω τα νέα, αποκτήσατε μια καινούρια αδερφούλα!

Γιούπι! Γιούπι!

Ο μπαμπάς και η μαμά έφεραν την μπέμπα στο σπίτι. Όλοι είναι χαρούμενοι. 70

1.

Αφού διαβάσω

σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Τι έκπληξη ετοιμάζουν στον Άρθουρ και τη Ζουζούνα οι γονείς τους;

Τους πήρανε ποδήλατα.

Μια εκδρομή.

Ένα μωρό.

Ποιος είπε τα νέα στον Άρθουρ και τη Ζουζούνα;

Η γιαγιά.

Η μαμά.

Ο παππούς.

Ποιο ήταν το νέο;

Ένα πάρτι γενεθλίων.

Μια αδερφούλα.

Ο γάμος της θείας.

Διαβάζω και
ταιριάζει.

γράφω τον αριθμό στην εικόνα που

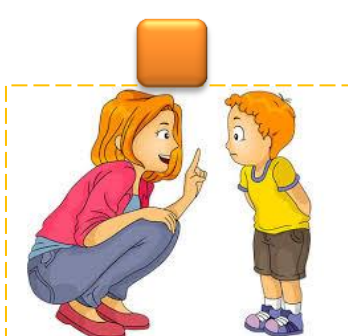
Γιατί είναι σημαντική η οικογένεια;

ΓΙΑΤΙ...

1 Έχουν πάντα μια αγκαλιά ανοιχτή για σένα.

2 Απαντούν σε όλες τις ερωτήσεις σου.

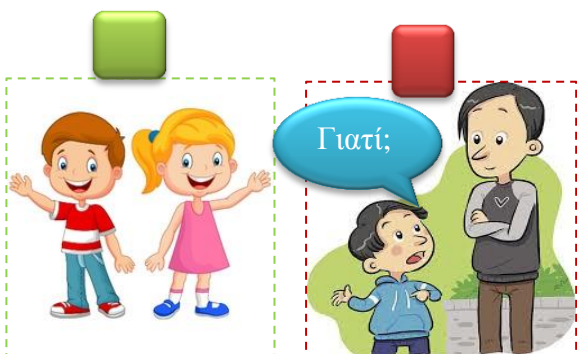
3 Θέλουν να γελάς και να είσαι ευτυχισμένος.

4 Τα γενέθλια σου είναι πάντα σημαντικά για αυτούς.

5 Είναι πάντα δίπλα σου και σε συμβουλεύουν σε ότι χρειαστείς.

6 Σε βοηθάνε πάντα να μαθαίνεις και χαίρονται, όταν τους βοηθάς.

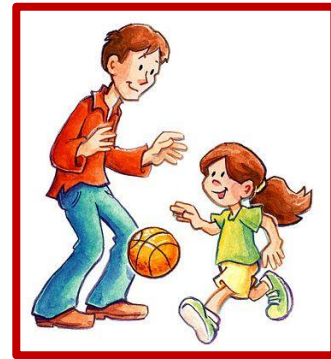
7 Αυτή είναι η οικογένειά σου

8 Σε φροντίζουν όταν είσαι άρρωστος.

1.

Παρατήρησε τις εικόνες και γράψε τρεις προτάσεις με αυτά που σου αρέσει να κάνεις με την οικογένειά σου.

1.

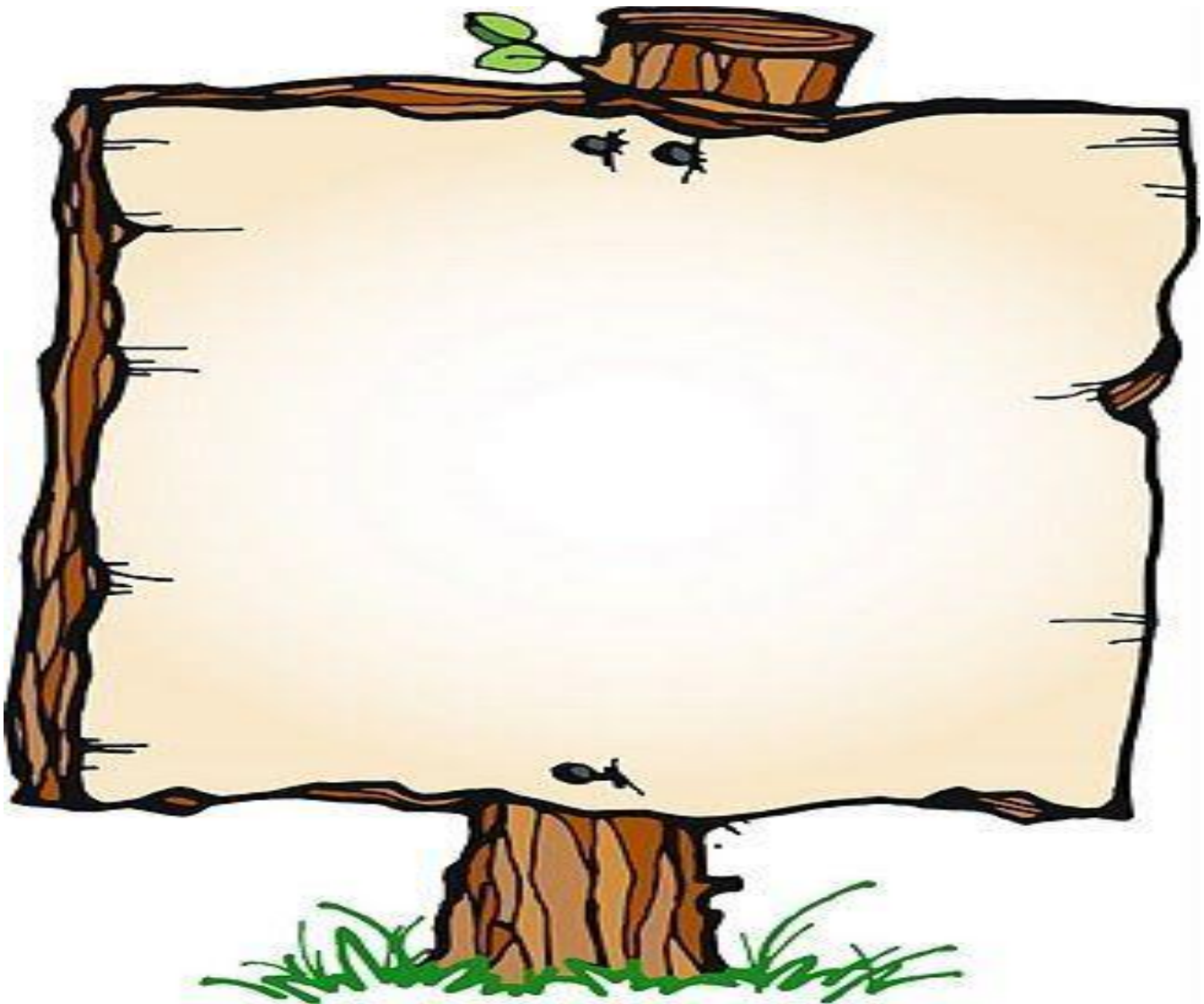
2.

3.

2.

Ζωγράφισε την οικογένειά σου.

3.

Παρουσίασε την οικογένειά σου με λίγα λόγια.

1. Συμπλήρωσε στα κενά το δίψηφο σύμφωνο που ταιριάζει και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

γκ, γγ, τσ, τζ, ντ, μπ

___ ουληθρα

πι ___ ουινος

___ ανανες

___ ακι

___ ουλαπα

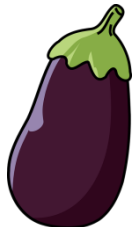
πα ___ ακι

φε__ αρι

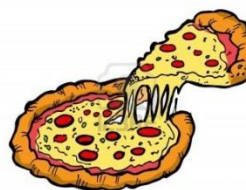
δε ___ ρο

μελι ___ ανα

α__ ελος

πι ___ α

___ αστουνι

2. Γράψε 6 λέξεις, όποιες θέλεις, στη μητρική σου γλώσσα, μία από κάθε δίψηφο σύμφωνο.

3.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες

- οικογένεια
- γιαγιά
- παππούς
- αδέρφια

4.

Γράψε με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα τις λέξεις και χόρισε σε συλλαβές.

εγγόνια

γονείς

παππούς

αδερφός

αδερφή

5.

Ένωσε με μια γραμμή _____ τους αριθμούς με τις λέξεις.
Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις.

έξι

εννέα

δέκα

οκτώ

εφτά

6.

Συμπλήρωσε στο διάλογο τις αντωνυμίες που λείπουν.

μας, μου, σου, αυτή, αυτά

« _____ είναι η οικογένειά _____ », είπε ο Ζαφίρ.

- Πω, πω η οικογένειά _____ είναι μεγάλη.

- Ναι, ο θείος _____, ο αδερφός της μαμάς _____ έχει τέσσερα παιδιά. _____ τα ξαδέρφια _____ είναι δίδυμα.

- Είναι πολύτεκνη η οικογένεια του θείου _____.

- Ναι, παλιά η οικογένεια _____ ήταν πιο μεγάλη, μου είπε η γιαγιά

_____.

7.

Διάβασε τις προτάσεις, βρες και κύκλωσε τις κτητικές αντωνυμίες.

- Η μαμά πήρε στην αγκαλία της το μωρό.
- Πήγε στο δωμάτιό του και άρχισε να διαβάζει το βιβλίο του.
- «Αυτή είναι η δασκαλά μας » είπαν τα παιδιά.
- Η γιαγιά έχει κότσο τα μαλλιά της.
- Ανοίξτε τα βιβλία σας!
- Το βράδυ με κοιμίζει η μαμά μου με ένα νανούρισμα.

Οι κτητικές αντωνυμίες μπαίνουν μετά το ουσιαστικό, ενώ οι προσωπικές συνοδεύουν το ρήμα.

8.

Βρίσκω και κυκλώνω τις λέξεις που μου μαθαίνει η οικογένειά μου: **αγάπη**, **φροντίδα**, **προστασία**, **σεβασμός**, **ασφάλεια**, **αποδοχή**.

Α	Ε	Π	Ω	Λ	Α	Υ	Τ	Ο	Α
Γ	Φ	Ρ	Ο	Ν	Τ	Ι	Δ	Α	Π
Α	Σ	Φ	Α	Λ	Ε	Ι	Α	Σ	Ο
Π	Α	Τ	Ζ	Ε	Θ	Α	Υ	Τ	Δ
Η	Υ	Α	Ξ	Ι	Π	Τ	Τ	Α	Ο
Π	Ρ	Ο	Σ	Τ	Α	Σ	Ι	Α	Χ
Σ	Ε	Β	Α	Σ	Μ	Ο	Σ	Σ	Η

Γράψε τρεις από αυτές στη μητρική σου γλώσσα.

Διαβάζω και Μαθαίνω

ΣΥΜΦΩΝΑ

Τα σύμφωνα είναι 17 – δεκαεφτά και όλο μένουν σιωπηλά!

Β β, Γ γ, Δ δ, Ζ ζ, Θ θ,

Κ κ, Λ λ, Μ μ, Ν ν, Ξ ξ,

Π π, Ρ ρ, Σ σ, Τα τα, Φ φ,

Χ χ, Ψ ψ

ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Δυο- δυο πηγαίνουμε εμείς

Δυο- δυο φωνάζουμε εμείς με σιγανή φωνή.

ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Να θυμάσαι:

Τα δίψηφα σύμφωνα: **Μπ μπ, Ντ ντ, Γκ γκ γγ, Τσ τσ, Τζ τζ**

Μπ μπ = [b]

Ντ ντ = [d]

Γκ γκ γγ = [g]

Τζ τζ = [dz]

Τσ τα = [ts]

Όλα τα δίψηφα σύμφωνα χρησιμοποιούνται στην αρχή ή στο μέσο μιας λέξης και δεν χωρίζονται εκτός από το γγ το οποίο χωρίζεται στο συλλαβισμό και χρησιμοποιείται μόνο στο μέσο μιας λέξης .

Παράδειγμα : άγγελος άγ- γε- λος
αγκαλιά α- γκα- λιά

Κτητικές αντωνυμίες είναι οι αδύνατοι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας. Χρησιμοποιούνται για να δηλώσουμε σε ποιον ανήκει κάποιο πράγμα.

Για έμφαση χρησιμοποιούμε την αντωνυμία

δικός, -η, -ο μου

Α' πρόσωπο

Ενικός Πληθυντικός

μου μας

με μας

Β' πρόσωπο

Ενικός Πληθυντικός

σου σας

σε σας

Γ' πρόσωπο

Ενικός Πληθυντικός

αρ. θηλ. ουδ. αρ. θηλ. ουδ.

του της του τους τους τους

τον τη (ν) το τους τις/τες τα

Δύο σύμφωνα χωρίζονται όταν είναι όμοια και όταν δεν ξεκινάει από αυτά ελληνική λέξη.

Χαρτί χαρ- τί

Ακούω την παιδική σειρά «Πέπα το γουρουνάκι» και σημειώνω με ένα ✓ τις εικόνες με τις σωστές απαντήσεις.

Από πόσα άτομα αποτελείται η οικογένεια της Πέπα;

Ποιον θα επισκεφτούν;

Τον παππού και τη γιαγιά.

Την ξαδέρφη Χλόη.

Την παιδική χαρά

Ποιον θα γνωρίσουν;

Τους συμμαθητές

Τις πάπιες στη λίμνη.

Το μικρό ξαδεράκι τους.

Τι θέλει να κάνει η Πέπα;

Να δώσει φαγητό στο μωρό.

Να κάνει μπάνιο το μωρό.

Να κρατήσει τον μπέμπη.

1.

Ας παίξουμε το παιχνίδι « Φτιάξε την οικογένεια».

Ακούω,

διαβάζω

και παίζω.

Παιχνίδι με κάρτες δύο ειδών. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και παίρνουν τυχαία από 10 κάρτες της ομάδας Α.

Αφού τις αντιστοιχίσουν με τις κάρτες/εικόνες της ομάδας Β, φτιάχνουν μια οικογένεια και την παρουσιάζουν.

A

Η αδερφή του μπαμπά μου!

Η κόρη της γιαγιάς

Ο γιος της θείας μου!

Η κόρη της μαμάς μου!

Η μαμά της μαμάς μου!

Η κόρη του παππού μου!

Η αδερφή της μαμάς μου!

Η κόρη της θείας μου!

Η μαμά του μπαμπά μου!

Ο γιος της γιαγιάς μου!

Η κόρη του θείου μου!

Ο αδερφός της μαμάς μου!

B

μαμά

μαμά

θεία

γιαγιά

γιαγιά

παππούς

παππούς

θείος

μπαμπάς

αδερφός

ξάδερφος

μπαμπάς

αδερφή

ξαδέρφη

αδερφή

αδερφός

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΙΟΛΗΛΥ

5

Στο σπίτι

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις

***λεξιλόγιο με τα μέρη του σπιτιού**

***διάφορα σπίτια**

***τον πληθυντικό αριθμό στα ουδέτερα ουσιαστικά**

***την παθητική φωνή**

***αντικείμενα του σπιτιού**

***τα τοπικά επιρρήματα**

Πολλοί άνθρωποι ζουν σε πολυκατοικίες, άλλοι σε μονοκατοικίες. Οι Εσκιμώοι ζουν σε ιγκλού. Σε ζεστές περιοχές μένουν σε σπίτια από άχυρα και κλαδιά.

Οι Ινδιάνοι και οι νομάδες, που μετακινούνται συνέχεια, ζουν σε σκηνές

Άλλοι μένουν στο δάσος

και άλλοι σε τροχόσπιτα που ταξιδεύουν.

Και οι φίλοι μας τα ζώα έχουν σπίτια.

Ο Ζαφίρ μένει σε μια πολυκατοικία με την οικογένειά του. Στον πάνω όροφο μένει η θεία του με τα ξαδέρφια του και στον κάτω όροφο, μένει η γιαγιά του.

Ο Χασάν ζει σε ένα σπίτι με την οικογένειά του, τον παππού και τη γιαγιά του. Το σπίτι είναι κοντά στο σχολείο του.

Ο Άλαν ζει με την αδερφή του σε ένα συγκρότημα σπιτιών που φιλοξενούνται ασυνόδευτα παιδιά από διάφορες χώρες.

1. Αφού διαβάσω σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση

Ο Ζαφίρ μένει σε

πολυκατοικία

μονοκατοικία

**συγκρότημα
σπιτιών**

Ο Χασάν ζει με

**Τον παππού
και τη γιαγιά**

**Με τη θεία
και τον θείο**

**την οικογένεια
του, τον παππού
και τη γιαγιά
του**

Ο Άλαν ζει με

**την οικογένεια
του**

**την αδερφή σε
ένα συγκρότημα
σπιτιών**

**την αδερφή σε
ένα συγκρότημα
σπιτιών**

2.

Διαβάζω και
ταιριάζει.

Διαβάζω και

γράφω τον αριθμό στην εικόνα που

1. Η Άννα και η μαμά της
μαγειρεύουν στην κουζίνα.

2. Η οικογένεια τρώει στην
τραπεζαρία.

3. Τα παιδιά πλένονται στο
μπάνιο.

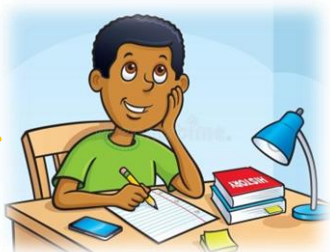
4. Η Άννα κοιμάται στο
υπνοδωμάτιο.

5. Τα παιδιά παίζουν στη
γειτονιά.

6. Το αγόρι κάθεται στο
γραφείο του και διαβάζει.

7. Η Άννα βλέπει τηλεόραση
στο σαλόνι.

Γράφω

1.

Παρατηρώ τις εικόνες, τις βάζω στη σωστή σειρά και γράφω την ιστορία με δικά μου λόγια.

Έχω μάθημα στο σχολείο.

Πλένομαι στο μπάνιο.

Ευπνάω το πρωί και λέω «Καλημέρα»!

Διαβάζω και γράφω τα μαθήματά μου.

Τρώω το πρωινό μου.

Είναι βράδυ και κοιμάμαι. «Καληνύχτα»!

Παίζω στην παιδική χαρά με τους φίλους μου.

Ντύνομαι.

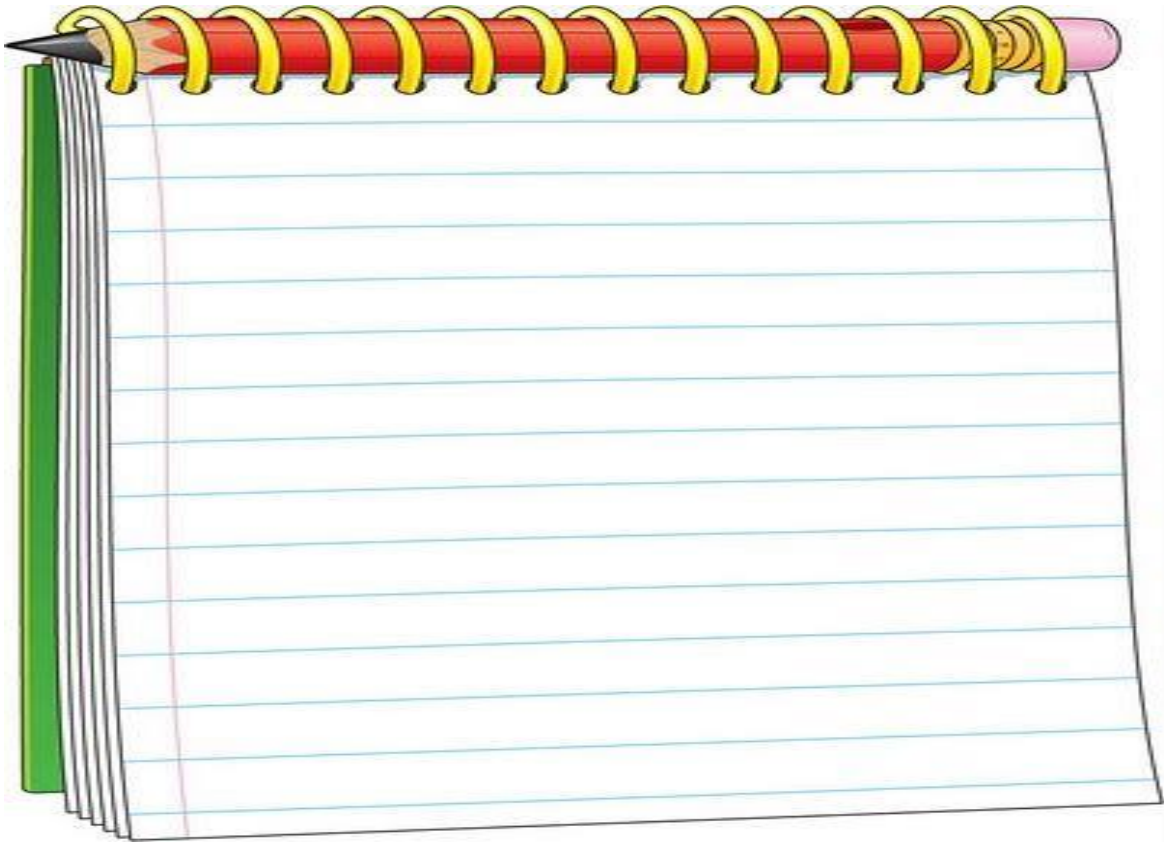

Πηγαίνω στο σχολείο.

Τρώω το μεσημέρι το φαγητό μου.

2. Τώρα προσπάθησε να γράψεις την ιστορία με δικά σου λόγια.

3. Προσπάθησε να γράψεις κάποια στοιχεία της ιστορίας στη μητρική σου γλώσσα.

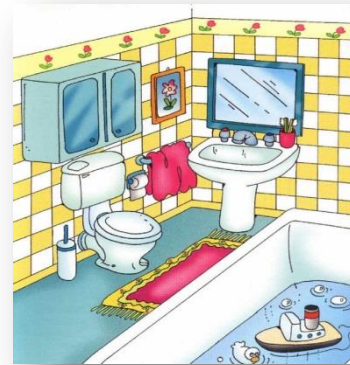
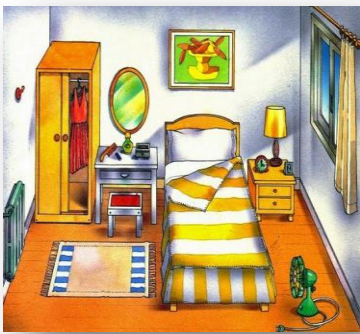

1.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

• υπνοδωμάτιο • κουζίνα • μπάνιο • σαλόνι

2.

Συμπλήρωσε στα κενά το κατάλληλο ρήμα.

κοιμάμαι, πλένομαι, διαβάζω, τρώω, παίζω

1. Ο Χασάν _____ στην κουζίνα.
2. Τα παιδιά _____ στο μπάνιο.
3. Ο αδερφός μου _____ στο γραφείο του μπαμπά.
4. Ο Ζαφίρ _____ στο υπνοδωμάτιο/κρεβατοκάμαρα.
5. Εσείς _____ στην αυλή.

3. Συμπλήρωσε στις προτάσεις τις λέξεις που λείπουν.

πάνω, κάτω, μέσα, έξω, κοντά, μακριά, πίσω, μπροστά

Η μάγισσα πετάει _____ στο φεγγάρι.

Τα πρόβατα είναι _____ από το δέντρο

Το ουράνιο τόξο είναι _____ από τα παιδιά.

Ο φάρος είναι _____ από τη βάρκα .

Η γάτα κοιμάται _____ στην πολυθρόνα.

Το αγόρι παίζει με την μπάλα _____ στο δωμάτιό του.

Τα παιδιά παίζουν _____ στην αυλή.

Το κορίτσι κάθεται _____ από το δέντρο.

4.

Αντιστοίχισε τις εικόνες με τις λέξεις.

Σπίτι Ινδιάνων

Σπίτι στο δάσος

Σπίτι σε νησί

Τροχόσπιτο

Πολυκατοικία

Σπίτι στην Ασία

Σπίτι στο Βόρειο Πόλο

5.

Προσπάθησε να ταιριάξεις τις λέξεις με τα δωμάτια.

1

2

3

κουζίνα

σαλόνι

κρεβατοκάμαρα/

υπνοδωμάτιο

μπάνιο

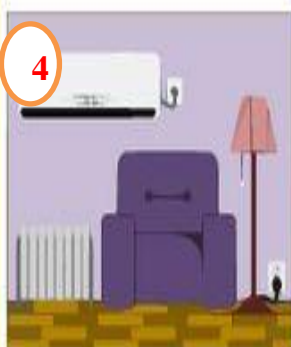
τραπεζαρία

γραφείο

4

5

6

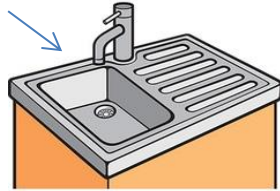
6.

Συμπλήρωσε στα κενά τη συλλαβή που ταιριάζει και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

φω__στικο

νε__χυτης

μπανιε__

μα__λαρι

ντου__πα

πολυθρο__

τηλεο__ση

κομο__νο

__πτηρας

ξυπνητη__

__τσετα

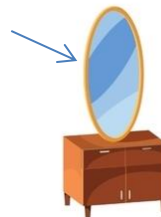
__λι

κρε__τι

κα__πες

__θρεφτης

__γειο

7.

Τα ουσιαστικά έγιναν πολλά. Προσπάθησε να τα μετρήσεις και να τα γράψεις. Μην ξεχάσεις τους αριθμούς.

Παράδειγμα: τα τρία αυτοκίνητα

Five empty orange rounded rectangular boxes for writing the counts of the objects.

8.

Προσπάθησε να γράψεις τα αντικείμενα που βλέπεις στις εικόνες.

Empty box for writing the name of the object in the top row of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the first row, first column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the first row, third column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the second row, first column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the second row, third column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the third row, first column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the third row, third column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the bottom row, first column of the furniture image.

Empty box for writing the name of the object in the bottom row, third column of the furniture image.

9.

Βρίσκω και κυκλώνω αντικείμενα που βρίσκονται στο σπίτι.

Β	Ι	Β	Λ	Ι	Ο	Θ	Η	Κ	Η
Μ	Α	Υ	Τ	Ε	Σ	Ο	Ν	Α	Φ
Π	Γ	Δ	Π	Μ	Κ	Π	Α	Ρ	Ω
Α	Α	Σ	Κ	Α	Μ	Π	Ο	Ε	Π
Ν	Φ	Ω	Τ	Ι	Σ	Τ	Ι	Κ	Ο
Ι	Σ	Ε	Ι	Σ	Κ	Ι	Ο	Λ	Ρ
Ε	Υ	Τ	Α	Σ	Κ	Α	Λ	Α	Τ
Ρ	Ο	Λ	Ο	Ι	Υ	Ι	Ε	Β	Α
Α	Μ	Α	Ε	Ι	Λ	Α	Ρ	Ι	Θ

Διαβάζω και Μαθαίνω

Παθητική

Φωνή

Εγώ κοιμάμαι

Εσύ κοιμάσαι

Αυτός κοιμάται

Εμείς κοιμόμαστε

Εσείς κοιμόσαστε/κοιμάστε

Αυτοί κοιμούνται

Να θυμάσαι:

Όταν μιλάμε για **πολλά** πρόσωπα, ζώα, πράγματα ουδέτερα χρησιμοποιούμε **πληθυντικό αριθμό** και **βάζουμε το άρθρο τα** και την **κατάληξη α**.

Παράδειγμα : **Τα** παιδιά είναι χαρούμενα.

Τα σχολεία είναι κλειστά.

Προσοχή! Το παιδί – τα παιδιά

Το σχολείο – τα σχολεια

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Οι λεξούλες που συνοδεύουν τα ρήματα και δίνουν πληροφορίες για **τον τρόπο, τον χρόνο, τον τόπο, την ποσότητα** λέγονται **επιρρήματα**. Τα επιρρήματα δεν κλίνονται.

Τοπικά επιρρήματα, απαντούν στην ερώτηση **πού;**

Εδώ, εκεί, μπροστά, πίσω, μέσα, έξω, πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά, δίπλα, απέναντι, κοντά, μακριά

Παράδειγμα : Τα παιδιά παίζουν **μέσα** στο σπίτι.

Πού είναι το βιβλίο; Το βιβλίο είναι **πάνω** στο γραφείο.

Παθητική Φωνή

Στην Παθητική φωνή ανήκουν τα ρήματα που δηλώνουν ότι κάποιος παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση και τελειώνουν στο **α' ενικό πρόσωπο του Ενεστώτα σε**

-μαι

πλένομαι

Ακούω προσεκτικά και σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

<https://www.youtube.com/watch?v=SZv-Guj5-p8&t=160s>

Πού γίνεται το παιχνίδι;

Έξω στην αυλή

Μέσα στο σπίτι.

Μέσα στην τάξη.

Ποιο παιχνίδι παίζουν;

Κρυφό

Κυνηγητό

Παντομίμα

Πού είναι ο Γιώργος;

Κάτω από το κρεβάτι.

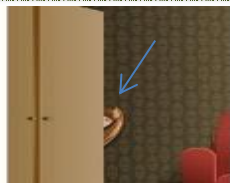

Πίσω από το μαξιλάρι.

Πίσω από το κομοδίνο.

Πού είναι η Ελένη

Πίσω από την ντουλάπα.

Πίσω από τον καναπέ.

Μέσα στη μπανιέρα

Πού κάθεται αυτός που τα φιλάει;

Στην κουζίνα.

Στο σαλόνι.

Στο υπνοδωμάτιο.

1.

Ας παίξουμε. Παιχνίδι μνήμης.

Ακούω,

διαβάζω

και παίζω.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4 ατόμων.

Αρχικά, παρατηρούν για ένα λεπτό μια εικόνα με κάποιο μέρος του σπιτιού.

Στη συνέχεια μέσα σε ένα λεπτό πρέπει να θυμηθούν τα αντικείμενα της εικόνας και να τα γράψουν.

Στόχος να βρουν όσες περισσότερες λέξεις έμαθαν σχετικά με τα αντικείμενα που έχει η εικόνα και να τα αναφέρουν στην τάξη.

Η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες λέξεις-αντικείμενα κερδίζει.

2.

Μιλώ με τον διπλανό μου και δραματοποιούμε έναν διάλογο.

- Καλημέρα Πού μένεις;
- Καλημέρα! Μένω σε μια πολυκατοικία/μονοκατοικία
- Πόσα δωμάτια έχει το σπίτι σου;
- Το σπίτι μου έχει δύο/τρία/τέσσερα δωμάτια.
- Μπορείς να μου τα περιγράψεις;
- Ναι, μπορώ να σου τα περιγράψω. Έχει ένα σαλόνι, μια κουζίνα, ένα μπάνιο και ένα/δύο/ τρία υπνοδωμάτια.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΟΛΗΛΥ

6

Όλοι έχουμε ένα σώμα

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

★ τα μέρη του σώματος

★ τα επίθετα

★ κάποια ζώα

★ κάποια ρούχα

★ λεξιλόγιο για να περιγράφεις κάποιον

★ το αόριστο άρθρο

★ τους αριθμούς 11-15

Διαβάζω.

Κρίστοφερ γιατί χρειάζομαι ζωατρική εξέταση;

Και τώρα ανέβα πάνω στη ζυγαριά. Θα σε ζυγίσουμε και θα μετρήσουμε το ύψος σου. Είσαι λιγάκι χοντρούλης,

Κάνω γυμναστική κάθε μέρα.

Γουίνι πρέπει να σιγουρευτούμε πως είσαι υγιείς και μεγαλώνεις σωστά.

Ο Γουίνι συμφώνησε και πήγαν στη γιατρό κουκουβάγια για την εξέταση του.

Πώς αισθάνεσαι;

Τι είναι αυτό;

Γουργουρίζει η κοιλίτσα μου.

Χμμ, κάνει η γιατρός κουκουβάγια κι εξέταζει την κοιλίτσα του και μετά το λαιμό και τις μασχάλες.

Ωτοσκόπιο, κάτι σαν φακός, θα δω μέσα στα αυτιά σου, τα μάτια σου, τη μύτη σου, το στόμα σου και το λαιμό σου.

Τι κάνει αυτό το λαστιχένιο σφυρί;

Αυτό τι κάνει;

Ήρθε η ώρα να σου κάνω εμβόλιο.

Εξετάζω τα αντανάκλαστικά σου. Θα σε χτυπήσω ελαφρά στο γόνατο και θα δεις.

Με αυτό ακούμε τους χτύπους της καρδιάς. Άκου τακ, τακ, τακ, τακ.

Να έρθει το γουρουνάκι να μου κρατάει το χέρι;

Είμαι τελικά γενναίος.

Ας δούμε τι κατάλαβα

1.

Αφού διαβάσω

σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Ο Γουίνι πηγαίνει

στο σχολείο

βόλτα στην παιδική χαρά

επίσκεψη στο γιατρό

Η γιατρός κουκουβάγια

τον ζυγίζει στη ζυγαριά

εξετάζει την κοιλιά, τον λαιμό τις μασχάλες

του χτυπάει μόνο το πόδι

Στο τέλος

κάνει εμβόλιο

εξετάζει τα μάτια, τη μυτη, το στόμα και τον λαιμό

εξετάζει όλο το σώμα του

2.

Διαβάζω και γράφω τον αριθμό στην εικόνα που ταιριάζει.

1. Αυτός ο κύριος είναι κοντός και παχουλός. Έχει λίγα άσπρα μαλλιά και φοράει γυαλιά. Η μύτη του είναι χοντρή και τα μάτια του μικρά.

2. Αυτή η κυρία είναι ψιλή και παχουλή. Έχει κόκκινα μαλλιά και γαλανά μάτια. Φοράει γυαλιά και έχει χοντρό λαιμό.

3. Αυτή η κυρία είναι κοντή και αδύνατη. Έχει κοντά καστανά μαλλιά και μεγάλα γαλανά μάτια. Φοράει γυαλιά.

4. Αυτή η κυρία είναι αδύνατη και κοντή. Έχει μεγάλα μάτια και μικρή μύτη. Στο κεφάλι της φοράει μια μπλε μαντήλα.

5. Αυτό το αγόρι είναι κοντό και αδύνατο. Έχει κόκκινα μαλλιά και μεγάλα μάτια. Φοράει γυαλιά.

6. Αυτός ο κύριος είναι ψηλός με μαύρα μαλλιά. Έχει μουστάκι και μεγάλα μαύρα μάτια.

1.

Παρατηρώ τις εικόνες και τις περιγράφω με δικά μου λόγια.

1. Κύκλωσε και γράψε τα ονόματα των ζώων που βλέπεις στην εικόνα .

λιοντάρι ζεβραρίνο κεροσελέφαντας

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

2.

Συμπλήρωσε στα κενά το κατάλληλο αόριστο άρθρο.

Ένας, μία, ένα

Στην κορυφή _____ βουνού,
είδαν _____ ξύλινο σπιτάκι.

κρυμμένο μέσα στα δέντρα,

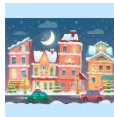
Στο πεζούλι του καθόταν _____ άντρας.

Είπε στα παιδιά: « Έχω _____ κρυφό όνειρο..., να αγοράσω _____
βάρκα και να περάσω _____ ποτάμι.

Μετά να χτίσω _____ καινούριο σπίτι, _____ ίσως
καινούρια πόλη.

(Μαριλίτα Χατηποντόζη,
«Η Ευτυχόπολη», εκδ. Ψυχογιός)

3.

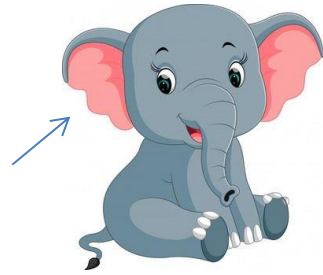

Συμπλήρωσε στις προτάσεις τις λέξεις που λείπουν στον ενικό ή πληθυντικό αριθμό.

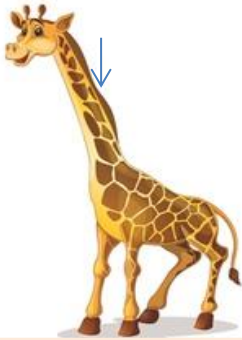
μάτι, χερι, πόδι, μύτη, λαιμό, αφτί, στόμα, κεφάλι

Ο βάτραχος έχει μεγάλα _____ .

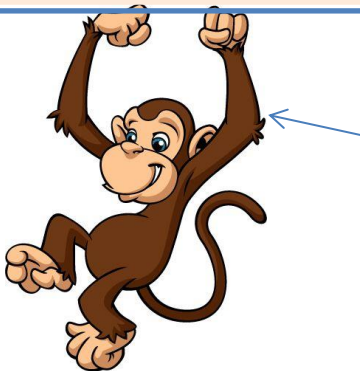
Ο ελέφαντας έχει μεγάλα _____ .

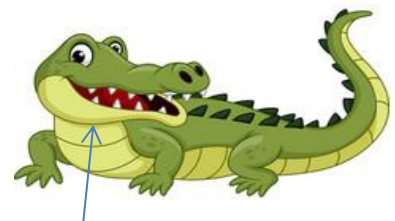
Η καμηλοπάρδαλη έχει μακρύ _____ .

Το φίδι δεν περπατάει, γιατί δεν έχει _____ .

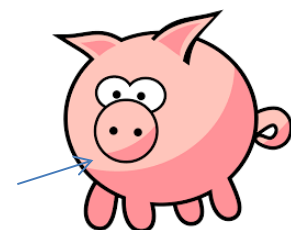
Η μαϊμού έχει μακριά _____ .

Ο κροκόδειλος έχει μεγάλο _____ .

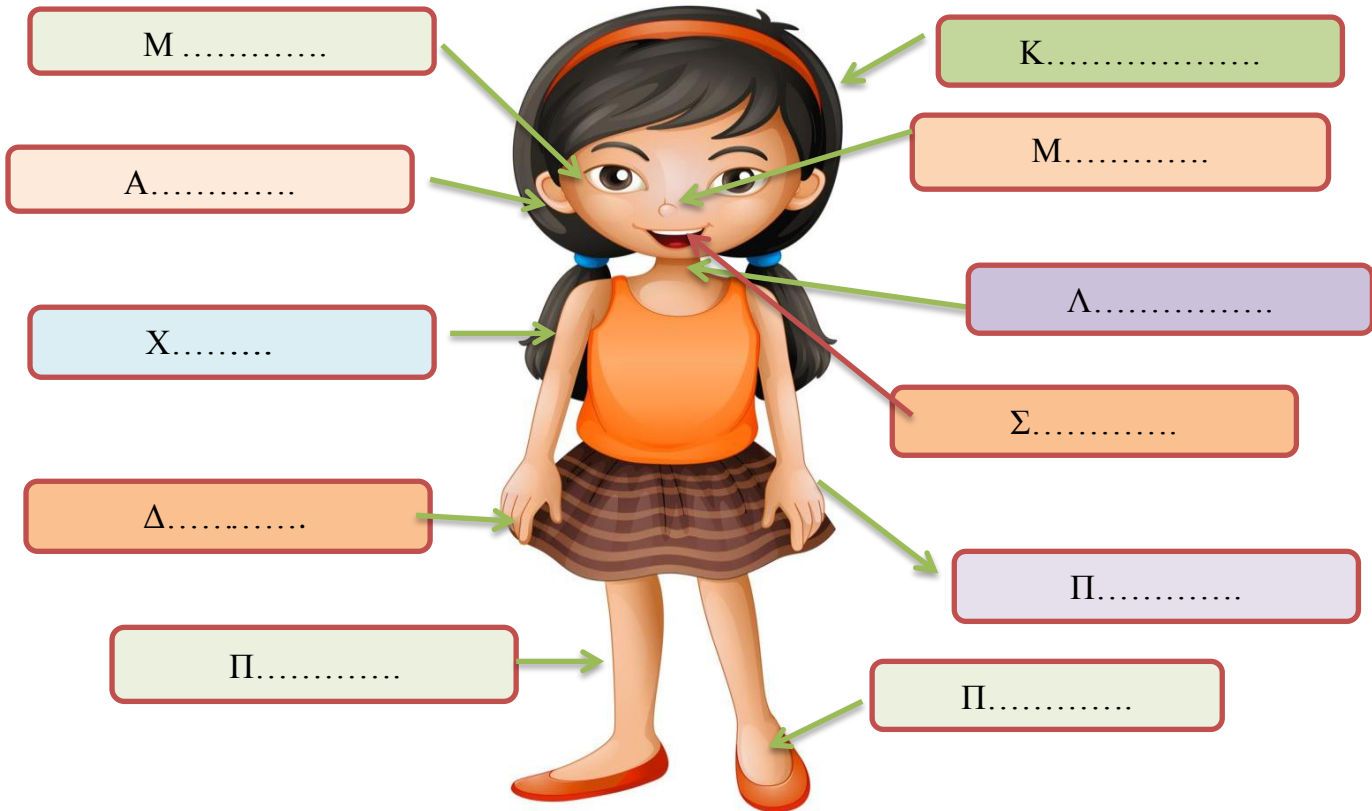

Ο γάιδαρος έχει μεγάλο _____ .

Το γουρούνι έχει στρόγγυλη _____ .

4. Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις με τα μέρη του σώματος.

5. Ένωσε με μια γραμμή _____ τους αριθμούς με τις λέξεις.
Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις.

έντεκα

δεκατέσσερα

δεκατρία

δεκαπέντε

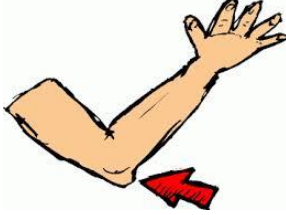

δώδεκα

6.

Συμπλήρωσε στα κενά τη συλλαβή που ταιριάζει και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

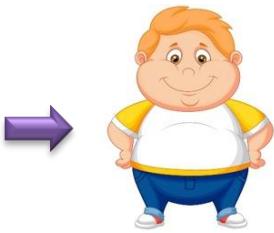

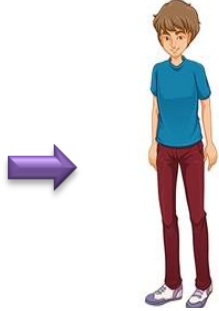
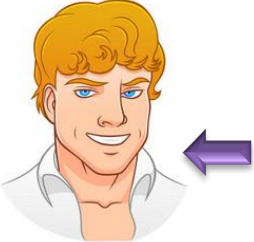
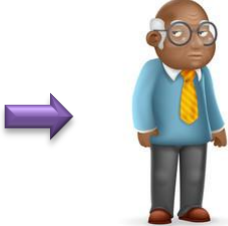
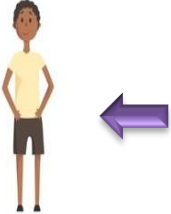

Φρυ, μου, προ, ντια, του, χει, σω, γο, λια(2), γλω, γκω,

			
___σι	___δι	___λη	δο___
			
πα___σες	___σωπο	ξανθά μαλ___	___σα
			
α___νας	___μα	___νατο	κοι___

Γράψε τις λέξεις που βρήκες στη μητρική σου γλώσσα.

7.

Αντιστοίχισε τις λέξεις της Α στήλης με τις αντίθετες της Β στήλης.

	<div style="background-color: #00a0e3; color: white; padding: 5px; width: 40px; margin: 0 auto;">Α</div> <div style="background-color: #90ee90; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">παχουλός</div>	<div style="background-color: #800000; color: white; padding: 5px; width: 40px; margin: 0 auto;">Β</div> <div style="background-color: #9932cc; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">κοντός</div>	
	<div style="background-color: #90ee90; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">ψηλός</div>	<div style="background-color: #9932cc; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">όμορφος</div>	
	<div style="background-color: #90ee90; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">γέρος</div>	<div style="background-color: #9932cc; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">λεπτός</div>	
	<div style="background-color: #90ee90; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">άσχημος</div>	<div style="background-color: #9932cc; padding: 5px; width: 150px; margin: 5px auto;">νέος</div>	

8.

Γράψε τα επίθετα στη πρόταση που ταιριάζουν.

Μακρύς, παλιός, γρήγορος, λαμπερός, πονηρός

- Η Άννα έχει μαλλιά.
- Το αυτοκίνητο είναι
- Ο λαγός έχει πόδια.
- Ο ήλιος είναι
- Η αλεπού είναι

5.

Διαβάζω το κείμενο, ψάχνω και κυκλώνω τα επίθετα.

Πάνω στην ψιλή ασημένια πύλη υπάρχει μια μεγάλη πινακίδα που γράφει: «**Ζωολογικός Κήπος**».

Η διευθύντρια του Ζωολογικού κήπου, μια αληθινή καλλονή με πολύχρωμο τρίχωμα, έτρεξε στην πύλη να τους χαιρετήσει.

Στη μέση του θάμνου υπάρχει ένα μακρύ, χνουδωτό, λευκό λουλούδι.

Όταν πλησίασαν κατάλαβαν ότι ήταν μια ουρά. Χοντρή, χνουδωτή, λευκή ουρά.

(Ούρσουλα Ντιμποσάρσκι,
«Οι μυστικοί φάκελοι», εκδ. Μεταίχμιο)

5.

Ψάχνω και κυκλώνω τα ρούχα. Προσέχω, είναι με ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

παντελόνι

φόρεμα

Φ	Ο	Ρ	Ε	Μ	Α	Π	Μ	Ζ	Π
Π	Φ	Ο	Υ	Σ	Τ	Α	Π	Α	Φ
Κ	Α	Σ	Κ	Ο	Λ	Π	Ο	Κ	Ο
Μ	Π	Λ	Ο	Υ	Ζ	Α	Υ	Ε	Ρ
Ι	Σ	Ε	Ι	Σ	Κ	Ι	Φ	Τ	Μ
Π	Α	Ν	Τ	Ε	Λ	Ο	Ν	Ι	Α

μπλούζα

φούστα

φόρμα

κασκόλ

Διαβάζω και Μαθαίνω

ΕΠΙΘΕΤΑ

Αρσενικό Θηλυκό Ουδέτερο

ο καλός η καλή το καλό

ο ωραίος η ωραία το ωραίο

ο μακρύς η μακριά το μακρύ

ο γκρινιάρης η γκρινιάρα το γκρινιάρικό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Είναι οι λέξεις που συνοδεύουν τα ουσιαστικά και μας λένε κάθε φορά πώς ακριβώς είναι το ουσιαστικό, δηλαδή τι ποιότητα ή ιδιότητα έχει.

Να θυμάσαι:

Έχουν τρία γένη αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο.

Έχουν πάντα τον ίδιο αριθμό, γένος και πτώση με το ουσιαστικό που προσδιορίζουν.

Παράδειγμα : Ο Άλαν είναι ήσυχος.

Ο Άλαν έχει μια μικρή αδερφή.

Ο Άλανέχει ένα καινούριο ποδήλατο.

Αντίθετες λέξεις είναι αυτές που έχουν αντίθετη σημασία.

Αόριστο άρθρο: ένας, μια, ένα

Οι λέξεις που μπαίνουν μπροστά από τα ονόματα, ουσιαστικά και επίθετα και δεν ορίζουν κάτι συγκεκριμένο αλλά φανερώνουν κάτι αόριστο και γενικό λέγονται **αόριστα άρθρα**.

Παράδειγμα : Ένας λύκος και μια αλεπού ζούσαν σε ένα δάσος.

ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ένας μια ένα

ΓΕΝΙΚΗ ενός μιας ενός

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ έναν μια ένα

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
ΑΡΙΘΜΟ

Ακούω και σημειώνω με ένα ✓ τον άνθρωπο που άκουσα.

1. Ας παίξουμε. Παιχνίδι, « Μάντεψε Ποιος ».

Ακούω,

μιλώ και παίζω.

Είναι ένα παιχνίδι μαντέματος. Οι μαθητές αφού χωριστούν σε δυάδες θα προσπαθήσουν να μαντέψουν το κρυμμένο πρόσωπο που έχει ο αντίπαλος, κάνοντας ερωτήσεις σε σχέση με τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του. Όποιος βρει πρώτος το κρυμμένο πρόσωπο κερδίζει.

Παράδειγμα: Έχει μακριά μαλλιά; Φοράει γυαλιά/καπέλο; Τα μαλλιά του /της είναι καστανά/μαύρα /ξανθά/κόκκινα; Είναι μακριά ή κοντά. Έχει μούσι/ μουστάκι; κτλ

2.

Περιγράφο ένα συμμαθητή μου .

Προσπάθησε να περιγράψεις, όποιο παιδί θέλεις από την τάξη σου, ακολουθώντας το παράδειγμα.

Το παιδί που θα περιγράψω είναι αγόρι/κορίτσι.

Είναι ψηλός και εύσωμος/ κοντός και λεπτός.

Έχει καστανά/μαύρα/ξανθά/κόκκινα, μακριά/κοντά και ίσια/κατσαρά μαλλιά.

Φοράει μεγάλα/μικρά, κόκκινα/καφέ γυαλιά.

Έχει πράσινα/γαλανά/καστανά/μαύρα, μεγάλα/μικρά μάτια.

Φοράει μπλούζα, παντελόνι , φούστα, →

φόρεμα

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΠΟΛΗΛΥ

Ο χρόνος

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

★ τον χρόνο

★ τους μήνες

★ τα χρονικά επιρρήματα

★ το βοηθητικό ρήμα έχω στο χρόνο μέλλοντα

★ τους αριθμούς από το 16- 20

★ τις μέρες της εβδομάδας

★ τις εποχές

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

Διαβάζω.

Ο αγαπημένος μου μήνας είναι ο Δεκέμβριος. Έχω γενέθλια και ονομαστική γιορτή στις 9 Δεκεμβρίου!

Φέτος θα κάνω πάρτι στο σπίτι! Αυτή είναι η πρόσκληση. →

Διαβάζω και Κατανοώ

Σε προσκαλώ στο πάρτι των γενεθλίων μου το Σάββατο 9 Δεκεμβρίου στις 6 μ. μ στο σπίτι μου Κανάρη 70.

Σε περιμένω **ANNA**

ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΜΟΥ ΜΕΡΑ

Η αγαπημένη μου μέρα είναι η Παρασκευή και το Σάββατο. Την Παρασκευή έχω μάθημα κιθάρας. Το Σάββατο τραγουδώ στη χορωδία του σχολείου. **ΖΑΦΙΡ**

Όλες οι μέρες της εβδομάδας μου αρέσουν γιατί βλέπω τους φίλους μου. Η αγαπημένη μου ώρα είναι το απόγευμα. Παίζουμε όλοι στη γειτονιά. **ΑΔΑΝ**

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΣ ΜΗΝΑΣ

Ο αγαπημένος μου μήνας είναι ο Δεκέμβριος και ο Ιανουάριος. Πριν τις Χριστουγεννιάτικες διακοπές, στολίζουμε την τάξη και δίνουμε δώρα. Στο σπίτι στολίζουμε το δέντρο και περιμένουμε τον Αι Βασίλη να φέρει τα δώρα. **ΧΑΣΑΝ**

Ο αγαπημένος μου μήνας είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος. Τον Ιούλιο έχω γενέθλια. Τον Αύγουστο πάμε διακοπές στη θάλασσα. Συχνά μένουμε σε σκηνή κάτω από τα αστέρια. **ΣΕΛΙΝΑ**

1.

Αφού διαβάσω

σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Ποιος είναι ο αγαπημένος μήνας της Άννας;

Σεπτέμβριος

Οκτώβριος

Δεκέμβριος

Τι θα κάνει φέτος η Άννα;

Η Άννα θα κάνει μαθήματα μουσικής.

Η Άννα θα κάνει πάρτι.

Η Άννα θα κάνει διακοπές.

Τι μάθημα κάνει ο Ζαφίρ;

κιθάρα

πιάνο

βιολί

Ποια μέρα της εβδομάδας;

Παρασκευή

Σάββατο

Πέμπτη

Πότε παίζει με τους φίλους του ο Άλαν;

Το πρωί

Το απόγευμα

Το βράδυ

Που μένει η Σελίνα στις διακοπές;

Σε ιγκλού

Σε σκηνή

Σε σπίτι

Πότε στολίζει την τάξη ο Χασάν;

Τα Χριστούγεννα

Την Άνοιξη

Το καλοκαίρι

2.

Διαβάζω και
ταιριάζει.

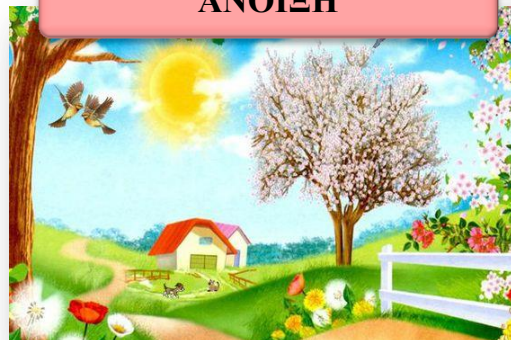

γράφω τον αριθμό στην εικόνα που

1.

Αυτή την εποχή έχει κρύο
και χιονίζει. Γιορτάζουμε
τα Χριστούγεννα.

ΑΝΟΙΞΗ

2.

Αυτή την εποχή έχει ήλιο
και ζέστη. Τελειώνουν τα
σχολεία. Πηγαίνουμε για
μπάνιο στη θάλασσα.

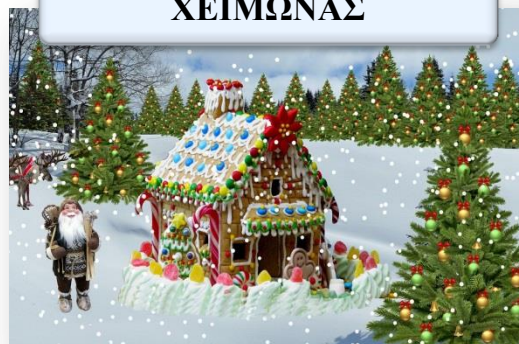
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

3.

Αυτή την εποχή έχει
συχνά βροχή. Τα φύλλα
πέφτουν από τα δέντρα.
Ξεκινάνε τα σχολεία.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

4.

Αυτή την εποχή ανθίζουν
τα λουλούδια και τα
δέντρα. Γιορτάζουμε μια
θρησκευτική γιορτή, το
Πάσχα.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

1.

Παρατηρώ τις εικόνες και γράφω για κάθε μια εποχή μια γιορτή της χώρας μου.

Παράδειγμα: Τον Χειμώνα, τον μήνα Φεβρουάριο, γιορτάζουμε τις Απόκριες και ντυνόμαστε μασκαράδες.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

ΑΝΟΙΞΗ

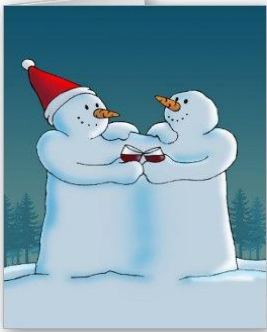

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

1.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

• φθινόπωρο • χειμώνας • άνοιξη • καλοκαίρι

2.

Συμπλήρωσε στα κενά το ρήμα στον κατάλληλο χρόνο, Ενεστώτα ή Μέλλοντα

κοιμάμαι, πηγαίνω, διαβάζω, ξεκινάω, παίζω

1. Αυτό το Σάββατο _____ στη γιαγιά και στον παππού.
2. Τα παιδιά αύριο _____ εκδρομή.
3. Η αδερφή μου κάθε μέρα _____ με τις κούκλες .
4. Ο Ζαφίρ _____ το απόγευμα .
5. Το σχολείο _____ πάντα τον Σεπτέμβριο .

3. Συμπλήρωσε στις προτάσεις τις λέξεις που λείπουν.

Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Απρίλιος, Μαΐος, Ιούνιος, Αύγουστος,
Σεπτέμβριος, Δεκέμβριος,

Τα Χριστούγεννα είναι τον _____.

Τα σχολεία αρχίζουν τον _____.

Φτιάχνουμε χιονάνθρωπο τον _____.

Ο _____ έχει πολλά λουλούδια
και φτιάχνουμε στεφάνια.

Πηγαίνουμε διακοπές τον _____.

Τον _____ τελειώνει το σχολείο.

Τον _____ βάφουμε αυγά.

Ο _____ είναι ο πρώτος
μήνας του χρόνου.

4. Κύκλωσε και γράψε τις μέρες της εβδομάδας με μικρά γράμματα, εκτός από το πρώτο γράμμα. Θυμήσου τη σωστή σειρά.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΣΑΒΒΑΤΟ ΠΕΜΠΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

1. _ _ _ _ _
2. _ _ _ _ _
3. _ _ _ _ _
4. _ _ _ _ _
5. _ _ _ _ _
6. _ _ _ _ _
7. _ _ _ _ _

5. Συμπλήρωσε στις προτάσεις τις λέξεις που λείπουν.

Χθες, πέρσι, του χρόνου, σήμερα, αύριο, φέτος, πριν, μετά

1. Δεν θα πάει η Άννα _____ στο σχολείο. Είναι άρρωστη.
2. _____ ο Χασάν ήταν σε άλλη χώρα. _____ είναι στην Ελλάδα.
3. _____ ήταν Κυριακή, δεν είχαμε σχολείο.
4. Ο Ζαφίρ είναι 6 χρονών, _____ θα είναι 7 χρονών.
5. Σήμερα πήγαμε εκδρομή και _____ δεν έχουμε τίποτα να διαβάσουμε.
6. Δεν πρόλαβα το λεωφορείο, έφυγε _____ λίγη ώρα.
7. Κανονίσαμε να παίξουμε _____ το σχολείο.

6. Προσπάθησε να γράψεις τους μήνες στην εποχή τους.

<p>ΧΕΙΜΩΝΑΣ</p> <p>Δ.....</p> <p>Ι.....</p> <p>Φ.....</p>		<p>ΑΝΟΙΞΗ</p> <p>Μ.....</p> <p>Α.....</p> <p>Μ.....</p>
<p>ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ</p> <p>Α.....</p>	<p>Ν.....</p>	<p>ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ</p> <p>Σ.....</p> <p>Ο.....</p>

7. Ένωσε με μια γραμμή τους αριθμούς με τις λέξεις.
Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις.

δεκαέξι

δεκαεφτά

δεκαεννέα

δεκαοκτώ

είκοσι

8.

Βρίσκω και κυκλώνω τους 12 μήνες του χρόνου.

I	A	N	O	Y	A	P	I	O	Σ	M	A	Σ
O	Π	Y	T	E	Σ	O	N	K	Φ	A	Y	E
Y	P	Δ	Σ	M	T	Π	M	Σ	E	P	Γ	Π
Λ	I	H	Z	E	Θ	A	A	T	B	T	O	T
I	Λ	A	Π	P	I	Λ	I	O	Σ	I	Y	E
O	K	T	Ω	B	P	I	O	Σ	O	O	Σ	M
Σ	A	Π	P	I	Λ	E	Σ	Σ	Σ	Σ	T	B
A	Σ	T	H	I	O	Y	N	I	O	Σ	O	P
Δ	E	K	E	M	B	P	I	O	Σ	A	Σ	I
Φ	E	B	P	O	Y	A	P	I	O	Σ	Σ	O
N	O	E	M	B	P	I	O	Σ	O	Σ	Σ	Σ

9.

Γράφω τους μήνες στη μητρική μου γλώσσα.

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

10.

Διαβάζω το κείμενο και κυκλώνω **τα ρήματα** που βρίσκονται στον χρόνο Μέλλοντα με κόκκινο και τα **χρονικά επιρρήματα** με πράσινο.

Σε αυτή την αυλή θα ριζώσω! Εδώ θα γίνουν τα όνειρα μου αληθινά!

Και θα έχω συντροφιά μου τα παιδιά.

- Δεν θα προλάβεις! ακούστηκε μια φωνή.
- Γιατί; Φώναξαν σπόρος και πουλί μαζί.
- Γιατί αύριο, μεθαύριο δεν θα υπάρχει τίποτα

από αυτή την αυλή. Όταν μεγαλώσω θα γίνω

αρχιτέκτονας μηχανικός. Τότε θα σχεδιάσω

αυλές, κήπους, πάρκα πολλά, να φυτρώνουν τα δέντρα, να

παίζουν τα παιδιά. Έκανε όνειρα για μια πόλη

γεμάτη πάντα με δέντρα.

(Παναγιωτοπούλου- Ρίζου Λίτσα,
«Ένα δέντρο ζητάει αυλή», εκδ.
Μινώας)

Διαβάζω και Μαθαίνω

Τραγούδι γενεθλίων

Να ζήσεις Άννα

και χρόνια πολλά

μεγάλη να γίνεις με

άσπρα μαλλιά

παντού να σκορπίζεις

της γνώσης το φως

και όλοι να λένε να

μια... σοφός!

Να θυμάσαι:

Οι εποχές του χρόνου είναι τέσσερις και η κάθε μια αποτελείται από τρεις μήνες.

π. μ (προ μεσημβρίας) είναι από τις δώδεκα το βράδυ μέχρι τις δώδεκα το μεσημέρι

μ. μ (μετά μεσημβρίας) από τις δώδεκα το μεσημέρι μέχρι τις δώδεκα το βράδυ)

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

Ο χρόνος Μέλλοντας μιλά για μια ενέργεια που θα γίνει στο μέλλον για πολλή ώρα ή για μια στιγμή. Σχηματίζεται με το μόριο **θα** και τον κατάλληλο τύπο του ρήματος

Παράδειγμα : Αύριο **θα γράφω** όλη τη μέρα.

Αύριο **θα παίξω** στο σπίτι της γιαγιάς.

Προσωπικές αντωνυμίες

Εγώ θα έχω

Εσύ θα έχεις

Αυτός-αυτή- αυτό
θα έχει

Εμείς θα έχουμε

Εσείς θα έχετε

Αυτοί-αυτές-αυτά
θα έχουν

Αντίθετες λέξεις:

μικρό – μεγάλο **καθαρό- βρώμικο** **μπαίνω- βγαίνω**

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Χρονικά επιρρήματα, απαντούν στην ερώτηση **πότε;**

Χθες, πέρσι, του χρόνου, σήμερα, αύριο, φέτος, πριν, μετά

Παράδειγμα : Τα παιδιά **αύριο** θα πάνε εκδρομή.

Ακούω και σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

<p>★ Ο Χασάν έχει γενέθλια στις</p>	10 Ιουλίου	10 Ιουνίου	15 Ιουνίου
<p>★ Ο Ζαφίρ ήρθε στην Ελλάδα το</p>	2018	2017	2019
<p>★ Η Άννα πηγαίνει χορό κάθε</p>	Τρίτη- Πέμπτη	Τετάρτη- Πέμπτη	Τρίτη- Σάββατο
<p>★ Ο Άλαν πηγαίνει ποδόσφαιρο κάθε</p>	Δευτέρα Τετάρτη Παρασκευή	Δευτέρα Τετάρτη Πέμπτη	Δευτέρα Τρίτη Παρασκευή
<p>★ Η Σελίνα πηγαίνει στο πάρκο κάθε</p>	 Πρωί	 Απόγευμα	 Βράδυ
<p>★ Το δώρο της Άννας είναι ένα</p>	 Φόρεμα	 Ρολόι	 Βιβλίο

1. Ας παίξουμε «Ποιος θα παίξει με το χρόνο».

Ακούω, διαβάζω και παίζω.

ΑΦΕΤΗΡΙΑ

1. ΠΟΙΑ ΕΠΟΧΗ ΕΧΕΙΣ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

2. Ο ΜΗΝΑΣ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΑΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

3. Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ

4. Ο ΜΗΝΑΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

5. ΤΙ ΜΕΡΑ ΕΙΜΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

6. Ο ΜΗΝΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

7. Η ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ ΚΑΝΕΙ ΖΕΣΤΗ

8. ΠΟΙΑ ΕΠΟΧΗ ΕΧΕΙ ΚΡΥΟ

9. ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ ΧΩΡΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟ

10. ΟΛΟΙ ΟΙ ΜΗΝΕΣ

11. Ο ΜΗΝΑΣ ΠΟΥ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

12. Ο ΧΡΟΝΟΣ ΞΕΚΙΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΜΗΝΑ...

13. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ

14. Ο ΜΗΝΑΣ ΠΟΥ ΒΑΦΟΥΜΕ ΑΥΓΑ

15. Ο ΜΗΝΑΣ ΠΟΥ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΣΤΕΦΑΝΙΑ

16. ΟΛΗ Η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

17. ΡΙΞΕ ΞΑΝΑ ΤΟ ΖΑΡΙ

18. Η ΜΕΡΑ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

19. Η ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ ΠΕΦΤΟΥΝ ΤΑ ΦΥΛΛΑ

20. Ο ΜΗΝΑΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

21. ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

22. ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ 2 ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ

23. ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ 2 ΣΥΛΛΑΒΕΣ

24. ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΜΕ ΤΟΝ...

25. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ

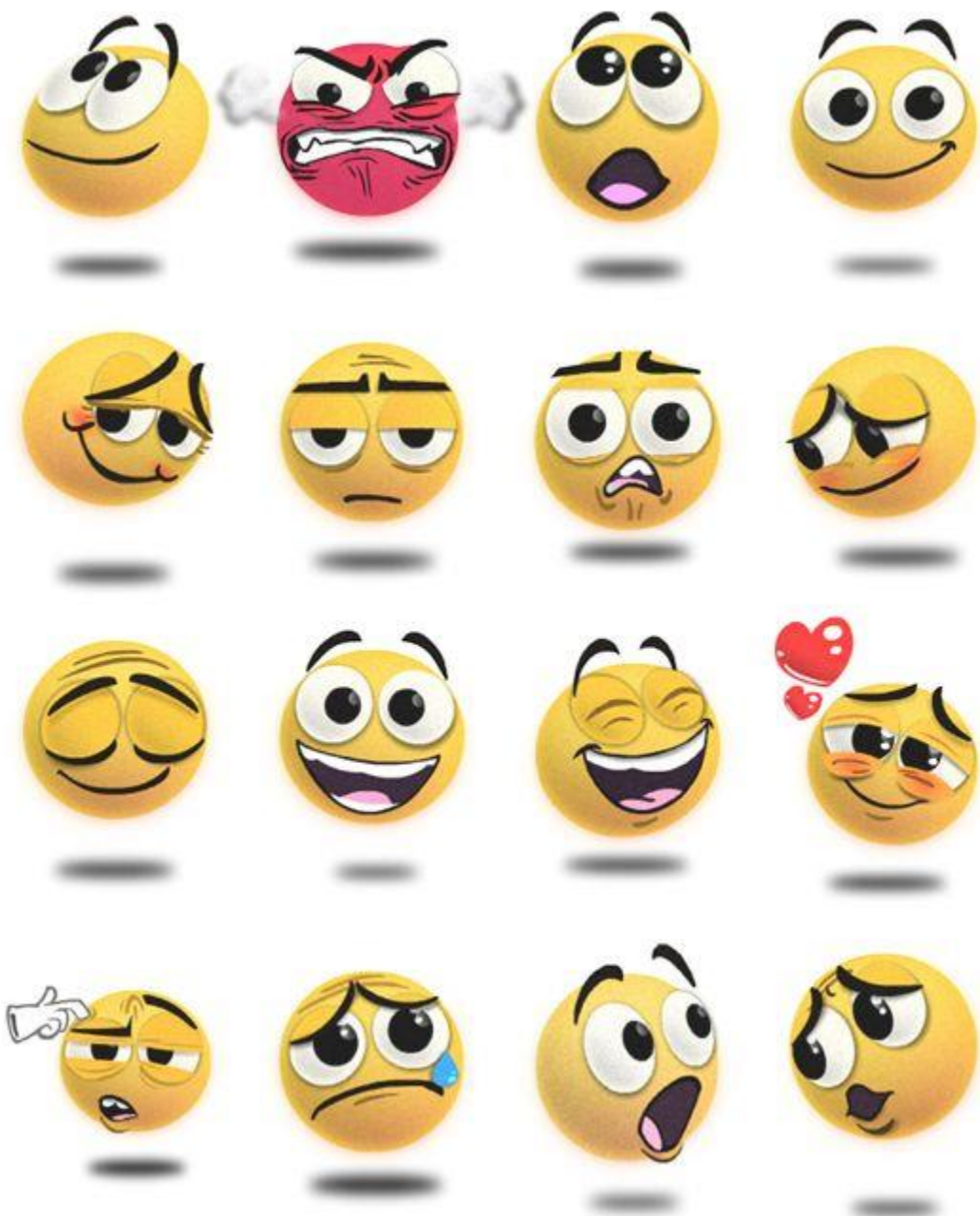
ΤΕΡΜΑ

Οι μαθητές εταιρικά θα παίξουν ένα επιτραπέζιο παιχνίδι προφορικού λόγου. Ρίχνουν το ζάρι και προχωρούν τόσα βήματα όσα δείχνει το ζάρι. Σε περίπτωση που δεν απαντήσουν σωστά σε μια ερώτηση, επιστρέφουν στην αφετηρία. Όποιος φτάσει πρώτος στο τέρμα, κερδίζει.

Το γλυκό συναίσθημα

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

*** τις 5 αισθήσεις**

*** τα ουσιαστικά, τα επίθετα, τα
ρήματα για να εκφράξεις τα
συναισθήματα**

*** τα αντίθετα συναισθήματα**

*** το ρήμα στον Αόριστο της
Ενεργητικής Φωνής**

Η συνταγή της γιαγιάς.

Διαβάζω.

Της γιαγιάς η συνταγή είναι νόστιμη πολύ.

Έχει τρόπο μαγικό στο δικό της το γλυκό.

5 βήματα απλά με αγάπη ξεκινά:

μάτια, μύτη και αυτιά, στόμα χέρια στη σειρά.

Με τα μάτια για να δει ποια θα είναι η συνταγή,

ψάχνει, βρίσκει υλικά και τα βάζει εδώ μπροστά.

Διαβάζω και Κατανοώ

Και αρχίζει ξαφνικά να χτυπάει δυνατά με το μίξερ μαγικά ανακατεύει υλικά.

Έφυγε η ώρα με χαρά. Με λαχτάρα υπομένω το γλυκό μου περιμένω.

Ένα είναι το μυστικό

για να μυρίσει το γλυκό: αγάπη αίσθηση γλυκιά,

χαρά σε όλη την καρδιά.

Για να πετύχει η συνταγή
Συναίσθημα και Αίσθηση Μαζί.

Η Άννα θυμάται τα λόγια της γιαγιάς της, για να πετύχεις αυτό που σκέφτεσαι και θέλεις, χρειάζεται εσένα και αγάπη:

Για να πετύχει η συνταγή

Συναίσθημα και Αίσθηση Μαζί.

1. Αφού διαβάσω, σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Τι θυμάται η Άννα

Τη μαμά της.

Τη γιαγιά της.

Τη φίλη της.

Ποιο είναι το μαγικό στο δικό της το γλυκό;

Οι 5 αισθήσεις και η αγάπη.

Ένα μαγικό φίλτρο.

Τα υλικά.

Πώς θα πετύχει η συνταγή;

Με αγάπη και υπομονή.

Με συναίσθημα και αίσθηση μαζί.

Με βοήθεια καλή.

2.

Διαβάζω και γράφω τον αριθμό στην εικόνα που ταιριάζει.

1. Όταν είμαι με την οικογένεια μου νιώθω **ευτυχία**.
Είμαι **ευτυχισμένος**.

2. Τα Χριστούγεννα νιώθω **χαρά**. **Χαίρομαι** με τα δώρα.

3. Όταν χάνω στον αγώνα ποδοσφαίρου νιώθω **απογοήτευση**.
Είμαι **απογοητευμένος**.

4. Όταν μένω το βράδυ μόνος μου στο σπίτι, νιώθω **φόβο**.
Φοβάμαι.

5. Όταν βοηθώ κάποιον ηλικιωμένο νιώθω **ικανοποίηση**.
Είμαι **ικανοποιημένος**.

6. Όταν μαλώνω με έναν φίλο μου νιώθω **λύπη** και **κλαίω**. **Λυπάμαι** και **στεναχωριέμαι**.

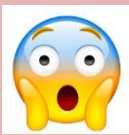

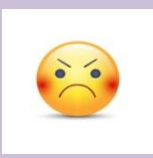

7. Όταν γνωρίζω καινούριους φίλους νιώθω **ενθουσιασμό**.
Ενθουσιάζομαι.

Γράφω

3.

Γράφω τι με κάνει και αισθάνομαι φόβο, χαρά, θυμό, στεναχώρια, αγάπη.

<p>Φοβάμαι όταν</p> 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Χαίρομαι όταν</p> 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Θυμώνω όταν</p> 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Στενοχωριέμαι όταν</p> 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Αγαπάω όταν</p> 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

1.

Γράψε τις 5 αισθήσεις που δείχνουν οι εικόνες.

• ακοή • όραση • όσφρηση • αφή • γεύση

2.

Συμπλήρωσε στα κενά το κατάλληλο ρήμα ή επίθετο.

ευτυχία, ευχαρίστηση, θυμός, ντροπή, λύπη

Παράδειγμα: Η Άννα νιώθει **χαρά**. Η Άννα **χαίρεται**. Είναι **χαρούμενη**.

1. Ο Άλαν νιώθει ευτυχία. Είναι _____.
2. Τα παιδιά νιώθουν ευχαρίστηση. Τα παιδιά είναι _____.
3. Ο αδερφός μου νιώθει θυμό. Ο αδερφός μου _____.
4. Ο Ζαφίρ νιώθει ντροπή. Ο Ζαφίρ _____.
5. Η Σελίνα νιώθει λύπη. Η Σελίνα _____.

3.

Αντιστοιχίζω τα σημεία του σώματος μας με το κατάλληλο ρήμα και τις 5 αισθήσεις.

μυρίζω

γεύομαι/τρώω

ακούω

βλέπω

αγγίζω

ακοή

γεύση

αφή

όσφρηση

όραση

4.

Γράψε το κατάλληλο ρήμα ή ουσιαστικό στην πρόταση που ταιριάζει.

Ακούω

.....την δυνατή βροχή.

Η Άνοιξη λουλούδια.

Βλέπω

Κάηκε το χέρι μου, το τζάκι.

Το φαγητό δεν έχει ωραία

Μυρίζω

..... ένα κόκκινο αυτοκίνητο.

Μου αρέσει να τη δύση του ηλίου.

Γεύομαι

Η γούνα της γάτας είναι απαλή όταν την

Η σοκολάτα έχει γλυκιά

Αγγίζω

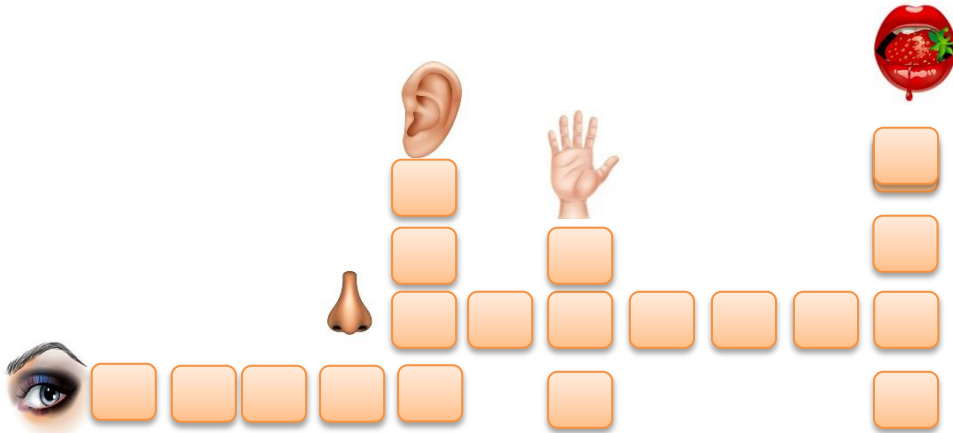
Το ξυπνητήρι το να χτυπάει δυνατά.

Το γλυκό της γιαγιάς πολύ ωραία.

5.

Συμπλήρωσε το σταυρόλεξο των αισθήσεων. Θα σε βοηθήσουν τα όργανα/σημεία του σώματος μας.

Γράφω με ΚΕΦΑΛΑΙΑ!

6.

Γράψε τα ρήματα στον χρόνο Αόριστο, τι έκανα χτες για μια στιγμή. Παράδειγμα:

Η Άννα **κοιτά** ει το χιόνι, **χιονίζει**. Η Άννα **είδε** το χιόνι, **χιόνισε**.

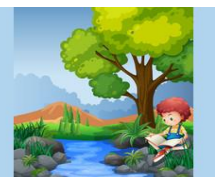
Τα κορίτσια **ποτίζουν** τα λουλούδια. Χτες τα κορίτσια..... τα λουλούδια.

Τα παιδιά **κάνουν** τραμπάλα. Τα παιδιά τραμπάλα.

Τα παιδιά **τρέχουν**. Τα παιδιά

Ο Ζαφίρ **διαβάζει** το βιβλίο. Χτες ο Ζαφίρ το βιβλίο.

Γράφω γράμμα στη γιαγιά μου. γράμμα στη γιαγιά μου.

7.

Κύκλωσε και γράψε τις λέξεις που μας δείχνουν πώς νιώθουμε.

χαρά

σχολείο

ευτυχία

γενέθλια

φόβος

εκδρομή

αγάπη

καλοκαίρι

ευχαρίστηση

Χριστούγεννα

λύπη

μίσος

οικογένεια

8.

Συμπλήρωσε στις εικόνες το κατάλληλο επίθετο.

κρύο, ζεστό, γλυκό, πικρό, ξινό, αλμυρό, μαλακό, σκληρό

9.

Αντιστοίχισε τις λέξεις της Α στήλης με τις αντίθετες της Β στήλης.

	A	B	
→ 	χαρά	δυστυχία	
→ 	ευτυχία	μίσος	
→ 	τόλμη	λόπη	
→ 	αγάπη	φόβος	

9α.

Γράφω το ουσιαστικό ή το επίθετο που ταιριάζει στο κατάλληλο πρόσωπο: **μίσος-μισητός**, **τόλμη-τολμηρός-η-ο**, **ευτυχία-ευτυχισμένος-η-ο**, **χαρά-χαρούμενος-η-ο**

Η κοκκινοσκουφίτσα δεν φοβήθηκε τον λύκο. Είναι

Ένας δυστυχισμένος άνθρωπος μπορεί με αγάπη να γίνει.....

Η αγάπη της μαμάς μου, διώχνει το του κόσμου.

Δεν είμαι λυπημένος. Είμαι

10.

Βρίσκω και κυκλώνω τα συναισθήματα.

Ε	Ν	Θ	Ο	Υ	Σ	Ι	Α	Σ	Μ	Ο	Σ
Υ	Τ	Υ	Χ	Α	Ρ	Α	Ν	Α	Ι	Λ	Ν
Τ	Ρ	Μ	Σ	Μ	Τ	Π	Α	Σ	Σ	Υ	Τ
Υ	Ο	Ο	Τ	Ο	Λ	Μ	Η	Τ	Ο	Π	Ρ
Χ	Π	Σ	Ε	Ι	Π	Τ	Τ	Α	Σ	Η	Ο
Ι	Κ	Α	Ν	Ο	Π	Ο	Ι	Η	Σ	Η	Π
Α	Λ	Σ	Ε	Β	Α	Σ	Μ	Ο	Σ	Ι	Η
Α	Γ	Α	Π	Η	Σ	Ε	Β	Μ	Σ	Μ	Ο

Γράψε τα συναισθήματα στη μητρική σου γλώσσα.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Διαβάζω και Μαθαίνω

Παθητική Φωνή

Εγώ χάθηκα

Εσύ χάθηκες

Αυτός χάθηκε

Εμείς χαθήκαμε

Εσείς χαθήκατε

Αυτοί χάθηκαν

Να θυμάσαι:

Τα συναισθήματα μπορούμε να τα εκφράσουμε με ουσιαστικά, με επίθετα, με ρήματα.

Ουσιαστικό Επίθετο Ρήμα

Παράδειγμα : Η Άννα αισθάνεται **χαρά** για το πάρτι που θα κάνει.

Η Άννα είναι **χαρούμενη** για το πάρτι που θα κάνει.

Η Άννα **χαίρεται** για το πάρτι που θα κάνει.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Όταν θέλουμε να περιγράψουμε μια κατάσταση που έγινε στο παρελθόν και τελείωσε, για μια στιγμή.

Παράδειγμα: **Χτες** τηλεφώνησα στη γιαγιά μου.

Ανοίγω- Άνοιξα το παράθυρο Δείχνω- Έδειξα

Γράφω- Έγραφα ένα γράμμα Χάνω- Έχασα

Ρωτάω- ώ

Προσέχω ο τόνος στον Αόριστο μπαίνει στην πρώτη συλλαβή ή στην αύξηση **ε** που παίρνουν οι δυσύλλαβες λέξεις.

Στην Παθητική Φωνή έχουμε πριν την κατάληξη το **ηκ**

Χάνομαι- Χάθηκα κρύβομαι- κρύφτηκα

Προσωπικές αντωνυμίες

Εγώ άνοιξα

Εσύ άνοιξες

Αυτός-αυτή- αυτό
άνοιξε

Εμείς ανοίξαμε

Εσείς ανοίξατε

Αυτοί-αυτές-αυτά
άνοιξαν ή άνοιξαν

Ακούω το τραγούδι και σημειώνω με ένα ✓ τους στίχους που λείπουν.

των
συναισθημάτων

των αισθήσεων

των φρούτων

Δέντρο

Δέντρο με

πολλούς καρπούς

πολλά φρούτα

πολλούς χυμούς

λείπει

δε λείπει

δεν έχει

Και ο φόβος και η λύπη τίποτα από αυτό

με φρούτα

με χυμούς

χωρίς χυμό

Δέντρο των συναισθημάτων με καρπούς

1.

Ας παίξουμε. Παιχνίδι « Το ζάρι των αισθήσεων ».

Ακούω,

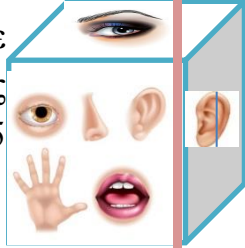

διαβάζω

και παίζω.

Οι μαθητές θα χωριστούν σε 5 ομάδες, όσες είναι και οι αισθήσεις. Αφού δημιουργήσουν το κολάζ των αισθήσεων, ένα πρόσωπο με εικόνες που θα έχουν συγκεντρώσει, θα δημιουργήσουν ένα ζάρι με όλες τις αισθήσεις. Η έκτη πλευρά θα περιέχει το κολάζ και οι άλλες τις 5 αισθήσεις χωριστά.

Το κάθε παιδί ρίχνει το ζάρι και πρέπει να αναγνωρίσει την αίσθηση που πέτυχε. Προσπαθεί να πει μια πρόταση, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ρήμα, το αισθητήριο όργανο και ένα αντικείμενο που ταιριάζει με την αίσθηση που πέτυχε. Εάν πετύχουν το κολάζ, λέει όλη η ομάδα τις αισθήσεις.

Παράδειγμα: Όραση - Με τα μάτια μου βλέπω τον ήλιο.

2.

Ας παίξουμε. Παιχνίδι « Παντομίμα συναισθημάτων ».

Κάθε παιδί θα δείξει στους συμμαθητές του, με τις κινήσεις τους σώματος και τις εκφράσεις του προσώπου του ένα συναίσθημα. Οι υπόλοιποι μαθητές πρέπει να βρουν: ποιο είναι το συναίσθημα, τι μπορεί να το προκάλεσε και τι μπορεί να κάνει ο μαθητής για να το ξεπεράσει. Είναι παιχνίδι ενσυναίσθησης.

Παράδειγμα: Δείχνει φόβο. Φοβήθηκε γιατί είναι μόνος στο σπίτι και είναι σκοτεινά ή είδε ένα κακό όνειρο. Μπορεί να ανάψει τα φώτα, να φωνάζει τη μαμά του.

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΙΣΗΛΕΝ

Όνειρα και παραμύθια

Σε αυτήν την ενότητα θα μάθεις:

- ★ το ρήμα στον Παρατατικό χρόνο
- ★ τα επαγγέλματα
- ★ τα παραμύθι
- ★ τους συνδέσμους και τα μόρια
- ★ τους μύθους του Αισώπου

Διαβάζω.

Όταν ήμουν μικρός η γιαγιά, συχνά, μου έλεγε παραμύθια. Το αγαπημένο μου παραμύθι ήταν ο «**Σεβάχ ο θαλασσινός**». Ένας άνθρωπος που έκανε ταξίδια στη θάλασσα και γνώρισε πολλούς ανθρώπους και μέρη. Τα ταξίδια του ήταν γεμάτα περιπέτειες. Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω ναυτικός ή αεροπόρος.

Τα παραμύθια της γιαγιάς είχαν πάντα νεράιδες, μάγισσες και πρίγκιπες. Όλοι στο τέλος ήταν ευτυχισμένοι και χαρούμενοι. Οι νεράιδες με το μαγικό ραβδί βοηθούσαν αυτούς που είχαν πρόβλημα. Πάντα, ήθελα να έχω ένα μαγικό ραβδί.

Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω γιατρός και με το μαγικό μου ραβδί να λύνω κάθε πρόβλημα.

Το αγαπημένο μου παραμύθι ήταν ο «**Μικρός Πρίγκιπας**». Ένας μικρός πρίγκιπας που έκανε ταξίδια στο διάστημα και γνώρισε περίεργους ανθρώπους και μέρη. Τα ταξίδια του ήταν γεμάτα περιπέτειες.

Συχνά, στα όνειρα μου βλέπω ότι είμαι αστροναύτης.

1. Αφού διαβάσω σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Ο ήρωας του Χασάν,
ο Σεβάχ, ταξίδευε με

αεροπλάνο

καράβι

τραίνο

Η Σελίνα θέλει να γίνει

νεράιδα

γιατρός

μάγισσα

Ο Μιρ βλέπει στα όνειρα
του ότι

είναι
αστροναύτης

είναι πρίγκιπας

είναι αεροπόρος

Διαβάζω και Κατανοώ

2.

Διαβάζω και

γράφω τον αριθμό στην εικόνα που ταιριάζει.

1. Ο γιατρός όταν είμαι άρρωστος με βοηθάει να γίνω καλά. Με **γιατρεύει**.

2. Ο μάγειρας **μαγειρεύει** φαγητό.

3. Ο αεροπόρος/πιλότος **πιλοτάρει το** αεροπλάνο.

4. Ο ζαχαροπλάστης **φτιάχνει** γλυκά.

5. Ο φούρναρης **φτιάχνει και** φουρνίζει το ψωμί.

6. Ο χτίστης **χτίζει** σπίτια.

7. Ο πυροσβέστης **σβήνει τη** φωτιά.

8. Ο ψαράς **ψαρεύει**.

9. Ο ταχυδρόμος **φέρει** τα γράμματα.

Γράφω

1.

Παρατηρώ τις εικόνες και γράφω ένα μικρό παραμύθι.

Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις λέξεις: νεράιδα, φως, σκοτάδι, πρίγκιπας, μάγισσα, ραβδί, κλειδί, πίνακας ζωγραφικής, μαγική χώρα και άλλες που ταιριάζουν στο παραμύθι.

Μια φορά κι έναν καιρό

2.

Γράφω τι θέλω να γίνω όταν μεγαλώσω και γιατί.

1.

Γράψε τι δείχνουν οι εικόνες.

• μάγισσα • παραμύθι • πειρατής • νεράιδα

2.

Συμπλήρωσε στα κενά τον κατάλληλο σύνδεσμο και μόριο.
και, , αλλά, ή, γιατί, όταν, να, για να

1. Θέλεις να διαβάσουμε τον Άλαντίν _____ τον Σεβάχ;
2. Τα παραμύθια έχουν καλές _____ κακές μάγισσες.
3. Μου αρέσουν τα παραμύθια, _____ έχουν καλό τέλος.
4. Δεν μπορώ ___ διαβάσω, _____ είμαι κουρασμένος.
5. Η νεράιδα χρειάζεται το ραβδί _____ κάνει μαγικά .

3.

Αντιστοιχίζω τις εικόνες με τις λέξεις για να βρω τα επαγγέλματα.

αστροναύτης

γιατρός

τραγουδίστρια

μαθήτρια

πυροσβέστης

πιλότος

ζαχαροπλάστης

δασκάλα

ζωγράφος

ψαράς

μηχανικός

αστυνόμος

4.

Συμπλήρωσε στα κενά το επάγγελμα που ταιριάζει.

- ✦ Ο Γιώργος ταξιδεύει με αεροπλάνο, είναι
- ✦ Ο γείτονας κάθε μέρα φέρνει ψάρια, είναι
- ✦ Θέλει να ταξιδέψει στο διάστημα, θα γίνει
- ✦ Η κυρία Ελένη, όταν αισθάνομαι άρρωστη, με κάνει καλά, είναι
- ✦ Ο θείος του Ζαφίρ φτιάχνει ωραία γλυκά, είναι
- ✦ Σε περίπτωση φωτιάς έρχεται ο μπαμπάς του Άλαν, είναι
- ✦ Ο παπούς της Άννας έχει συνεργείο αυτοκινήτων, είναι

5. Συμπλήρωσε στις εικόνες το κατάλληλο ουσιαστικό.

νεράιδα, ταχυδρόμος, πρίγκιπας, πειρατής, αστροναύτης, γιατρός,
ζαχαροπλάστης, μάγισσα

6.

Διαβάζω και γράφω το ρήμα στον Παρατατικό. (κάτι που έκανα
συνέχεια στο παρελθόν)

Η γιαγιά μου, όταν (είμαι) μικρός μου..... (διαβάζω)
παραμύθια.

Πάντα (θέλω) να ταξιδέψω με αεροπλάνο.

Τα παραμύθια της γιαγιάς (έχω) πάντα νεράιδες.

Ο Αίσωπος (είναι) παραμυθάς στην αρχαία Ελλάδα.

Τα παραμύθια (λέγομαι) μύθοι γιατί πάντα στο τέλος της ιστορίας
.....(έχω) ηθικό δίδαγμα δηλαδή μάθημα ζωής.

Τα παλιά τα χρόνια (υπάρχω) πειρατές.

7.

Διαβάζω το μύθο του Αισώπου και κυκλώνω τα ρήματα που είναι στον Παρατατικό. (κάτι που έκανα συνέχεια στο παρελθόν)

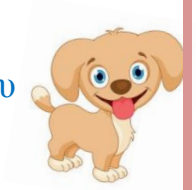
Ο κόκορας, ο σκύλος και η αλεπού

Ο κυρ-κόκορας μια μέρα έβγαινε να πάρει αέρα, μες στο δάσος περπατούσε κι όλο σιγοτραγουδούσε.

Ξαφνικά πίσω από ένα δέντρο, μια αλεπού προβάλλει ο κυρ- κόκορας τρομάζει και φωνή μεγάλη βγάζει.

Έτρεξε πίσω στο κοτέτσι να ζητήσει προστασία και είδε τον σκύλο να του λέει: Ποπό! Έκανες ανοησία!

Όλη μέρα περπατούσαν κι όταν ήρθε το βραδάκι, κούρνιασαν σε ένα δέντρο για να κοιμηθούν λιγάκι.

7α.

Συμπλήρωσε τα ρήματα στον χρόνο Ενεστώτα, για κάτι που γίνεται τώρα.

Ο κυρ- κόκορας μια μέρανααέρα, μες στο δάσος
..... κι όλο.....

Ξαφνικά πίσω από ένα δέντρο, μια αλεπούο κυρ - κόκορας
.....και φωνή μεγάλη.....

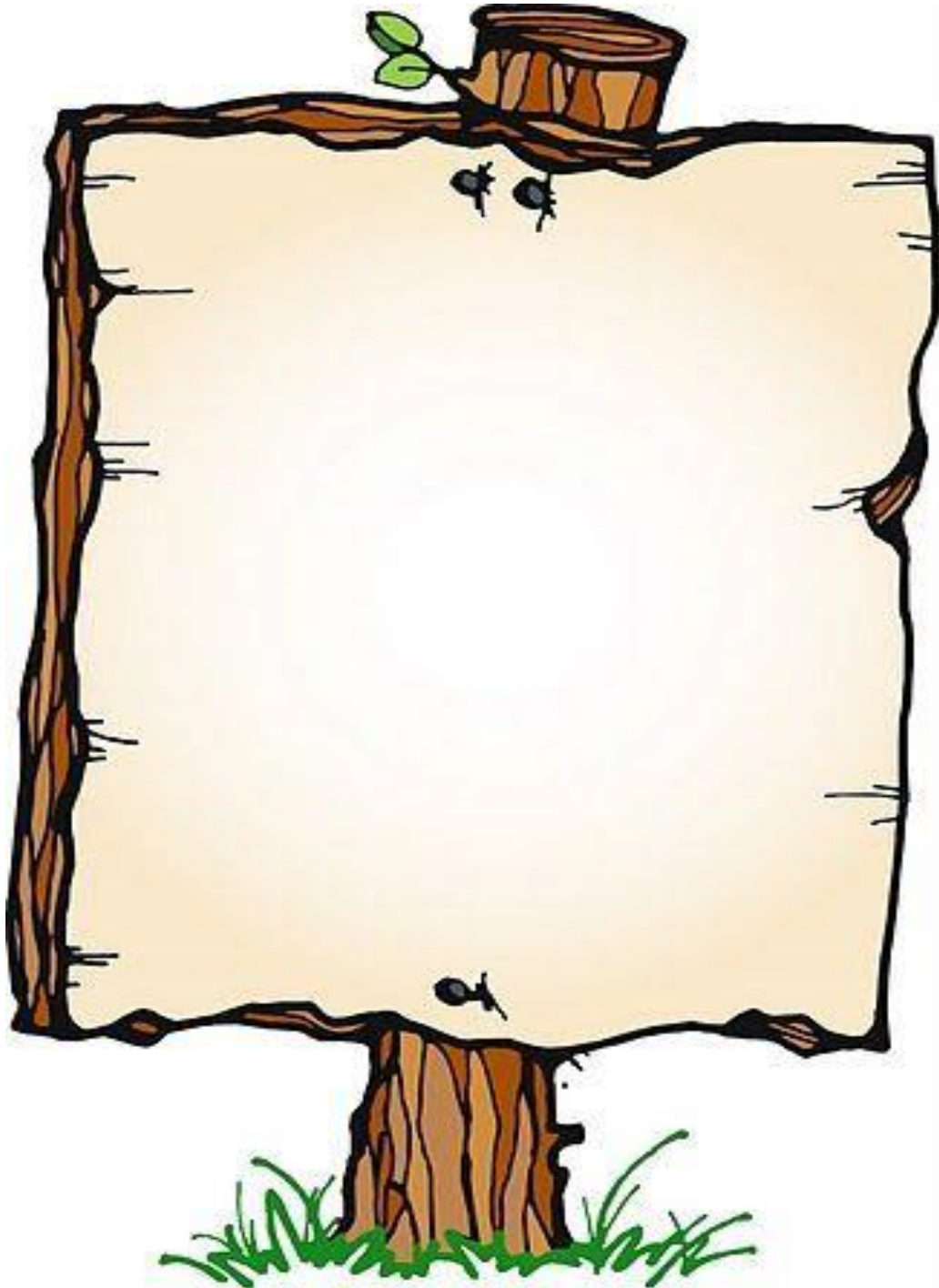
.....πίσω στο κοτέτσι ναπροστασία καιτον σκύλο
να του: Ποπό!ανοησία!

Όλη μέρακι όταντο βραδάκι,σε ένα δέντρο
για ναλιγάκι.

8.

Ζωγράφισε το αγαπημένο σου παραμύθι.

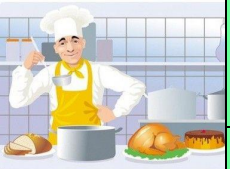
Γράφω τον τίτλο του παραμυθιού στη μητρική μου γλώσσα.

9.

Βρίσκω και κυκλώνω τις κρυμμένες λέξεις.

Φ	Ο	Υ	Ρ	Ν	Α	Ρ	Η	Σ	Π
Χ	Δ	Ο	Λ	Ε	Ι	Ο	Π	Μ	Υ
Τ	Α	Δ	Σ	Ρ	Τ	Π	Ι	Α	Ρ
Υ	Σ	Δ	Α	Α	Κ	Α	Λ	Γ	Ο
Α	Κ	Σ	Ε	Ι	Π	Τ	Ο	Ι	Σ
Α	Α	Κ	Ο	Δ	Ρ	Ι	Τ	Σ	Β
Η	Λ	Γ	Ι	Α	Τ	Ρ	Ο	Σ	Ε
Μ	Α	Γ	Ε	Ι	Ρ	Α	Σ	Α	Σ
Π	Ε	Ι	Ρ	Α	Τ	Η	Σ	Μ	Τ
Χ	Τ	Ι	Σ	Τ	Η	Σ	Ι	Ο	Η
Τ	Α	Χ	Υ	Δ	Ρ	Ο	Μ	Ο	Σ

Διαβάζω και Μαθαίνω

Βοηθητικό ρήμα έχω

Εγώ είχα

Εσύ είχες

Αυτός είχε

Εμείς είχαμε

Εσείς είχατε

Αυτοί είχαν

Να θυμάσαι:

Όταν θέλω να συνδέσω λέξεις, (γονείς και παιδιά) φράσεις, προτάσεις χρησιμοποιώ **συνδέσμους** και **μόρια**. Είναι λέξεις άκλιτες: **και, αλλά, όμως, ούτε, ή, γιατί, όταν, να, για να**

Παράδειγμα: Η δασκάλα **και** οι μαθητές θέλουν **να** πάνε εκδρομή. Η εκδρομή θα γίνει την Δευτέρα **ή** την Τρίτη **αλλά, για να** γίνει η εκδρομή πρέπει **να** έχει καλό καιρό. Αν **όμως** βρέξει, θα ακυρωθεί.

Παρατατικός

Ο Παρατατικός είναι χρόνος που αναφέρεται στο παρελθόν αλλά περιγράφει ενέργειες που έχουν διάρκεια ή επαναλαμβάνονται. Στις λέξεις με δύο συλλαβές, μπαίνει και μια τρίτη το ε: λύνω- έλυνα, παίζω- έπαιζα

Παράδειγμα : Χθες έπαιζα όλο το απόγευμα.

Όταν ήμουν μικρός, η γιαγιά μου διάβαζε παραμύθια.

Το ρήμα **έχω** στον Παρατατικό παίρνει την αύξηση **ει, είχα**.

Το ρήμα **είμαι** στον Παρατατικό το **ει** γίνεται **η**

είμαι	ήμουν
είσαι	ήσουν
είναι	ήταν
είμαστε	ήμαστε
είστε	ήσαστε
είναι	ήταν

Χάνω- Χάνομαι

Έχανα χανόμουν

Έχανες χανόσουν

Έχανε χανόταν

Χάναμε χανόμασταν

Χάσατε χανόσασταν

Έχαναν/ χάνανε χάνονταν/

χανόντουσαν

Ακούω το παραμύθι και σημειώνω με ένα ✓ τη σωστή απάντηση.

Πού ζούσε η Λίτσα η πασχαλίτσα;

σε έναν κήπο

σε ένα σπίτι

στο δάσος

Πού κάθισε η πασχαλίτσα;

στο κεφάλι μιας μάγισσας

στη μύτη μιας μάγισσας

σε μια νεράιδα

Ποιοι είναι οι καινούριοι της φίλοι;

η αράχνη και ο καλός βάτραχος

η καλή αράχνη και ο βάτραχος

η χοντρή αράχνη και ο σαλιάρης βάτραχος

Τι φορούσε η νεράιδα;

Φουστάνι κεντημένο με αστέρια

Φουστάνι κεντημένο με λουλούδια

το ραβδί

Τι έκανε η νεράιδα στην πασχαλίτσα;

Την έκανε όμορφη και ευγενική

Την τιμώρησε

Την αγκάλιασε

1. Ας παίξουμε. «Πες μου ένα παραμύθι».

 Ακούω, διαβάζω και παίζω.

Οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες και θα διαλέξουν τις εικόνες από ένα παραμύθι. Αφού γράψουν έναν τίτλο για το παραμύθι, θα αφηγηθούν με δικά τους λόγια την ιστορία.

1. Ας παίξουμε. «Παντομίμα με κάρτες, βρες τι επάγγελμα κάνω».

 Ακούω, διαβάζω και παίζω.

Παιχνίδι με κάρτες. Οι κάρτες τοποθετούνται ανάποδα και ο κάθε μαθητής διαλέγει μια κάρτα. Αφού βρει το επάγγελμα της κάρτας, το παρουσιάζει στους συμμαθητές του με παντομίμα. Οι υπόλοιποι γράφουν το επάγγελμα και το προφέρουν στην ολομέλεια της τάξης. Όποιος γνωρίζει κάτι περισσότερο, συμπληρώνει.

Παράδειγμα: Είσαι αστυνόμος και κυνηγάς τους κακούς. Έχεις αυτοκίνητο.

